

Nr 194.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.; given Stockholms slott den 16 mars 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1:o) förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften; och

2:o) förordning om ändrad lydelse av 18 § i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Lyberg.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Härigenom förordnas, att 1, 8 och 17 §§, 22 § 1 mom., 23, 25, 26, 28 och 29 §§, 34 § 1 mom. samt 39—41 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skola, 1, 8 och 17 §§, 22 § 1 mom., 23, 26 och 28 §§, 34 § 1 mom. samt 41 § i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföras statsmyndigheterna till följande avdelningar:

Första avdelningen:

Underdomstolar i stad; — — — till statsförvaltningen hörande myndigheter i municipalsamhällen och med municipalsamhällen jämförliga samhällen; polischefer; notarii publici; — — — avdelningar upptagna.

Tredje avdelningen:

Chefsämbeten och förvaltande myndigheter vid armén och marinen; — — — Konungens befallningshavande och till landsstaten hörande tjänstemän; poliskollegier; chefer för väg- och vattenbyggnadsdistrikten; — — — lantmätare.

8 §.

Följande enskilda handlingar skola, även där de äro utfärdade av offentlig myndighet, förse med stämpel på sätt här nedan stadgas.

Skuldebrev skall, — — — nedan sägs.

Då inteckning beviljas, skall skuldebrevet åsättas, förutom den stämpel, varmed detsamma enligt vad nyss sagts må bära förse, inteckningskontrollstämpel, där sådan icke förut är å skuldebrevet anbragt.

Då skuldebrev, för vilket inteckning beviljats före utgången av juni 1928, första gången efter sagda tidpunkt för förnyelse eller annan inteckningsåtgärd ingives till inteckningsdomstolen eller, där sådant enligt lag

må ske, för ändamålet uppvisas vid annan underrätt, skall, om efter åtgärdens vidtagande inteckning på grund av skuldebrevet fortfarande skall gälla, skuldebrevet förses med inteckningskontrollstämpel.

Skuldebrev, som till rätten ingives för att i enlighet med bestämmelserna i 21 eller 34 § av förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom eller 10 § av lagen den 14 juni 1907 om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt sättas i stället för äldre inteckningshandling, skall jämväl förses med inteckningskontrollstämpel.

Se för övrigt 17 och 18 §§.

17 §.

Därest handling — — — ett år.

Där på — — — förnyad stämpelbeläggning.

Äskas med — — — av brandförsäkringsavtal.

Vad i denna paragraf sägs angående stämpelfrihet gäller icke i avseende å den inteckningskontrollstämpel, varmed enligt 8 § skuldebrev skall i vissa fall förses.

22 §.

1. Stämplars skola vara att tillgå av följande slag, nämligen:

a) helarksstämplars, av vilka de som äro avsedda för utdrag av inteckningsprotokoll skola förses med, särskilt stämpeltryck utvisande deras användning,

b) enkla och dubbla beläggningsstämplars,

c) bank- och växelstämplars samt

d) inteckningskontrollstämplars.

I vilka valörer dessa stämplars skola tillhandahållas, bestämmes av generalpoststyrelsen; dock skall inteckningskontrollstämpel finnas endast i valör av 25 öre.

Dessutom äger — — — 27 § föreskriver.

23 §.

Där ej enligt 7 § frihet från stämpel äger rum, skola till utdrag av inteckningsprotokoll användas de under 22 § 1 mom. a) omförmälda särskilda helarksstämplars och till gravationsbevis andra helarksstämplars.

Till handlingar, — — — dubbla beläggningsstämplars.

Om användande av inteckningskontrollstämpel stadgas i 8 § under rubriken skuldebrev.

Till växel — — — icke användas.

25 §.

Då handling förses med beläggningsstämpel eller inteckningskontrollstämpel, skall denna, med tydligt angivande av datum, makuleras genom

lämplig påteckning, färg- eller svartstämpling eller perforering, och skall därvid tillses, att påteckningen, stämplingen eller perforeringen kommer delvis å stämpeln och delvis å handlingen.

Närmare föreskrifter om makuleringen må utfärdas av Konungen.

26 §.

Generalpoststyrelsen skall å samtliga postanstalter tillhandahålla allmänheten enkla beläggningsstämplar samt bank- och växelstämplar.

Hos generalpoststyrelsen skola helarksstämplat och inteckningskontrollstämplar samt dubbla beläggningsstämplar tillhandahållas, helarksstämplat till utdrag av inteckningsprotokoll och inteckningskontrollstämplar åt vederbörande befattningshavare vid underrätt, övriga helarksstämplat åt ämbets- eller tjänsteman, som därav finnes vara i behov, samt dubbla beläggningsstämplar åt vederbörande befattningshavare vid underrätt ävensom åt sådan tjänsteman hos överståthållarämbetet eller länsstyrelse, vilken är ansvarig för stämpelbeläggning av deklaration, som omförmäles i förordningen om arvsskatt och skatt för gåva.

Ett exemplar av denna förordning skall för allmänheten finnas tillgängligt å varje postkontor; och skall av generalpoststyrelsen utfärdad förteckning över de valörer, i vilka stämplat tillhandahållas, finnas för allmänheten tillgänglig å varje postanstalt.

Därest å — — — honom utlämnas.

Huru försäljning — — — 28 och 33 §§.

28 §.

Ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar mottaga handling, som enligt II kap. skall vid företeendet inför offentlig myndighet förses med stämpel, åligger att å det ställe, där handlingen skall mottagas, försälja till densamma erforderliga stämplat, och skola stämplatarna hos honom köpas och stämpelbeläggningen av honom verkställas.

Ett exemplar — — — taga del.

29 §.

Stämpelförsäljare, varmed i denna förordning förstås såväl ämbets- eller tjänsteman, som enligt 28 § utövar stämpelförsäljning, som ock ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar stämpelbelägga utgående expeditioner, äge på anmälan hos generalpoststyrelsen för sin tjänst utfå förskott av stämplat till erforderligt belopp mot avlämnande av kvitto och skriftligt erkännande om ansvarighet för beloppet. Vid dylik anmälan skall, då så påfordras, fogas handling, utvisande att med tjänsten följer skyldighet att mottaga stämpelpfiktiga handlingar eller att stämpelbelägga utgående expeditioner. Förskottsbeloppet fastställas efter stämpelförsäljarens hörande av generalpoststyrelsen.

Då vid ledighet för ordinarie tjänstinnehavare vikarie övertager stämpel-

försäljningen, skall vikarien mot kvitto mottaga inneliggande förråd av stämplat samt till generalpoststyrelsen insända dels bestyrkt avskrift av detta kvitto dels skriftligt erkännande om ansvarighet för vad han inom det fastställda förskottet utbekommer dels ock handling, som bestyrker hans behörighet att bestrida tjänsten. Då ledigheten upphör, skall den ordinarie tjänstinnehavaren därom göra anmälan till generalpoststyrelsen.

Vad sålunda stadgats gäller även, då tjänst övertages av ny innehavare.

34 §.

1. Ämbets- eller tjänsteman — — — 25 § föreskrives.

Är anmälan — — — tillfalla statsverket.

Är annan handling, som i denna paragraf avses, icke behörigen försedd med stämpel och erlägges ej genast efter erhållen tillsägelse penningar till det felande stämpelbeloppet, må handlingen icke mottagas. Ämbets- eller tjänsteman, som uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, åligger att med användande av blanketter, som jämlikt av Konungen utfärdade bestämmelser avgiftsfritt tillhandahållas honom av generalpoststyrelsen, omedelbart och utan ersättning lämna kvitto å sålunda uppburna medel.

Då ämbets- eller tjänsteman — — — handlingen erfordras.

39 §.

Stämpelförsäljare, som i förskott mottagit stämplat, åligger att senast inom åtta dagar efter varje kvartals slut till generalpoststyrelsen inleverera under kvartalet influtna stämpelmedel. Vid stämpelförsäljares ledighet eller avgång från tjänst skall inom åtta dagar efter ledighetens inträffande eller upphörande eller efter avgången då ännu icke levererad del av influtna stämpelmedel inlevereras till generalpoststyrelsen och redovisning lämnas för förskottet. Innan sådan leverering skett, må för tjänsten erforderliga stämplat utlämnas allenast mot kontant betalning.

Stämpelförsäljare, som, enligt vad i 34 § sägs, uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, åligger att senast inom åtta dagar efter varje månads slut till generalpoststyrelsen inleverera vad sålunda under månaden influtit och samtidigt insända förteckningar, som svara mot de under månaden utfärdade kvittona, och vilka skola föras i enlighet med av Konungen givna bestämmelser. Förteckningarna skola i generalpoststyrelsen undergå granskning.

Där stämpelförsäljare ej inom föreskriven tid inlevererar stämpelmedel, anses han hava försålt alla av honom mottagna stämplat; och åligger i följd härav generalpoststyrelsen att genast låta indriva det däremot svarande icke redovisade beloppet jämte laga ränta därpå.

Angående skyldighet för stämpelförsäljare att anlita postgiroverörden förordnar Konungen.

40 §.

Stämpelförsäljare, som i förskott mottagit stämplrar, är skyldig att senast inom åtta dagar efter utgången av vart och ett av årets tre första kalenderkvartal till generalpoststyrelsen insända ett av två ojäviga personer afgivet intyg över sammanlagda värdet av de vid kvartalets utgång hos honom befintliga osålda stämplrar.

Varje år å sista söckendagen skall genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg hos stämpelförsäljare, som erhållit stämplrar i förskott, inventering anställas till utrönande dels av värdet av osålda stämplrar dels ock av kontanta behållningen av influtna, icke levererade stämpelmedel. Inom den 15 januari skola av Kungl. Maj:ts befallningshavande till generalpoststyrelsen insändas instrumenten över de hos stämpelförsäljarna sålunda hållna inventeringar.

Jämväl å annan tid må, när omständigheterna därtill föranleda, inventering i enahanda ordning hos stämpelförsäljare kunna äga rum.

Stämplrar till expeditioner, vilka hos stämpelförsäljaren kvarligga utlösta eller enligt kvitto av vederbörande förrättningsman utsänts för indrivning och ännu icke äro utlösta, må i det första stycket omnämnda intyg och i inventeringsinstrument särskilt upptagas såsom stämplrar till utlösta expeditioner.

Förteckning för varje län över stämpelförsäljare, som äga erhålla stämplrar i förskott, skall generalpoststyrelsen årligen under loppet av november månad upprätta och tillställa Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet.

41 §.

Stämpelförsäljare, som i förskott mottagit stämplrar eller som för uppbörd av kontant inköpta stämplrar önskar komma i åtnjutande av ersättning, varom i 42 § stadgas, skall föra och för kalenderår avsluta redogörelse över mottagna stämplrar och vad därför i penningar inflyter; börande av stämpelförsäljare, som i förskott mottagit stämplrar, redogörelsen jämte kvittenserna å vad under året i penningar levererats vara avlämnad till generalpoststyrelsen sist den 15 januari nästföljande år vid vite av en krona för varje dag, stämpelförsäljaren därutöver med redogörelse utebliver.

Stämpelförsäljare vare — — — stämplrar uppburit.

Tillika förordnas, att det vid förordningen angående stämpelavgiften fogade formulär till kvitto och talong skall upphöra att gälla.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1928.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 18 § i förordningen den 6 november 1908, (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Härigenom förordnas, att 18 § i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper skall i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

18 §.

Generalpoststyrelsen skall — — — till avräkningsnotor.

Ett exemplar av denna förordning skall hållas för allmänheten tillgängligt å varje postkontor.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1928.

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl.
Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott
den 16 mars 1928.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden
THYRÉN, RIBBING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG,
VON STOCKENSTRÖM.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och socialdepartementen anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg, frågor om vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.

Föredraganden anför:

Stämpel-
avgift för
expeditioner
från polis-
kollegier och
polischefer.

Före genomförandet av 1925 års polislagstiftning utövades, i enlighet med bestämmelser i vederbörande polisreglementen, den disciplinära bestraffningsrätten över den lokala polispersonalen av olika myndigheter, såsom länsstyrelser, magistrater, poliskammare, borgmästare, polismästare och rent kommunala myndigheter. Genom den nya polislagstiftningen hava i detta hänseende nya regler införts. Enligt 18 § i polisreglementet för riket den 26 september 1925 (nr 407) ankommer det på polischef att ålägga disciplinstraff i fall, då han anser förseelse icke böra medföra strängare påföljd än varning eller förlust av löneförmåner under högst sju dagar eller mistning av tjänsten under högst samma tid. För bedömande av andra förseelser, av beskaffenhet att böra disciplinärt beivras, skall enligt 12 § i lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket i varje landstingsområde, så ock i stad, som ej deltagar i landsting, finnas ett poliskollegium. Nämnade kollegium har även att upptaga besvär över polischefs beslut i disciplinfrågor. Mot beslut, som meddelas av poliskollegium, må talan föras hos Kungl. Maj:t i vederbörande statsdepartement. Poliskollegium skall bestå av fyra ledamöter, av vilka ordföranden tillsättes av Kungl. Maj:t och de övriga av landstinget eller, vad beträffar stad, som ej deltagar i landsting, av stadsfullmäktige. Enligt den lydelse 45 § i förnyade instruktionen den 12 april 1918 (nr 198) för landshövdingarna i rikets län samt de vid länsstyrelserna anställda tjänstemän erhållit genom kungörelsen den 18 december 1925 (nr 490) åligger det länsnotarie att ombesörja protokollföringen vid poliskollegium, som finnes tillsatt inom länet. I Stockholm

åligger motsvarande skyldighet notarierna hos överståthållarämbetet för polisärenden.

Närmare bestämmelser angående poliskollegierna och förfarandet i disciplinmål givas i polisreglementet. Däri föreskrives bland annat, att inför poliskollegium talan om disciplinärt ansvar skall föras av allmänna åklagaren i orten, landsfogde obetaget att mot befattningshavare, som är anställd inom hans tjänstgöringsområde, föra sådan talan. Över handläggning av disciplinmål såväl inför poliskollegium som inför polischef skall föras protokoll, vari jämväl det slutliga beslutet och skälen därför skola antecknas.

Genom en den 11 januari 1928 utfärdad kungörelse (nr 5) infördes i polisreglementet bland annat bestämmelse, att, då poliskollegium meddelat beslut, utskrift därav skall genom ordförandens försorg tillställas åklagaren samt att, då befattningshavare dömts till disciplinstraff utan att han närvarit vid beslutets meddelande, polischefen eller, om beslutet meddelats av poliskollegium, dess ordförande skall ombesörja, att beslutet skyndsamt delgives befattningshavaren.

Då något stadgande icke givits om stämpelbeläggning av expeditioner i mål, som handläggas av nämnda disciplinära myndigheter, torde därav följa, att dylika expeditioner äro fria från stämpel. Detta synes även — med hänsyn därtill att talan, i den mån sådan förekommer, utföres av allmän åklagare och att målen röra fel eller försummelse i tjänsten — vara riktigt, såvitt angår de expeditioner, som utfärdas till parterna. Emellertid kan det inträffa, att expedition i disciplinmål begäres av annan än part. För dylikt fall torde utfärdad expedition böra stämpelbeläggas i vanlig ordning. På grund härav torde stämpelförordningen böra göras tillämplig å de expeditioner, som utfärdas av omförmälda myndigheter. Enligt bestämmelserna i förordningens 7 § kommer stämpelfrihet fortfarande att gälla i fråga om expeditioner, som utgivas till parterna, och någon ytterligare föreskrift härutinnan är ej erforderlig.

Jag kommer då till frågan, till vilken avdelning i 1 § av stämpelförordningen nämnda myndigheter böra hänföras. Då poliskollegierna bland annat äro besvärinstanser och deras verksamhet i viss mån motsvarar den befattning med polisärenden, som i övrigt tillkommer länsstyrelserna, torde kollegierna i likhet med länsstyrelserna böra hänföras till tredje avdelningen. Härvid kommer även i betraktande, att, enligt vad redan berörts, protokollföringen vid poliskollegierna i regel åligger länsnotarie. Polischef synes böra höra till första avdelningen.

De av mig nu föreslagna tilläggen till 1 § i stämpelförordningen torde böra träda i kraft den 1 juli 1928. De förutsätta, att motsvarande tillägg göras i förordningen angående expeditionslösen, varom förslag sedermera kommer att underställas Kungl. Maj:t.

Ändringar i
stampelför-
ordningen till
skydd mot in-
teckningsför-
falskning

Framställ-
ningar i
ämnet.

Till Kungl. Maj:t i justitiedepartementet hava inkommit två framställningar angående vissa åtgärder till skydd mot inteckningsförfalskning.

Den ena framställningen har undertecknats av generaldirektören G. Grefberg, sekreteraren och ombudsmannen i Sveriges allmänna hypoteksbank E. Carlgren, advokaten J. Dondorff, f. d. rådmannen Hj. Martin och bankdirektören I. Rooth, vilka utgjort en av Sveriges fastighetsägareförbund för ändamålet tillsatt kommitté under ordförandeskap av Grefberg. — I det följande användes för denna framställning beteckningen kommittén eller kommittéförslaget.

Den andra framställningen är gjord av Svenska sparbanksföreningen, som överlämnat ett av borgmästaren G. Bissmark vid föreningens årsmöte den 8 oktober 1927 i ämnet hållet föredrag. I sin skrivelse till Kungl. Maj:t har föreningen meddelat, att densamma vid årsmötet givit styrelsen i uppdrag att hos Kungl. Maj:t framhålla behovet av att åtgärder i enlighet med de synpunkter, som kommit till uttryck i föredraget, vidtoges till förhindrande av inteckningsförfalskningar.

Över dessa framställningar hava utlåtanden avgivits av hovrätterna, föreningarna Sveriges häradshövdingar och Sveriges stadsdomare samt Svenska bankföreningen ävensom av statskontoret och generalpoststyrelsen, vilka sistnämnda ämbetsverk tillika haft att avgiva förslag till de ändringar i gällande bestämmelser angående stämpelavgiften, till vilka framställningarna kunde finnas föranleda.

Sedan nämnda utlåtanden och förslag inkommit, hava handlingarna i ärendet överlämnats till finansdepartementet, varvid avsetts, att de åtgärder i angivna syfte, som för närvarande kunde komma i fråga, borde vidtagas inom stämpellagstiftningens område. De förslag, som avse ändringar i inteckningslagstiftningen, lämnas alltså för tillfället åsido. Det ankommer på chefen för justitiedepartementet att taga sistberörda förslag under närmare omprövning.

Behovet av
lagstiftning.

Kommittén har inledningsvis framhållit, hurusom fastighetskrediten under nutida förhållanden vore en av det ekonomiska livets viktigaste faktorer, och att dess upprätthållande och stärkande därför vore en samhällsangelägenhet av utomordentlig betydelse. Inteckningarna utgjorde ofta säkerhet för däremot utfärdade obligationer. Detta vore fallet såväl med Sveriges allmänna hypoteksbanks, Konungariket Sveriges stadshypotekskassas och samtliga inteckningsgarantiaktiebolags obligationer, av vilka för närvarande cirka 1 miljard kronor vore utelöpande, som med flertalet industriaktiebolags obligationer. Statsinstitutioner, såsom statskontoret och postsparbanken, ävensom bankerna, sparbankerna och försäkringsbolagen placerade avsevärda delar av sina tillgångar mot säkerhet av inteckningar och i obligationer, för vilka säkerheten utgjordes av inteckningar. Detsamma gällde om omyndigas medel.

På senaste tiden hade uppdagats flera fall av inteckningsförfalskningar, vilka, särskilt därest de skulle visa sig förekomma i större utsträckning, i hög grad skulle rubba förtroendet till fastighetskrediten. De ödesdigra verkningar på hela det ekonomiska livet, som ett dylikt rubbande skulle medföra, och den fara för hela vårt näringsliv, som därav kunde uppstå, syntes ligga i öppen dag.

De åsyftade brottsliga förfaringssätten hade varit i huvudsak av tre olika typer. I vissa fall hade reverserna varit äkta, medan rättens bevis på inteckningen förfalskats. I andra fall hade skuldebrevet varit förfalskat, medan inteckningsbeviset varit äkta. Slutligen hade såväl reversen som beviset om inteckningens fastställande varit förfalskade. I sistnämnda fall hade i regel gjorts ett flertal falsifikat av samma inteckning.

Med våra nu gällande bestämmelser i fråga om inteckningsväsendet syntes det icke vara möjligt, såsom ock de dittills upptäckta brottsliga förfarandena visat, att annat än på grund av en slump komma dylika förfalskningar på spåren. Den enda framkomliga vägen syntes vara lagstiftningens.

I det av *sparbanksföreningen* ingivna föredraget har särskilt framhållits, att för så gott som alla landets sparbanker inteckningar i fast egendom utgjorde den väsentligaste delen av deras placeringsobjekt, och att det därför vore icke blott förklarligt utan nödvändigt, att sparbankerna med vaksamhet följde allt, som kunde inverka på bedömandet av inteckningshandlingarnas säkerhetsvärde.

Från utlåtandena må rörande behovet av åtgärder och sättet för förverkligande av framställningarnas syfte återgivas följande uttalanden.

Svea hovrätt har anfört: »De remitterade framställningarna hava föranletts av vissa på senaste tiden inträffade fall av inteckningsförfalskning, vilka varit mycket omfattande och säkerligen medfört stora förluster för inteckningshavarna. Den oro, som dessa fall väckt hos penninginrättningar och andra som taga befattning med belåning av inteckningar, är lätt förklarlig, och tanken på åtgärder till förebyggande av deras upprepande ligger nära till hands. Lyckligtvis hava emellertid fall av denna art i det hela varit ganska sällsynta, och den ökade noggrannhet i granskningen av inteckningshandlingar, som kan väntas bli en följd av vad som nu förekommit, torde i sin mån vara ägnad att minska faran för framtida förfalskningar av denna art. I det uppseende, de ifrågavarande förfalskningsbrotten väckt, ligger emellertid helt visst en anledning för de lagstiftande organen att ägna frågan uppmärksamhet. Men på samma gång är det angeläget, att man icke under ett slags panikstämning skrider till åtgärder, som, utan att i avsevärd grad tjäna sitt syftemål, vålla svårigheter för den stora allmänheten och även ur andra synpunkter kunna längre fram visa sig mindre välbetänkta. Särskilt bör härvid erinras, att frågan om en helt ny lagstiftning rörande fastighetsrätten, däri inbegripna spörsmålen om lagfart och inteckning, sedan länge är upptagen till förberedande behandling och inom en snar framtid — sedan arbetet med jordregister och stadsfastighetsregister blivit avslutat — torde bli aktuell. Frågor om partiella men likväl ingripande ändringar i inteckningslagstiftningen torde under sådana

förhållanden ej böra upptagas med mindre ett trängande behov är för handen.»

Statskontoret och generalpoststyrelsen hava framhållit, att ämbetsverken tillfullo delade den av de olika förslagsställarna uttalade uppfattningen om nödvändigheten av att, med hänsyn till fastighetskreditens oerhört stora betydelse för det moderna ekonomiska livet, förtroendet till denna kreditform icke rubbades och att, om fara för en sådan eventualitet kunde anses vara för handen, den största vikt låge uppå att så snabba och effektiva åtgärder som möjligt från statens sida vidtoges för undanröjande av orsakerna till den ändrade uppfattningen om värdet av inteckningssäkerheten. Enstaka fall av förfalskningar av inteckningar hade visserligen tid efter annan förekommit, men i ett par under senaste tiden inträffade fall hade förfalskningarna varit av sådan omfattning och rört sig om så betydande belopp, att bland fastighetsägare och de olika representanterna för fastighetskrediten helt naturligt uppstått oro för att, om intet åtgjordes för att i möjligaste mån förhindra förfalskningar, själva grundvalen för institutet — det allmänna förtroendet för detsamma — skulle undergrävas och därmed en skada av ofantlig räckvidd tillfogas den ekonomiska samfärdseln, Med hänsyn härtill måste förutsättningarna för ett ingripande i lagstiftningsform till åstadkommande av mera trygga förhållanden på förevarande område anses vara för handen. Då i sakens natur låge, att åtgärderna så fort som möjligt borde vidtagas, vore det givetvis uteslutet att avvakta genomförande av den reform av hela vårt inskrivningsväsen, varom förslag från lagberedningens sida sedan åtskilliga år tillbaka föreläge. Ej heller syntes det vara lämpligt att för ifrågavarande ändamål vidtaga partiella ändringar i 1875 års inteckningsförfordning eller överhuvudtaget i den allmänna civillagstiftningen. Bestämmelserna borde, såsom ock i de båda framställningarna i ämnet framhölles, vara så enkla och så litet ingripande i gällande författningar som möjligt samtidigt som det borde tillses, att de icke föranledde några större utgifter för staten och mera betydande ökning i myndigheternas arbetsbörda eller i nämnvärd grad vållade den rättssökande allmänheten vare sig större besvär eller högre kostnad än för närvarande.

*Förslag inom
stämpellag-
stiftningens
område.*

Såväl kommittén som Bissmark hava till behandling upptagit åtskilliga inom inteckningslagstiftningens område liggande förslag, som i den allmänna diskussionen i ämnet framkastats till vinnande av det åsyftade ändamålet, men i huvudsak sammanstämmande funnit sig icke kunna biträda något av dessa. Det bör dock nämnas, att vid behandlingen av denna grupp av åtgärder, avseende i huvudsak att försvåra endera vinnande av inteckning å en falsk skuldsedel eller användningen av en falsk inteckning, i båda framställningarna jämväl upptagits frågan om möjligheten att genom särskilda bestämmelser beträffande inteckningsprotokollsutdraget öka svårigheten för utnyttjandet av en falsk inteckning. Kommittén har härom endast anfört, att ett framställt förslag att protokollsutdraget skulle fastsättas vid skuldebrevet och att inteckningsrätten icke skulle kunna göras gällande, därest protokollsutdraget ej vore förenat med reversen, icke syntes kunna realiseras utan vidlyftiga ändringar i inteckningsförfordningen. Redan av detta skäl borde förslaget nu icke tagas under övervägande. Bissmark har däremot ansett, att särskilda be-

stämmelser till skyddande av protokollsutdragen borde meddelas och i sådant avseende föreslagit, att för dessa expeditioner endast skulle få användas ett särskilt slag av skrivstämplar (helarksstämplarna), som icke finge utlämnas till annan än behörig tjänsteman; att protokollsutdraget skulle genom domstolens försorg fästas vid in-teckningshandlingen; att å protokollsutdragets framsida skulle finnas en tryckt varning från att skilja utdraget från in-teckningshandlingen samt att endast *ett* protokollsutdrag i original finge utfärdas. Om protokollsutdraget förkomme, skulle emellertid härav icke följa att in-teckningen bleve ogiltig.

En annan åtgärd till försvårande av utnyttjandet av en falsk in-teckning, nämligen omgärdande av gravationsbevis med särskilda skyddsbestämmelser, har av Bismarck föreslagits, under det att kommittén ej vidrört denna fråga. Bismarck framhåller, att det syntes som ett slag i luften att, om man försökte skydda sig mot förfalskning av in-teckningar, lämna gravationsbevisen utan beaktande. En förfalskning av gravationsbevis vore nämligen betydligt lättare och kunde medföra lika ödesdigra verkningar, som förfalskning av själva in-teckningshandlingen.

I frågans nuvarande läge har uppmärksamheten inriktats på det ojämförligt viktigaste spörsmålet i förevarande avseende, nämligen frågan om åtgärder till förhindrande eller försvårande av förfalskning av in-teckningsbeviset.

I sådant avseende föreslås i båda framställningarna, att beläggningsstämplarna å skuldebrev, som företes för in-teckning, skola vara av särskilt, från andra dubbla beläggningsstämplar skilt slag, varjämte enligt Bismarcks mening å skuldebrev, för vilket in-teckning meddelas under sådana förhållanden att vanlig beläggningsstämpel ej erfordras (17 § stämpelförordningen), en beläggningsstämpel av särskild typ å fixt belopp, exempelvis 25 öre, skulle anbringas. Båda dessa slag av stämplarna skulle tillhandahållas endast vederbörande befattningshavare vid domstolarna.

För beredande av skydd mot förfalskning av den särskilda in-teckningsstämpeln, som kommittén tänkt sig skola komma till användning, har kommittén lämnat vissa anvisningar angående stämpelns utseende och sättet för dess anbringande å skuldebrevet. I sistnämnda avseende påpekas lämpligheten av att stämpeln limmades endast å halva delen av ena sidan, så att stämpeln bekvämt kunde uppvikas för kontrollerande av befintlig vattenstämpel. Vidare uttalas att till skydd för den »lösa» stämpelhalvan skuldebrevet möjligen borde utgöra helark och beläggningsstämpeln anbringas på insidan av första bladet.

Kommittén har jämväl ifrågasatt, att skrivstämplarna skulle undantagas från försäljning till allmänheten.

I båda framställningarna har såsom en ytterligare säkerhetsåtgärd påpekats en effektiv makulering av in-teckningsstämplarna. Det har framhållits, att

Framställningarna.

makuleringen för närvarande ofta sker på ett mycket otillfredsställande sätt — endast genom en påskrift med vanligt bläck, innehållande ordet »makuleras» eller »mak» eller understundom blott genom anbringande med bläck av ett kryss över stämpeln — och att härigenom avsikten med makuleringen, förhindrande av stämpeln öfverflyttning till annan handling, icke komme till sin fulla rätt. Till vinnande av bättre ordning härutinnan hava ifrågasatts åtskilliga åtgärder, såsom förbud mot makulering på angivet sätt, användande av särskild stämpelstans upptagande domstolens eller domsagans namn och förvarande av denna stans, så att den är oåtkomlig för annan än stämpelförsäljaren, användande av perforeringsmaskin samt föreskrift att makuleringsstämpeln anbringas så, att den kommer delvis på beläggningsstämpeln och delvis på skuldebrevet.

Kommittén har slutligen ifrågasatt, att bevis om beviljande, utbyte eller uppdelning av inteckning skulle tecknas delvis å beläggningsstämpeln och delvis å skuldebrevet.

Utlåtandena. De i ärendet avgivna utlåtandena innehålla i nu förevarande avseende i huvudsak följande:

Svea hovrätt: »Förtjanta av närmare uppmärksamhet förefalla — — — vissa nu föreliggande förslag, åsyftande inteckningsförfalskningar försvårande genom förändrade anordningar i stämpelväsendet. I detta hänseende föreslås till en början införande av dubbla beläggningsstämplar av särskilt slag, vilka skulle användas allenast för stämpelbeläggning av inteckningsreverser och uteslutande tillhandahållas häradshövding eller vederbörande domstolsledamot. Detta förslag torde vara praktiskt genomförbart och bör i tillämpningen kunna bereda rätt stor trygghet mot förfalskningar. Emellertid förutsätter, såsom jämväl framhållits, ett genomförande av detta förslag, att övriga dubbla beläggningsstämplar erhålla ett annat utseende än det nuvarande och att samtliga osålda sådana stämplat makuleras eller ändras. Dessa åtgärder torde medföra vissa kostnader och besvär. En billigare och lättare utväg torde i själva verket härvidlag stå till buds. Det kan nämligen tänkas, att de nuvarande dubbla beläggningsstämplarna bibehållas och användas på samma sätt som hittills men att vid sidan härav förekommer en uteslutande för inteckningsreverser avsedd enkel beläggningsstämpel å exempelvis 50 öre av egenartat utseende och tillverkad på sådant sätt, att den blir svår att eftergöra. Denna enkla beläggningsstämpel bör i så fall anbringas å skuldebrevet på samma gång som de dubbla stämplat, då inteckning till säkerhet för skuldebrevet sökes. Äldre skuldebrev, vilka redan tidigare stämpelbelagts med den dubbla stämpeln, böra förses med den enkla stämpeln, då de för förnyelse eller annan åtgärd ingivas till domstolen. Enkla beläggningsstämplar av nu angivna slag böra endast tillhandahållas domare eller domstolstjänsteman, som har att taga befattning med inskrivningsärenden.

Det har vidare satts i fråga, att gravationsbevis och utdrag av inteckningsprotokoll skulle utskrivas allenast på särskilda, för ändamålet avsedda skrivstämplar. Beträffande gravationsbevis har erinrats, att förfalskning av dylikt bevis är jämförelsevis lätt att utföra och kan medföra lika ödesdigra verkningar som förfalskning av inteckningshandlingen. Vad sålunda anförts synes vara värt beaktande. Hovrätten håller före, att samma trygghet mot förfalskning av gravationsbevis, som skulle vinnas, om särskild skrivstämpel

komme till användning, skulle kunna ernås, därest beviset försåges med en enkel beläggningsstämpel av ovan angivet slag. Vid utfärdandet av tilläggsbevis å gravationsbevis bör beviset förses med en dylik enkel stämpel.

Vad angår förslaget om särskilda skrivstämplar för utdrag ur inteckningsprotokollet synes det hovrätten, att om man kan skapa garantier för att själva inteckningshandlingen och gravationsbeviset äro äkta, protokollsutdraget blir av ganska underordnad betydelse. Hovrätten anser alltså för sin del något behov av särskilda skrivstämplar för protokollsutdrag icke föreligga.

Vad till sist beträffar ett framställt förslag om närmare föreskrifter i fråga om makulering av stämplat finner hovrätten välbetänkt, att föreskrifter meddelas om makuleringens verkställande på fullt betryggande sätt.»

Göta hovrätt: »I såväl — — — skrivelsen (kommittens) som föredraget har föreslagits, att beläggningsstämplar för skuldebrev och andra handlingar, som för fordringsinteckning företes, skola hava annat utseende än övriga beläggningsstämplar och tillhandahållas endast ämbets- och tjänstemän, vilka hava att taga befattning med inteckningsärenden; varjämte påkallats särskilda bestämmelser om makulering av inteckningsstämplar. Förslaget kräver för sitt genomförande sådan ändring i kungl. förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften, att nu ifrågavarande ämbets- och tjänstemän åläggas skyldighet att försälja inteckningsstämplar, som bliva erforderliga för stämpelbeläggningen, och att verkställa denna. Förslaget synes innefatta, att stämpelbeläggningen skulle ske icke då inteckningsansökan göres utan först då inteckning meddelas. Vidare skulle stämpelbeläggning vid intecknings beviljande äga rum jämväl i de fall, då enligt 17 § stämpelförordningen stämpelbeläggning för närvarande vid ansökan om inteckning icke sker. Det lär icke kunna ifrågakomma att i dessa fall ånyo utkräva den stämpelavgift, som tidigare erlagts. Gällande bestämmelser angående uppbörd och redovisning av stämpelmedel samt tillsyn å stämpelavgiftens utgörande torde emellertid lägga hinder i vägen för en fullt tillfredsställande ordning för den förnyade stämpelbeläggningen. Dock återstår givetvis den i föredraget för dessa fall anvisade utvägen, att stämpel av mycket låg valör, som påföres inteckningssökanden, anbringas å skuldebrevet. Hovrätten finner förslaget förtjäna beaktande men vill framhålla, att stadganden, varigenom beläggningsstämplarna, på sätt föreslagits, göras till bevismedel i fråga om inteckningshandlings äkthet, kunna komma att försvåra eller omöjliggöra förändringar i sättet för stämpelavgifternas utgörande, vilka eljest må befinnas lämpliga eller nödvändiga.

Ytterligare har i föredraget ifrågasatts, att protokollsutdrag i ärende angående fordringsinteckning skulle skrivas å särskilda helarksstämplat, som icke skulle användas för annat ändamål och skulle tillhandahållas endast ovannämnda ämbets- och tjänstemän. I enlighet härmed torde särskilt tillverkat, på enahanda sätt tillhandahållet papper böra komma till användning för protokollsutdrag, därest i något fall stämpelfrihet jämlikt 7 § i stämpelförordningen skulle åtnjutas. En sådan anordning, vilken givetvis, om den skall få någon betydelse, förutsätter en mera allmän kännedom om protokollsutdragens bevisvärde och om vikten därav, att protokollsutdragen företes vid belåning av intecknade skuldebrev, lär visserligen icke erbjuda större garanti mot förfalskning. Förslaget synes dock vara förtjänt av beaktande. Det torde vara lämpligast, att för samtliga expeditioner i ärenden angående fordringsinteckning och således icke blott expeditioner

rörande beviljande av inteckning användas särskilda helarksstämplor eller papper av ovan angiven beskaffenhet, men anledning lär icke föreligga att ålägga inteckningsdomstolen skyldighet att vid det fordringsbevis, som ligger till grund för inteckning, fästa andra protokollsutdrag än det, som innehåller beslutet angående inteckningens meddelande.

Förslaget att gravationsbevis skola skrivas på särskilda, för ändamålet tillhandahållna helarksstämplor finner sig hovrätten böra biträda. — — —

De till Eders Kungl. Maj:t gjorda framställningarna avse inteckning allenast enligt bestämmelserna i ovannämnda kungl. förordning angående inteckning i fast egendom. Därest bestämmelser meddelas till skydd mot förfalskning av inteckningshandling, som i nämnda kungl. förordning avses, synas i tillämpliga delar böra meddelas enahanda bestämmelser till skydd mot förfalskning av inteckningshandlingar, som avses i lagen den 14 juni 1907 om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt, i lagen den 10 maj 1901 om inteckning i fartyg och i kungl. förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning.»

Hovrätten över Skåne och Blekinge: »Vad — — — angår frågan om ökat skydd mot förfalskning av domstolens bevis om intecknings beviljande hava i båda de gjorda framställningarna föreslagits vissa åtgärder beträffande själva stämpelbeläggningen och vad därmed äger samband. Därjämte har borgmästaren Bissmark förberedande av ytterligare skydd mot falska inteckningshandlingar hemställt, att protokollsutdrag rörande intecknings fastställande, skrivet å särskilt stämpelpapper, genom domstolens försorg fogas vid skuldebrevet ävensom att vissa åtgärder vidtagas beträffande utfärdandet av gravationsbevis. En reform i enlighet med de huvudsakliga riktlinjer, som sålunda uppdragits, synes hovrätten ägnad att bereda ett något ökat skydd för fastighetskrediten. Den föreslagna reformen har emellertid såtillvida en begränsad räckvidd, att den i huvudsak avser allenast inteckningar, som framdeles beviljas. I fråga om hittills meddelade inteckningar skulle däremot i allmänhet förfalskning kunna äga rum lika obehindrat som förut, dock att åtkomsten av belägningsstämplor bleve försvårad därigenom att dylika stämplor icke vidare skulle vara att tillgå för allmänheten. Sistnämnda omständighet torde emellertid äga mindre betydelse, ty dels sakna för närvarande alla utbytta och uppdelade inteckningar belägningsstämplor och dels torde det icke erbjuda någon större svårighet för en förfalskare att skaffa sig tillgång till de hittills brukliga belägningsstämplarna, vilka nu äsättas alla slags handlingar såsom köpebrev och bouppteckningar m. fl. För att reformen skall få tillräcklig praktisk betydelse, borde den fördenskull utsträckas att avse jämväl redan beviljade inteckningar. En dylik utvidgning torde emellertid bliva svår att på ett fullt tillfredsställande sätt genomföra. Möjligen kunde i tillämpliga delar ett likartat förfaringssätt som det, vilket ifrågasatts vid beviljande av ny inteckning, komma till användning, så snart äldre inteckning företes hos rätten för att förnyas, nedsättas eller annorledes förändras, dock att den äsatta stämpeln bleve av en fix, låg valör. Härvid möter emellertid den faran, att en falsk handling företes och genom domstolens medverkan erhåller sken av äkta. Även om inteckningshandlingen ägnas en omsorgsfull granskning vid ärendets behandling, torde denna fara icke kunna helt avlägsnas. Och härtill kommer, att en dylik granskning icke kan åvägbringas i de fall, då inteckningshandlingen för åtgärd uppvisas hos annan underrätt än den, som beviljat inteckningen. Med hänsyn till nämnda fara är det måhända icke tillrådligt att förfara på sätt sålunda ifrågasatts, men

hovrätten ser sig icke i stånd att anvisa någon annan utväg för frågans lösning.

Vidkommande detaljerna får hovrätten allenast anmärka följande. I vissa hänseenden förete de båda framställningarna skiljaktigheter beträffande stämpelbeläggningen och vad därmed äger samband. Vad särskilt angår utbyte och uppdelning av inteckningar synes det hovrätten enklare men likväl ändamålsenligt att förfara på sätt som borgmästaren Bissmark föreslagit. Att märka är emellertid den nyssberörda faran av att genom domstolens medverkan en falsk handling erhåller sken av äkta, vilken fara här förefinnes, då det är fastighetsägaren själv, som uppträder såsom förfalskare. Det av generaldirektören Grefberg m. fl. väckta förslaget, att alla nu brukliga dubbla beläggningsstämplar erhålla ett annat utseende, synes hovrätten förtjänt av beaktande, då därigenom svårigheten att atkomma dylika stämplat för förfalskning av äldre inteckningar i någon mån ökas. Hovrätten vill ock understryka vikten av att mera betryggande föreskrifter meddelas rörande makulering av stämplat än de nu gällande.»

Föreningen Sveriges häradshövdingar: »Förslaget rörande stämplat till inteckningar utgår från att stämplatna skulle kunna användas såsom medel att kontrollera den stämpelbelagda handlingens behöriga behandling av offentlig myndighet. Detta är emellertid en synpunkt, som är alldeles främmande för stämpelförordningen, vilken behandlar stämplat endast ur fiskalisk synpunkt såsom medel för beskattning och uppbörd. Enligt stämpelförordningen skola också stämplatna tillhandahållas allmänheten, och detta sammanhänger därmed att stämpelförsäljning icke åligger ämbets- eller tjänsteman utan särskilt åtagande. Vill man emellertid använda stämplatna, de dubbla beläggningsstämplarna och helarksstämplarna, *även* såsom medel till kontroll över att en inteckningshandling i behörig ordning tillkommit, är det givetvis nödvändigt att genomföra ändring i stämpelförordningen i syfte att sådana stämplat icke få vare sig direkt från generalpoststyrelsen eller genom annan stämpelförsäljare utlämnas till andra än de ämbets- och tjänstemän, som använda helarksstämplarna i tjänsten och skola ansvara för att handlingarna äro försedda med beläggningsstämpel. Stämplatna kunna dock ej användas som medel till kontroll i nu ifrågavarande avseende, då befrielse äger rum från stämpelavgift. Måhända skall det därför befinnas lämpligare att genom en särskild ämbetsstämpel utmärka, att en skuldförbindelse i behörig ordning blivit föremål för inteckningsåtgärd. En sådan stämpel borde användas även för gravationsbevis och tilläggsbevis å sådant bevis och skulle kunna vara antingen pappersstämpel som påklistras eller sådan som påstämplas handlingen med stans, vilketdera må vara beroende på det sätt, som anses kunna göras med största effekt gentemot efterapning. En påstämpling torde emellertid vara det enklaste i utförandet och minst tidsödande i synnerhet om den samtidigt användes för makulering av uppbördsstämplar. En dylik ämbetsstämpel skulle även med fördel kunna användas för alla äldre inteckningar så snart de företes vid rätten för förnyelse eller annan åtgärd, och ändring av de nu använda stämplatna bleve obehöfvig.

Användning av föreslagna vattenstämplade stämplat torde möjligen vara ägnat att försvåra efterapning, men förslaget att med hänsyn till vattenstämpeln beläggningsstämpeln endast till hälften skulle fastlimmas å handlingen synes knappast vara lämpligt, då detta säkerligen skulle medföra olägenheter. Emellertid synes det lämpligt, att vattenstämplat skrivpapper av visst slag under iakttagande av behöfliga försiktighetsmått tillhanda-

hålles av statsverket för gravationsbevis och utdrag av inteckningsprotokoll oberoende av sammanhang med uppbördsstämplar.

Beträffande beläggningsstämplar av det slag, varom här är fråga, torde mera betryggande bestämmelser än de nuvarande böra meddelas rörande makulering. Denna bör rätteligen ej ske medelst penna utan genom påstämpling, möjligen i sammanhang med perforering, och på det sätt, att stämplingen till en del skjuter över på handlingens papper. Vidare torde särskilt böra stadgas, att inteckningshandling, som företes för utbyte eller uppdelning, förses med tydlig makulering över det åtecknade beviset om inteckningens beviljande, ävensom att för varje ny inteckningshandling i sådant ärende utskrivs särskilt protokollsutdrag.

Därest föreskrift skulle komma att meddelas angående begagnande av stämpelstans av viss beskaffenhet, synes därav böra följa, att sådana stanser på statsverkets bekostnad tillhandahållas vederbörande ämbets- och tjänstemän.»

Föreningen Sveriges stadsdomare: »Det synes lämpligt att, på sätt som föreslagits, inteckningsreverser förses med beläggningsstämplar av särskilt slag och att sådana endast tillhandahållas ämbetsmän, som hava att förse reverser med beläggningsstämplar och vilka skulle hava skyldighet att särskilt redovisa för dem. Till förekommande av att inteckningsstämplar skola kunna flyttas från en inteckning till annan revers torde kunna stadgas, att, förutom nu föreskriven makulering av beläggningsstämpel, inteckningsstämpel skall perforeras med inteckningens paragrafnummer. I samband därmed torde ock lämpligen böra föreskrivas, att inteckningarna skola paragraferas i nummerföljd för hela året. Genom dylika åtgärder synes åstadkommandet av falsarier med inteckningar bliva om icke omöjliggjort så dock i möjligaste mån försvårat. Befarar man att förfalskning av inteckningsrevers skall ske på det sätt, att beloppet ändras, kan föreskrivas att medelst perforering skola å reversen angivas det tusental kronor, varå den lyder, eller, om den lyder å belopp mellan tusental, närmast högre tusental. Däremot synes det icke behöfvligt, att protokollsutdrag rörande inteckning skrives å särskilt slags skrivstämpelpapper.

Naturligtvis är det även av vikt för fastighetskrediten, att förfalskade gravationsbevis icke förekomma. Mot sådan förfalskning kan man dock skydda sig genom att själv förskaffa sig gravationsbevis direkt från domstolen eller, om man erhållit sådant från fastighetsägare eller lånesökande, skaffa sig domarens påskrift angående dess riktighet. För sådant ändamål torde en bestämmelse i förordningen om expeditiöslösen angående lösen för sådan påskrift å företett gravationsbevis vara erforderlig. Om en dylik praxis infördes av sparbanker och andra penninginstitut, som i större omfattning belåna inteckningar, skulle den antagligen snart bliva tämligen allmänt tilläpplad.»

Svenska bankföreningen: »Vad angår skyddet mot förfalskning av inteckningsbevisen synes oss den föreslagna föreskriften att för inteckningshandlingar skola användas beläggningsstämplar av särskild typ, vilka endast äro tillgängliga för vederbörande tjänstemän vid inteckningsdomstolarna, i hög grad ägnad att bereda dylikt skydd. För att ej dessa stämplat skola kunna avlägsnas från de handlingar, där de en gång anbringats, och i förfalskningssyfte fästas å andra, böra givetvis bestämmelser meddelas om en effektiv makulering av stämplatarna.

I 17 § stämpelförordningen angivas emellertid vissa fall, då skuldebrev, vilka företes för inteckning, äro fria från stämpel. Så föreligger ej stämpelplikt, då inteckning dödats eller till följd av uraktlåten förnyelse förfallit

och ny inteckning inom viss tid sökes, då inteckning sökes på grund av skuldebrev, för vilket betalning tillförne varit sökt, samt då inteckningshandling utbytes mot annan sådan. Införandet av särskilda inteckningsstämplar bereder givetvis, därest dessa bestämmelser bibehållas, icke skydd mot förfalskning av dylika icke stämpelpfiktiga handlingar. Bestämmelserna böra därför ändras därhän, att i de omförmälda fallen de förut å handlingarna anbragta stämplarna avlägsnas och stämplat efter den nya typen utan kostnad för sökanden anbringas å de handlingar, därå inteckningsbevisen skrivas.

Man får ej heller bortse från att om också införandet av särskilda beläggningsstämplar för inteckningshandlingar kommer att i hög grad försvåra förfalskning av bevis, dagteknade efter reformens genomförande, så föreligger dock med den möjlighet, som allmänheten har att förskaffa sig dubbla beläggningsstämplar, en fara för förfalskning av äldre bevis. Handlingar, å vilka dylika finnas, skola ju vara försedda med vanliga beläggningsstämplar. Införandet av särskilda stämplat för inteckningshandlingar bör därför kompletteras med fastställandet av ny typ för de vanliga beläggningsstämplarna och makulering av det äldre lagret av dessa.

Som en ytterligare skyddsåtgärd vilja vi föreslå införandet av särskilda helarksstämplat för utskrift av protokoll i inteckningsärenden. Dessa helarksstämplat böra i likhet med beläggningsstämplarna för inteckningshandlingar icke tillhandahållas andra än de ämbets- och tjänstemän, vilka hava att ombesörja expedierandet av inteckningsärenden. I varje ärende bör endast göras en utskrift å dylik helarksstämpel. Skulle någon begära ytterligare exemplar av protokollet, bör utskriften göras å vanlig karta.

Som skydd mot förfalskning av gravationsbevis bör även föreskrivas, att gravationsbevis alltid skola utskrivas å särskilda helarksstämplat, vilka endast få tillhandahållas de tjänstemän, som hava att utfärda dylika bevis.

Vad vi här ovan anført i fråga om fastighetsinteckningar har givetvis sin fulla giltighet även beträffande förlagsinteckningar.»

Statskontoret och generalpoststyrelsen dela med förslagsställarna den uppfattningen, att det mest effektiva sättet för försvårande av förfalskning av inteckningsbeviset är, att skuldebrevet förses med en beläggningsstämpel, som är tillgänglig endast för domstolen. Emellertid hava ämbetsverken funnit förslaget att för den vanliga, för uttagande av stämpelskatten avsedda inteckningsstämpeln skulle användas en särskild typ mindre tillfredsställande. Tryckning av fullständiga serier av stämplat av den nya typen skulle medföra icke så obetydliga kostnader, och för stämpelförsäljarna skulle det givetvis vålla ökat besvär vid rekvisition, förvaring och redovisning att nödgas omhänderhava ännu en stämpeltyp, där omkring 30 stycken olika valörer måste vara tillgängliga. Då en särskild stämpel i allt fall, på sätt Bismark framhållit, borde användas i vissa fall, där skatteplikten redan vore fullgjord, syntes det ämbetsverken enklast och mest praktiskt, att man icke rubbade något i de nuvarande bestämmelserna vare sig om stämpelplikten för skuldebrev, som företeddes för vinnande av inteckning, eller om de stämplat, som därvid skulle användas, utan att föreskrift i stället meddelades om att, då inteckning beviljades, skuldebrevet skulle, förutom med den vanliga intecknings-

stämpeln, där sådan skulle utgöras, förses med en kontrollstämpel av särskild typ, därest sådan stämpel icke förut påförts. Denna stämpel borde vara av fixt belopp, vilket, då här icke vore fråga om någon skatteuppbörd i egentlig mening, givetvis borde sättas ganska lågt, exempelvis såsom föreslagits till 25 öre.

Genom att dylik kontrollstämpel påfördes varje inteckning, som beviljades, utan avseende å om densamma vore fri från den vanliga inteckningsstämpeln eller icke, komme också att upphöra det ur nu förevarande synpunkt otillfredsställande förhållandet, att vissa inteckningar kunde expedieras från domstolen utan att vara försedda med någon som helst stämpel.

Vidare löstes på enklaste sätt frågan om stämpelbeläggning av skuldebrev, som till rätten ingåves för att sättas i stället för annat (21 § i inteckningsförförordningen och 10 § i lagen om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt) eller för att en gemensam inteckning skulle kunna uppdelas på de olika fastigheterna (34 § inteckningsförförordningen). Att något slag av stämpelbeläggning även i dessa fall borde äga rum syntes ämbetsverken i likhet med kommittén och Bismark tydligt, men de av kommittén, med dess utgångspunkt att den särskilda inteckningsstämpeln jämväl här skulle användas, föreslagna åtgärderna för att den för den ursprungliga inteckningshandlingen uttagna stämpelavgiften skulle komma de nya inteckningarna till godo — överlämnande av de gamla stämplarna eller utbyte enligt 30 § i stämpelförförordningen av dessa mot nya stämpelar — vore, oavsett att, såsom kommittén påpekat, fall kunde förekomma, där de vore omöjliga att genomföra, så pass invecklade och besvärliga, att förfaringssättet svårligen skulle låta sig använda.

Då det vore synnerligen önskvärt, att även de vid ikraftträdandet av den nya ordningen utelöpande inteckningarna, i den mån sådant vore möjligt, försåges med kontrollstämpel, syntes jämväl böra stadgas, att vid förnyelse sådan stämpel skulle, om den icke förut vore anbragt å skuldebrevet, påföras detta.

Bestämmelserna om i vilka fall den föreslagna kontrollstämpeln skulle komma till användning borde införas i stämpelförförordningen 8 §, rubriken »skuldebrev», och nödig ändring med hänsyn därtill vidtagas i 17 §.

Bestämmandet av stämpelns utseende syntes böra, i likhet med vad som för närvarande ägde rum med nu använda stämpelslag, överlämnas till generalpoststyrelsen. De av kommittén ifrågasatta anordningarna vid stämpelns fastsättande syntes alltför besvärliga och tidsödande för att böra vinna tillämpning.

Såväl den av ämbetsverken sålunda angivna anordningen till förekommande av inteckningsförfalskning som varje annat system, vilket grundade sig på någon rättens åtgärd vid ingivandet av inteckningshandlingen, lämnade emellertid de vid tiden för ikraftträdandet av bestämmelserna i ämnet utelöpande inteckningarna utan något skydd. Den lättaste och

vanligaste formen för förfalskning — duplicering eller mångfaldigande av en äldre äkta inteckning — kunde i allt fall användas. Till förhindrande härav syntes det vara nödvändigt att, vare sig man enligt kommitténs förslag använde särskilda inteckningsstämplar eller, såsom ämbetsverken förordnat, införde en kontrollstämpel, så ordna, att dubbla beläggningsstämplar icke utlämnades till annan än vederbörande tjänsteman vid domstolarna och att sålunda möjligheten uteslötas att vid förfalskning av en äldre inteckning belägga denna med den med nr 1 betecknade delen av dubbel beläggningsstämpel. Ämbetsverken erinra, att kommittén uttalat, att en förutsättning för genomförande av dess förslag med särskilda inteckningsstämplar vore, att övriga dubbla beläggningsstämplar erhöles ett annat utseende än det nuvarande och att samtliga osålda sådana stämplat makulerades eller till sitt yttre omändrades. Någon särskild motivering för denna kommitténs uppfattning vore visserligen icke lämnad, men man syntes kunna antaga, att härmed avsetts att vinna samma mål, som ämbetsverken avsåge med förslaget om undantagande av de dubbla beläggningsstämplarna från åtkomst av obehöriga. Vilket system för stämpelbeläggningen man än använde, måste ämbetsverken emellertid på det bestämdaste motsätta sig kommitténs sistberörda förslag. Att makulera samtliga nu i förråd hos generalpoststyrelsen och domstolarna befintliga dubbla beläggningsstämplar i 36 olika valörer och att nytrycka fullständiga serier av sådana stämplat vore en åtgärd av den omfattning och dragande så stora kostnader, att den redan av denna anledning icke syntes böra tillgripas. Därtill komme att ett genomförande av densamma säkerligen skulle under övergångstiden vålla mycket stora olägenheter i avseende å både generalpoststyrelsens tillhandahållande av stämplat och domstolarnas expeditiönsbestyr.

Ämbetsverken hade icke förbisett, att mot det föreslagna systemet den invändningen kunde göras, att om man undantog de dubbla beläggningsstämplarna från åtkomst av allmänheten, det vore onödigt att införa en särskild kontrollstämpel. Även om denna mening, rent teoretiskt sett, kunde göras gällande, hölle ämbetsverken dock före, att redan den ökade svårighet för förfalskning, som låge i att härvid måste anskaffas, förutom den s. k. »ettan» av den dubbla beläggningsstämpeln, jämväl kontrollstämpeln, vore ett starkt skäl för anordningen. Därtill komme att det i allmänna rörelsen givetvis vore betydligt lättare att kontrollera, att behörig stämpelbeläggning av inteckningen vore gjord, om man visste, att beträffande alla inteckningar, som beviljats eller förnyats efter en viss tidpunkt, en särskild kontrollstämpel skulle vara anbragt å skuldebrevet.

Det skulle även kunna sägas, att då huvudändamålet med påförandet av ifrågavarande stämpel icke vore uttagandet av skatt utan försvärande av förfalskning, man för vinnande av denna avsikt icke behövde använda en skattstämpel utan lika väl kunde anbringa ett märke, som icke hade stämpels natur. Bestämmelserna om ett sådant förfaringssätt skulle emeller-

tid icke kunna inrymmas i stämpelförordningen utan skulle erfordra en särskild författning av rätt vidlyftig beskaffenhet. Med hänsyn härtill och då å andra sidan de nya bestämmelserna läte sig jämförelsevis lätt inarbeta i stämpelförordningen samt stämpelkostnaden, 25 öre, icke kunde anses äga någon som helst praktisk betydelse, hade ämbetsverken ansett lämpligast att åt kontrollmärket gäves stämpels natur.

Kommittén hade jämväl ifrågasatt, att skrivstämplarna skulle undantagas från försäljning till allmänheten. Någon särskild motivering för detta förslag vore icke förebragt och ämbetsverken kunde icke finna tillräckliga skäl för en så långt gående åtgärd. Ämbetsverken biträdde Bissmarks förslag, att utdrag av inteckningsprotokoll skulle skrivas å skrivstämpel av särskilt utseende, vilken ej kunde av annan än vederbörande tjänsteman inköpas. Ehuru inteckningsfalsarier medelst förändring i gravationsbevis syntes vara mycket sällsynta, kunde det ock måhända i allt fall anses lämpligt att med hänsyn till desamma vidtaga motsvarande åtgärder. Genom detta förslag, att skrivstämplar till utdrag av inteckningsprotokollet och eventuellt till gravationsbevis endast finge tillhandahållas vederbörande befattningshavare, syntes vara sörjt för det skydd för skrivstämplarna, som kunde anses erforderligt, och att gå längre i denna riktning syntes endast komma att förorsaka myndigheterna besvär utan att någon motsvarande fördel i nu förevarande avseende vunnes.

Beträffande de i framställningarna uttalade önskemålen beträffande makuleringen av inteckningsstämplar hava ämbetsverken framhållit, att, då det mest effektiva sättet att hindra begagnande av använd stämpel genom dess överflyttande från en handling till en annan, otvivelaktigt vore en makulering, som tydligt utmärkte stämpeln sammanhang med den handling, å vilken den rätteligen blivit anbragt, de av förslagsställarna omförmälda, flerstädes tillämpade sätten för makuleringen — förutom att de stode i bestämd strid med i 25 § givna föreskrifter i ämnet — måste anses i hög grad otillfredsställande och icke borde få vidare ifrågakomma. Då emellertid, såsom antytts, dessa förfaringssätt redan enligt nuvarande bestämmelser icke vore tillåtna, i det att i 25 § föreskreves, att vid makulering datum skulle angivas, syntes någon ändring av paragrafen av denna anledning icke vara erforderlig, utan syntes domstolarna endast böra genom cirkulär erinras om att nyssnämnda sätt för makulering lagligen icke finge förekomma. Däremot syntes i paragrafen böra utsägas, att datum *tydligt* skulle angivas, samt jämväl införas den av kommittén föreslagna, säkerligen ganska effektiva bestämmelsen, att makuleringspåskriften skulle anbringas så, att den komme delvis på beläggningsstämpeln och delvis på handlingen. Vidare syntes bland de uppräknade olika sätten för verkställande av makuleringen även böra inrymmas perforering. Uttryckligt stadgande, såsom ifrågasatts, om användande av särskild stämpelstans och dess förvarande under betryggande former syntes däremot icke behöva meddelas.

Kommittén hade slutligen ifrågasatt, att bevis om beviljande, utbyte eller uppdelning av in-teckning skulle tecknas delvis å belägningsstämpeln och delvis å skuldebrevet. Föreskrift om ett sådant förfaringssätt, vilket otvivelaktigt skulle visa sig mycket besvärligt i tillämpningen, kunde ämbetsverken emellertid icke förorda.

Bestämmelsen i 26 § att generalpoststyrelsen skall å samtliga postanstalter tillhandahålla allmänheten stämplat av de särskilda slag, som enligt stämpelförordningen skola vara att tillgå, borde, med hänsyn till förslaget att in-teckningskontrollstämplat, dubbla belägningsstämplat och vissa skrivstämplat endast skulle få inköpas av vederbörande befattningshavare vid domstolarna, ändras för angivande av detta förhållande. Då enligt förordningen om arvsskatt och skatt för gåva vederbörande tjänstemän vid överståthållarämbetet och länsstyrelserna vore i behov av dubbla belägningsstämplat för uttagande i vissa fall av skatt jämlikt berörda förordning, borde jämväl dessa tjänstemän angivas såsom berättigade att erhålla dubbla belägningsstämplat. I sammanhang härmed borde också stadgande meddelas om undantagande av nämnda slag av stämplat från försäljning å postanstalterna och om deras tillhandahållande endast av generalpoststyrelsen.

En nödvändig förutsättning för genomförandet av bestämmelsen om att vissa stämpel-slag icke finge försälas till allmänheten vore enligt ämbetsverken, att den härads-hövdningarna och vederbörande befattningshavare vid rådhusrätterna jämlikt 28 § stämpelförordningen medgivna valfriheten beträffande stämpelförsäljningen upphävdes, för så vitt anginge dessa stämplat. I utlåtande den 19 november 1927 angående begränsning av stämpelförsäljares rätt att erhålla stämplat i räkning hade emellertid ämbetsverken uttalat sig för ett fullständigt upphävande av denna valfrihet och framlagt ett i anslutning härtill avfattat förslag till ny lydelse av 28 §, varjämte ämbetsverken hemställt om motsvarande ändringar i arvsskatteförordningen¹. De stadganden i sistnämnda förordning, som berördes av ändringen av 28 § stämpelförordningen, vore 43, 44 och 45 §§.

På grund av vad sålunda anförts hava ämbetsverken hemställt om ändrad lydelse av vissa paragrafer i stämpelförordningen och i förordningen om arvsskatt och skatt för gåva. Detta ämbetsverkens förslag torde få såsom bilaga 1 fogas vid statsrådsprotokollet.

Såsom av utredningen framgår, råder i stort sett enighet såväl därom, att med hänsyn till fastighetskreditens synnerligen stora betydelse åtgärder i lagstiftningsväg äro erforderliga till effektivt förhindrande av in-teckningsförfalskningar, som därom, att dessa åtgärder böra vara så enkla och så litet ingripande i gällande författningar som möjligt, samtidigt som det bör tillses, att de icke föranleda några större utgifter för staten eller mera betydande ökning i myndigheternas arbetsbörda och ej heller

Departements-
chefen.

¹ Se sid. 42.

i nämnvärd grad vålla den rättssökande allmänheten större besvär och högre kostnad än för närvarande.

Från dessa synpunkter, till vilka jag helt ansluter mig, synes mig statskontorets och generalpoststyrelsens förslag väl avvägt. Jag anser mig därför böra förorda, att detta förslag med några mindre jämkningar, för vilka jag i det följande kommer att redogöra, lägges till grund för framställning till riksdagen.

Förslagets innehåll synes kunna i korthet sammanfattas sålunda. För försvårande av förfalskning av bevis å skuldebrev om till säkerhet därför meddelad inteckning skall, då inteckning beviljas, skuldebrevet beläggas — förutom med den beläggningsstämpel, varmed detsamma enligt redan nu gällande bestämmelser må böra förses och alltså även i fall, då enligt 17 § stämpelförordningen frihet från sådan stämpel äger rum — ytterligare med en särskild kontrollstämpel å bestämd valör av 25 öre, därest sådan icke förut påförts. Kontrollstämpel skall också läggas å handling, som, utan att ny inteckning meddelas, sättes i stället för annan. Jämväl de vid ikraftträdandet av den nya ordningen utelöpande inteckningarna skola, vid första förnyelse efter nämnda tidpunkt, förses med kontrollstämpel.

Till förhindrande särskilt av förfalskning av äldre inteckningar skola dubbla beläggningsstämplar icke vidare få utlämnas till allmänheten utan endast till vederbörande tjänstemän vid domstolarna samt till de tjänstemän hos länsstyrelserna, vilka ombesörja stämpelbeläggning av deklARATIONER enligt förordningen om arvsskatt och skatt för gåva.

Utdrag av inteckningsprotokoll skall utskrivas å helarksstämpel av särskilt utseende, som ej heller må inköpas av andra än vederbörande tjänstemän vid domstolarna.

Slutligen skall makulering av såväl dubbel beläggningsstämpel som inteckningskontrollstämpel ske med tydligt angivande av datum och på sådant sätt, att makuleringsåtgärden — påteckning, färg- eller svartstämpling eller perforering — träffar delvis stämpeln och delvis handlingen.

Beträffande åtgärder mot förfalskning av gravationsbevis hava ämbetsverken ifrågasatt men ej direkt tillstyrkt, att sådant bevis skulle skrivas å helarksstämpel av särskilt slag, som ej skulle tillhandahållas annan än domstolstjänsteman. Övriga slag av helarksstämpel skulle däremot liksom hittills få å postanstalt säljas till allmänheten.

De jämkningar i förslaget, jag enligt vad förut sagts vill förorda, äro följande.

Handlingen till äldre inteckning, d. v. s. sådan som beviljats före den nya ordningens införande, synes mig böra förses med inteckningskontrollstämpel vid det första tillfälle efter nämnda tidpunkt, då handlingen för inteckningsåtgärd företes vid inteckningsdomstolen eller, där sådant enligt lag må ske, vid annan underrätt, dock icke i fall, där inteckning på

grund av handlingen icke sedermera skall gälla, såsom då inteckningen helt och hållet dödas eller inteckningshandlingen utbytes mot annan handling.

I överensstämmelse med ämbetsverken anser jag det icke vara oundgängligen erforderligt, att föreskrift meddelas om att gravationsbevis alltid skall skrivas å särskilt slag av helarksstämpel. Emellertid synes det vara lämpligt, att vanliga helarksstämplor användas för detta ändamål. Därest stadgande härom införes samt helarksstämplor endast tillhållas de tjänstemän, vilka därav äro i behov, skulle svårigheter möta för förfalskning jämväl av gravationsbevis. Enligt vad jag under hand erfarit från generalpoststyrelsen, är det endast ett fåtal tjänstemän utom de nuvarande stämpelförsäljarna, som begagna sig av helarksstämplor, och annan än tjänsteman kan icke hava behov av dylika stämplor. Vid sådant förhållande och då, såsom jag i det följande förordar, envar tjänsteman, som har att å tjänstens vägnar stämpelbelägga utgående expeditioner, skall på anmälan hos generalpoststyrelsen äga att utan ställande av säkerhet utfå förskott av stämplor till erforderligt belopp, torde det ej möta hinder att centralisera försäljningen av helarksstämplor till generalpoststyrelsen.

Det torde böra tillkomma Kungl. Maj:t att, där så finnes erforderligt, meddela närmare föreskrifter om makulering av stämplor.

Såsom hovrätten över Skåne och Blekinge framhållit, kan med systemet med inteckningskontrollstämpel vara förenad den faran, att falsk handling företes och genom domstolens medverkan erhåller sken av äkta, och hovrätten har fördenskull ansett det måhända icke tillrådligt att införa en dylik stämpel, men å andra sidan icke sett sig i stånd att anvisa någon annan utväg för frågans lösning. Med hänsyn till den stora risk för upptäckt, som i dylikt fall skulle föreligga för förfalskaren, torde emellertid förfalskningar av antydd art svårligen kunna taga en sådan omfattning, att man av hänsyn till möjligheten av dylik förfalskning bör avstå från att införa detta system, vars fördelar i övrigt synas uppenbara.

Nu gällande bestämmelser angående stämpelförsäljares rätt att efter rekvisition hos generalpoststyrelsen erhålla stämplor på kredit, »i räkning», finnas meddelade i 29 § i stämpelförordningen. Enligt detta författningsrum äger stämpelförsäljare, som hos generalpoststyrelsen för sin uppbörd ställt av styrelsen godkänd säkerhet, efter rekvisition hos styrelsen erhålla stämplor i räkning inom det belopp, för vilket säkerhet blivit av honom ställd. Generalpoststyrelsens befogenhet härutinnan är sålunda inskränkt till att godkänna eller underkänna den ställda säkerheten, varav följer, att därest stämpelförsäljaren presterar en fullgod säkerhet, han kan erhålla kredit till huru stort belopp som helst.

Då stämpelförsäljarnas behov av att på kredit erhålla stämplor rönt inverkan av sistlidet är meddelade bestämmelser angående skyldighet för

Begränsning
av stämpelförsäljares
rätt att er-
hålla stäm-
plar i räkning.

Gällande be-
stämmelser.

stämpelförsäljare att anlita postgirorörelsen, torde beträffande tillkomsten och innehållet av dessa bestämmelser en erinran här böra göras.

*Skyldighet för
stämpelför-
säljare att
anlita post-
girorörelsen.*

I anledning av en vid 1927 års riksdag inom första kammaren väckt motion, nr 115, beslöt riksdagen, efter hemställan av bevillningsutskottet i betänkande nr 36, ett tillägg till 39 § i stämpelförordningen därom, att Kungl. Maj:t skulle äga förordna angående skyldighet för stämpelförsäljare att anlita postgirorörelsen, varjämte riksdagen i skrivelse den 6 april 1927, nr 116, anhöll, att Kungl. Maj:t måtte utfärda bestämmelser rörande stämpelförsäljares skyldighet att anlita postgirorörelsen i huvudsaklig överensstämmelse med ett inom finansdepartementet utarbetat förslag till kungörelse i ämnet (bilaga I vid bevillningsutskottets betänkande).

I en den 20 maj 1927 utfärdad förordning (nr 166) om ändring i vissa delar av stämpelförordningen intogs det tillägg till 39 §, vilket riksdagen sålunda beslutat. I en särskild samma dag utfärdad kungörelse (nr 168) meddelades följande bestämmelser angående skyldighet för stämpelförsäljare att anlita postgirorörelsen:

»1. Stämpelförsäljare, som avses i 29 § i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften, är pliktig att hava särskilt postgirokonto (*tjänstepostgirokonto*) samt därå insätta influtna medel för försälda stämpel, vilka icke av honom inköpts mot kontant betalning, så ock medel, som av honom uppburits såsom betalning för dubbel beläggningsstämpel, utan att vederbörande, stämpel underkastade handling samtidigt därmed stämpelbelagts.

Insättning skall beträffande medel, som influtit för dubbel beläggningsstämpel, ske senast sjätte söckendagen efter den dag, då medlen influtit, samt i fråga om övriga stämpelmedel senast sjätte söckendagen efter utgången av varje månad. Insättningsskyldighet äger dock icke rum förrän sammanlagt minst trehundra kronor kunna insättas.

2. Inleverering av stämpelmedel, varom i 39 § i förordningen angående stämpelavgiften finnes stadgat, skall ske över postgiro.»

Bestämmelserna hava trätt i kraft den 1 juli 1927.

Det torde böra nämnas, att jämlikt kungörelsen den 21 november 1924 (nr 473; jfr 1926 nr 184) ränta icke åtnjutes å medel, insatta å tjänstepostgirokonto, samt att Kungl. Maj:t den 20 maj 1927 förordnat, att stämpelförsäljare skall vid anlitande av postgirorörelsen i nämnda befattning åtnjuta tjänstebrevsrätt.

*Riksdagen
ang. begräns-
ning av stäm-
pelkrediten.*

I nyssnämnda motion vid 1927 års riksdag hemställdes jämväl, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning, huruvida icke den stämpelförsäljare tillkommande rätt till kredit skulle kunna inskränkas.

I detta ämne anförde bevillningsutskottet i sitt förenämnda betänkande:

Den stämpelförsäljare medgivna rätten att mot ställande av säkerhet erhålla stämpel i räkning syntes hava utnyttjats i högre grad än som på-

kallats av behovet, vilket företrädesvis förefunnes beträffande enkla belägningsstämplar och helarksstämplor. Ehuru det vore sannolikt, att, i den mån stämpelförsäljares möjlighet att tillgodonjuta ränta å uppburna stämpelmedel upphörde, rätten till kredit icke komme att begagnas i så stor omfattning som för närvarande, syntes det dock lämpligt, att, såsom motionären föreslagit, denna rätt begränsades. Möjligen skulle en dylik begränsning kunna ske på det sätt, att befogenhet tillerkändes generalpoststyrelsen att medgiva stämpelförsäljare rätt att, utan ställande av säkerhet, på kredit uttaga stämpelpapper till visst av generalpoststyrelsen fastställt, efter olika stämpelförsäljares behov avpassat belopp. I vad mån härutöver kunde erfordras begränsning av rätten till kredit mot ställande av säkerhet syntes kunna bedömas först efter en ytterligare utredning av denna fråga.

I anslutning till bevillningsutskottets hemställan anhöll och riksdagen i sin skrivelse nr 116, att Kungl Maj:t måtte verkställa utredning, huruvida icke den stämpelförsäljare tillkommande rätt att erhålla stämplat i räkning måtte kunna inskränkas.

Kungl. Maj:t anbefallde härefter den 20 maj 1927 statskontoret och generalpoststyrelsen att gemensamt verkställa den av riksdagen sålunda begärda utredningen ävensom att efter vederbörandes hörande avgiva det förslag, vartill utredningen gäve anledning.

Utredning ang. begränsning av stämpelkrediten.

Med skrivelse den 19 november 1927 hava ämbetsverken avgivit utlåtande och förslag i ämnet.

Vad till en början angår omfattningen av den begärda utredningen, hava ämbetsverken ansett, att då föreskrifter meddelats beträffande stämpelförsäljares skyldighet att inom viss tid insätta influtna stämpelmedel å tjänstepostgirokonto samt att över postgiro fullgöra den inleverering till generalpoststyrelsen av stämpelmedel, varom i 39 § i stämpelförordningen funnes stadgat, nu ej vore fråga om någon jämkning av bestämmelserna angående stämpelmedlens inbetalning till statsverket. Då numera, under förutsättning att stadgade föreskrifter efterföljdes, all onödig tidsutdräkt med inbetalning av stämpelmedel syntes hava förebyggts, och statsverket, vid det förhållande att stämpelförsäljare ej åtnjöt ränta å de på tjänstepostgirokonto insatta medlen, snarast möjligt komme i åtnjutande av stämpelmedlen, syntes en jämkning av nyss antytt slag ej heller för närvarande vara av behovet påkallad.

Utredningens omfattning.

I ärendet hava ämbetsverken mottagit yttranden från rikets hovrätter, överståthållarämbetet och länsstyrelserna samt styrelserna för föreningarna Sveriges häradshövdingar och Sveriges stadsdomare. Av innehållet i dessa yttranden framgår i huvudsak följande.

Yttranden till statskontoret och generalpoststyrelsen.

Svea hovrätt har allenast åberopat ett yttrande av aktuarien vid hovrätten i egenskap av stämpelförsäljare, vilken beräknat årsomsättningen av stämplat, bestående av enkla belägningsstämplar, till högst 160,000 kronor samt ansett, att efter ikraftträdandet av kungörelsen den 20 maj 1927 stämpelkrediten skulle kunna inskränkas till 40,000 kronor.

Göta hovrätt har framhållit, att införandet genom kungörelsen den 20 maj 1927 av skyldighet för stämpelförsäljare att inom viss kortare tid, efter det stämpelmedel influtit, insätta dem å postgirokonto utan rätt för stämpelförsäljaren att njuta ränta å medlen komme att medföra en begränsning i begagnandet av rätten att i räkning erhålla stämplat. Något hinder föreläge dock icke för en stämpelförsäljare att genom ställande av tillräckligt stor säkerhet på kredit erhålla stämplat till hur stort belopp som helst. Då därjämte kontrollen över de i stämpelförordningen stadgade redovisningsbestämmelsernas efterlevande icke kunde sägas vara fullt effektiv, ansåge hovrätten möjlighet ännu föreligga för en stämpelförsäljare att genom begagnande av krediträtten njuta ränteinkomst å omhänderhavda stämpelmedel. Vid bedömandet av frågan, huruvida och i vad mån en legal begränsning av den stämpelförsäljare tillkommande rätt att i räkning erhålla stämplat borde ske, syntes hovrätten en åtskillnad böra göras mellan å ena sidan dubbla beläggningsstämplat och å andra sidan helarksstämplat och enkla beläggningsstämplat. Då de senare av den rättssökande allmänheten i regel gäldades i efterskott och stämpelförsäljaren på grund därav måste av dylika stämplat innehava ett visst förråd, lämpat efter behovet vid skilda tidpunkter, borde honom tillkomma rätt att i räkning erhålla sådana stämplat intill ett belopp, som motsvarade högsta beräknade behovet. Beträffande åter dubbla beläggningsstämplat stadgades i 34 § 1 mom. tredje stycket i stämpelförordningen, att stämpelförsäljare icke vore skyldig mottaga stämpelpfiktig handling, med mindre densamma vore behörigen försedd med stämplat, eller penningar till det felande stämpelbeloppet omedelbart erlades. Betalningen för dylika stämplat skulle sålunda erläggas i förskott, och detta torde också i praxis vara regel. Vid sådant förhållande kunde det synas, som om något behov för stämpelförsäljare att erhålla dylika stämplat i räkning icke föreläge. Skäl kunde dock förebringas för lämpligheten av, att stämpelförsäljaren jämväl av dessa stämplat innehade ett visst förråd. Det låge naturligtvis i den rättssökande allmänhetens intresse, att ett rättsärende, med vilket förbundits skyldighet att låta stämpelbelägga en ingiven handling, icke försenades på den grund, att stämpelförsäljaren vore ur stånd att omedelbart tillhandahålla erforderliga stämplat. Väl vore det största antalet av ifrågavarande rättsärenden, liksom handlingen därav, av den natur, att stämpelförsäljaren inom den i lag stadgade expeditionstiden kunde hinna hos generalpoststyrelsen rekvirera stämplat. Men fall kunde tänkas, då den rättssökande hade ett berättigat intresse av att genast eller så gott som genast erhålla stämplat till sin handling. Och det kunde även inträffa, att stämpel på grund av felskrifning eller av annan orsak blivit för sitt ändamål obrukbar och behövde omedelbart ersättas. För dylika fall borde, åtminstone därest det vore fråga om mindre belopp, stämpelförsäljaren vara i stånd att genast tillhandahålla stämplat. Emellertid syntes det hovrätten uppenbart, att rätten för stämpelförsäljare att erhålla stämplat i räkning numera utan olägenhet kunde avsevärt begränsas. Det syntes hovrätten lämpligt att, såsom riksdagen vid handlingen av förutnämnda motion ifrågasatt, befogenhet tillerkändes generalpoststyrelsen att för varje stämpelförsäljare bestämma ett högsta belopp för den medgivna krediten.

Hovrätten över Skåne och Blekinge har såsom sin åsikt uttalat, att den stämpelförsäljare tillkommande rätt att erhålla stämplat i räkning lämpligen borde inskränkas till visst av generalpoststyrelsen fastställt, efter olika stämpelförsäljares behov avpassat belopp.

Av de utav *överståthållarämbetet* och *länsstyrelserna* avgivna yttrandena framgår, att meningarna om nyttan och behovet av en begränsning av stämpelkrediten varit delade. Elva av dessa myndigheter hava intet att erinra mot en begränsning och anse, att stämpelkreditens storlek bör i varje särskilt fall efter vederbörande stämpelförsäljares hörande av generalpoststyrelsen prövas och fastställas i enlighet med föreliggande behov. Tolv länsstyrelser ställa sig avvisande mot tanken på en begränsning och finna denna onödig, varjämte två länsstyrelser ej direkt uttalat sig i frågan. Beträffande av utskottet ifrågasatt borttagande av skyldigheten att ställa säkerhet för stämpeluppbörden hava åtta av myndigheterna tillstyrkt detta och fyra avstyrkt, medan de återstående tretton ej yttrat sig härom.

Styrelsen för föreningen Sveriges häradshövdingar har anfört följande, såvitt frågan angår häradshövding såsom stämpelförsäljare. Då det före ikraftträdandet av kungörelsen den 20 maj 1927 vore bestämt, att leverans av stämpelmedel skulle ske dels kvartalsvis, dels månadsvis utan skyldighet för stämpelförsäljaren att dessemellan avlämna medlen, låge det i stämpelförsäljarens intresse att på kredit erhålla stämplat i räkning till så stort belopp som möjligt i förhållande till beräknad åtgång för att icke oftare än som vore nödvändigt behöva inleverera stämpeluppbörden. Genom medlens insättande å bankräkning kunde stämpelförsäljaren bereda sig en inkomst under mellantiden. Denna förmån hade genom nämnda kungörelse borttagits, och därmed hade också för stämpelförsäljaren bortfallit all anledning att hålla större stämpelförråd på kredit än som oundgängligen behövdes. Dock borde därvid beaktas, att krediten ej borde vara så knappt tilltagen, att rekvisition av stämplat måste ske alltför ofta. Beträffande helarksstämplar och enkla beläggningsstämplar syntes lämpligast och bekvämast vara, om sådana stämplat kunde på kredit erhållas till så stort belopp, att i allmänhet rekvisition därav ej behövde ske oftare än varannan månad. Behovet i detta avseende borde kunna för varje särskild domsaga beräknas med hänsyn till det belopp sådana stämplat, som under en viss period årligen i medeltal åtgått. I fråga om dubbla beläggningsstämplar, vilkas årliga belopp i de särskilda domsagorna vore mycket varierande, föreläge icke samma behov som beträffande de andra stämplatarna att hava dem omedelbart tillgängliga, enär stämpelavgiften måste betalas på förhand, innan expeditionen vore färdig. Uppbörden för dubbla beläggningsstämplar inlevererades också i allmänhet i sammanhang med eller före rekvisitionen, och något avsevärt behov att på kredit utbekomma sådana stämplat förefunnes icke. Emellertid måste hänsyn tagas därtill, att något förråd av dubbla beläggningsstämplar alltid borde finnas tillgängligt, enär exempelvis det ej sällan visade sig efter stämpelavgiftens inbetalning, att den beräknats för lågt t. ex. till följd därav, att enligt senare inkommet taxeringsbevis taxeringsvärdet vore högre än köpeskillingen, så att stämpelbeloppet måste höjas. Av dubbla beläggningsstämplar borde därför alltid finnas några av varje slag åtminstone till och med storleken 100 kronor, med iakttagande att förrådet vore större av varje slag ju mindre stämpelstorleken vore. Med hänsyn till det här anförda torde för en medelstor domsaga förslagsvis kunna beräknas, att på kredit erhöles enkla beläggningsstämplar intill högst 500 kronor, helarksstämplar intill högst 3,000 kronor och dubbla beläggningsstämplar intill högst 1,500 kronor. Tillsammans syntes följaktligen en kredit av 5,000 kronor behövas för hållande av stämpelförråd i en medelstor domsaga. Styrelsen funne sålunda hinder ej föreligga mot begränsning på sätt här sagts av rätten att på kredit erhålla stämplat i räkning, men i sammanhang härmed syntes det

med hänsyn till såväl det ringa kreditbelopp, som av styrelsen ifrågasattes, som den omständigheten, att stämpelförsäljarens ränteförman numera bortfallit, finnas befogad anledning att befria honom från skyldigheten att ställa säkerhet för den begränsade krediten, en skyldighet som merendels vore förenad med särskild kostnad.

Föreningen Sveriges stadsdomare, som berett samtliga rådhusrätter i riket tillfälle att yttra sig i ärendet, har anfört i huvudsak följande: Genom kungörelsen den 20 maj 1927 hade statens möjlighet att erhålla ränta å stämpelmedel tillvaratagits så långt, som praktiskt taget vore möjligt. Huru härutinnan något skulle stå att vinna genom inskränkning i stämpelkrediten, kunde föreningen icke inse. Krediten innebure ju blott, att stämplarna överflyttades från postverkets till stämpelförsäljarens förvar, och härigenom kunde tydligen någon rätt till ränta varken uppkomma eller gå förlorad, utan detta kunde uppenbarligen inträffa först sedan stämplarna sålts och betalts. Men när saken fortskridit så långt, grepe nämnda kungörelse in och tillvaratoge statens ränteintresse. Det återopade skälet till stämpelkreditens inskränkande — nämligen att statsverket under långa tider finge ligga ute med räntefria stämpelmedel — ansåge föreningen alltså sakna fog. Föreningen kunde ej heller finna annat skäl därtill. Att stämpelförsäljare behövde kredit beträffande helarksstämplor och enkla beläggningsstämplar, tarvade icke någon närmare utläggning och medgäves för övrigt även av motionären och bevillningsutskottet. Men jämväl med avseende å dubbla beläggningsstämplar vore kredit erforderlig. Det kunde givetvis icke ifrågasättas, att en stämpelförsäljare skulle för varje gång han uppburit förskottsbetalning för en stämpel rekvirera sådan, utan det vore för jämn och tillmötesgående expediering av allmänheten och till undvikande av ett för både stämpelförsäljaren och postverket tidsödande arbete med titt och tätt återkommande stämpelrekvisitioner nödigt, att han måtte kunna på en gång förse sig med ett någorlunda välsorterat lager av stämplor. Beträffande bouppteckningar inträffade ej sällan, att det vid stämpelbeläggningen befunnos, att inbetalt förskott vore för litet. I sådan händelse besparade det omgång och besvär för såväl sökanden som stämpelförsäljaren och postverket, om stämpelförsäljaren hade nödiga stämplor till hands. I ej ringa utsträckning tillämpades — till minskning av såväl den rättssökande allmänhetens besvär som stämpelförsäljarens arbete med stämpelbokföringen — att stämpelpfiktig handling betalades, icke vid handlingens ingivande till rätten utan först vid expeditionens utlösande. Även härför vore tydligen kredit nödig. För allmänheten vore det givetvis till fördel att kunna erhålla stämplor vid den domstol, där handlingar skulle inlämnas, och slippa köpa sådana å postanstalt. Men skulle en inskränkning i rätten att erhålla stämplor i räkning ske, kunde man befara, att det därav föranledda ytterligare arbetet med stämpelförsäljningen skulle, till olägenhet för allmänheten, medföra, att åtskilliga stämpelförsäljare komme att avsäga sig rätten att tillhandahålla stämplor. Den kredit, som enligt det sagda erfordrades, vore naturligen högst olika för olika stämpelförsäljare. Medan flera torde kunna åtnöjas med kredit för några hundra kronor, behövde andra kredit för upp till 10,000 kronor (Göteborg, Halmstad m. fl.), ja, för ända upp till 50,000 kronor (Stockholm). Beträffande ordnandet av krediten hade föreningen icke något att erinra mot det av utskottet väkta förslaget, att befogenhet tillerkändes generalpoststyrelsen att medgiva stämpelförsäljare rätt att, utan ställande av säkerhet, på kredit uttaga stämpelpapper till visst av generalpoststyrelsen fastställt, efter olika stämpelförsäljares behov avpassat belopp. Därest emeller-

tid vid en sådan anordning det skulle befinnas, att de belopp, generalpoststyrelsen funne sig kunna utan säkerhet tillhandahålla, icke uppginge till vad enligt förut angivna grunder finge anses önskvärt, borde möjlighet bibehållas att därutöver mot säkerhet erhålla ytterligare kredit till det belopp, som säkerheten motsvarade. Tillräckliga garantier mot att rätten till stämpelkredit komme att utnyttjas mer än nödigt, låge enligt föreningens mening dels i det genom skyldigheten att anlita postgirorörelsen högst väsentligt minskade behovet av sådan kredit (t. ex. i ett fall från cirka 225,000 kronor till 10,000 kronor) och dels i besväret och kostnaden för anskaffande av erforderlig säkerhet. Där kredit dock skulle begäras för höga belopp, kunde ju alltid tillfredsställande säkerhet fordras. Såvitt föreningen hade kunnat finna, vore alltså inskränkning i stämpelförsäljares rätt att erhålla stämplat i räkning icke av något behov påkallad. På grund därav avstyrkte föreningen ifrågavarande förslag.

Den av statskontoret och generalpoststyrelsen verkställda utredningen avser frågor om stämpelkreditbeloppens begränsning, grunder för begränsning av stämpelkrediten, stämpelsäkerhetens borttagande, kontrollföreskrifter samt skyldighet för vissa tjänstemän att vara stämpelförsäljare. På grundval av denna utredning hava ämbetsverken framlagt författningsförslag i ämnet.

*Statskontoret
och general-
poststyrelsen.*

I sitt utlåtande hava statskontoret och generalpoststyrelsen till en början upplyst, att under senare delen av år 1927 flera stämpelförsäljare utan anmaning begärt nedsättning av de för dem gällande kreditbelopp, en omständighet som tydligen finge sättas i samband med ikraftträdandet av kungörelsen den 20 maj 1927. Sålunda hade en kredit å 250,000 kronor nedsatts till 50,000 kronor, en å 225,000 kronor till 10,000 kronor, en å 80,000 kronor till 30,000 kronor, en å 33,000 kronor till 5,000 kronor, en å 30,000 kronor till 5,000 kronor, en å 15,000 kronor till 3,000 kronor o. s. v. En stämpelförsäljare, som haft kredit å 200,000 kronor, hade av sagt sig all kredit och köpte tills vidare stämplat kontant.

*Stämpelkredit-
beloppens be-
gränsning.*

De årskrediter, som för närvarande åtnjutas av stämpelförsäljarna, äro, enligt uppgifter i ämbetsverkens utlåtande, följande:

till och med	1,000 kronor	29 stycken
därutöver till och med	2,500 »	33 »
» »	5,000 »	103 »
» »	10,000 »	83 »
» »	15,000 »	27 »
» »	20,000 »	19 »
» »	25,000 »	11 »
» »	30,000 »	10 »
» »	40,000 »	12 »
» »	50,000 »	3 »
» »	60,000 »	3 »
» »	75,000 »	1 »
» »	125,000 »	1 »

Summa 335 stycken.

Dessutom uttaga omkring 40 stycken stämpelförsäljare sitt stämpelbehov utan kredit mot kontant betalning, nämligen 8 häradshövdingar, 18 rådhus-tjänstemän, 8 landsstatstjänstemän och 6 andra stämpelförsäljare.

Anledningen för de flesta av dessa att ej använda kreditsystemet har, enligt ämbetsverken, tydligen varit, att de för dubbla beläggningsstämplar mottagit stämpelmedel i förskott, och de därigenom ej varit i behov av stämpelkredit.

Ämbetsverken hålla före, att de flesta av dessa krediter äro onödigt höga, och att en allmän begränsning av stämpelkrediten utan olägenheter skulle kunna och jämväl borde vidtagas. Det finge nämligen härvid ej förbises, att en dylik begränsning vore ett avsevärt medel att genomföra den i kungörelsen den 20 maj 1927 föreskrivna insättningen av stämpelmedel å tjänstepostgirokonto. Någon möjlighet att direkt kontrollera, att dessa insättningar skedde i vederbörlig ordning, saknade generalpoststyrelsen, och Göta hovrätt hade även i sitt yttrande påpekat, att kontrollen över de i stämpelförordningen stadgade redovisningsbestämmelsernas efterlevande icke kunde sägas vara fullt effektiv. En begränsning borde sålunda lämpligen ske och på det sätt, att generalpoststyrelsen efter stämpelförsäljarnas hörande fastställde kreditbeloppet.

Grunder för
begränsningen
av stämpel-
krediten.

Vad åter angår frågan, huru och enligt vilka grunder begränsningen av stämpelkrediten bör ske, hava ämbetsverken anfört följande:

»Uppenbart torde vara, att stämpelförsäljare bör hava ett tillräckligt förråd av helarksstämplor och enkla beläggningsstämplor, och som dessa stämplor av allmänheten betalas i efterskott, bör stämpelförsäljaren erhålla dessa på kredit. Härvid bör även beaktas, att åtskilliga stämpelförsäljare städse hava stämpelbelagda expeditioner liggande hos stads- och landsfiskaler för indrivning. Under år 1926 försålde 385 stämpelförsäljare helarksstämplor och enkla beläggningsstämplor intill följande belopp:

till och med	1,000	kronor	54	stycken
därutöver till och med	2,500	»	84	»
»	5,000	»	80	»
»	10,000	»	103	»
»	15,000	»	16	»
»	20,000	»	5	»
»	25,000	»	10	»
»	30,000	»	4	»
»	40,000	»	9	»
»	50,000	»	7	»
»	60,000	»	8	»
»	75,000	»	1	»
»	135,000	»	4	»

Summa 385 stycken.

För dessa slag av stämplor skulle enligt ämbetsverkens förmenande en kredit lämpligen kunna beräknas i enlighet med häradshövdingarnas förenings förslag till högst ett belopp motsvarande två månaders behov (en

sjättedel av årsuppbörden); dock synes i de fall, att årsuppbörden uppginge till mera avsevärda belopp, kreditsumman böra, till förhindrande att den samma stegte alltför högt, sättas till något mindre belopp än som svarade mot två månaders behov.

Av förestående 1926 års stämpelförsäljare hade 122 stycken allenast behov av de nyss nämnda stämplarna (landsstatstjänstemän, registratorer, överlantmätare, bergmästare m. fl.), de återstående 263 stämpelförsäljarna (häradshövdingar, stadsdomare och en del landsstatstjänstemän) hava dessutom haft användning för dubbla beläggningsstämplar; 14 stycken hava sålt endast dubbla beläggningsstämplar. För de dubbla beläggningsstämplarna skall stämpelavgiften jämlikt 34 § i stämpelförordningen samt 42—45 §§ i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva inbetalas i förskott. Med anledning av detta betalningssätt uppstår för dessa stämplor strängt taget *intet kreditbehov*. Emellertid framgår bland annat av de utav Göta hovrätt och häradshövdingarnas och stadsdomarnas föreningar avgivna yttranden, att något förråd av även ifrågavarande stämplor bör finnas hos stämpelförsäljarna, och att följaktligen kredit jämväl härutinnan är av nöden. Med hänsyn särskilt till vad häradshövdingarnas förening anfört, synes emellertid denna kredit kunna i allmänhet sättas till jämförelsevis låga belopp, svarande mot värdet av ett begränsat lager av huvudsakligen de lägre valörerna. Denna kreditsumma torde i de flesta fall kunna inskränkas till 1,000 å 2,000 kronor och till högre belopp allenast vid några av de största domsagorna och rådhusrätterna.

Under år 1926 försålde 277 stycken stämpelförsäljare dubbla beläggningsstämplor intill följande belopp:

till och med	10,000 kronor	38 stycken
därutöver till och med	25,000 »	50 »
» »	50,000 »	58 »
» »	75,000 »	54 »
» »	100,000 »	29 »
» »	200,000 »	30 »
» »	300,000 »	6 »
» »	400,000 »	4 »
» »	500,000 »	1 »
» »	1,000,000 »	3 »
» »	1,500,000 »	1 »
» »	2,000,000 »	1 »
» »	2,400,000 »	2 ».

Summa 277 stycken.»

Med ledning härav har det synts ämbetsverken, att ett sammanlagt kreditbelopp för alla slag av stämplor för det stora flertalet stämpelförsäljare kunde bestämmas till 5,000 kronor och därunder samt för en del därutöver intill 10,000 kronor. Ett kreditbelopp över sistnämnda summa syntes endast i några få undantagsfall vara nödigt.

Bevillningsutskottet har, såsom förut påpekats, ifrågasatt, att stämpelförsäljare skulle medgivas rätt att, utan ställande av säkerhet, på kredit uttaga stämplor till visst av generalpoststyrelsen fastställt belopp samt möjligen därutöver erhålla kredit inom visst belopp mot ställande av säkerhet.

Stämpelsäkerhetens borttagande.

Frågan om befrielse för stämpelförsäljare från skyldigheten att ställa säkerhet har förut varit under behandling.

Generalpostdirektören J. Juhlin överlämnade år 1909 till löneregleringskommittén en promemoria angående postverkets övertagande av bestyret med försäljning av statens stämpelmärken och redovisning av stämpeluppbörden. I denna promemoria föreslogs bland annat, att varje domare från postverket skulle erhålla ett fast förskott av stämplat till visst fastställt belopp, att stämpelförrådet hos stämpelförsäljarna skulle vid varje månads eller kvartals slut inventeras, och att, då genom en dylik anordning stämpelförskottens storlek kunde nedbringas, bestämmelsen rörande säkerhet för förskott möjligen kunde borttagas.

I det av särskilda kommitterade den 23 januari 1912 avlämnade betänkandet med förslag rörande omläggning av stämpelförsäljningsväsendet ansågs emellertid, att ett uppgivande av fordran på säkerhet för den med stämpelförsäljningen förenade uppbörden säkerligen skulle kräva allt för omfattande och kostsamma kontrollanordningar, vadan i betänkandet föreslogs bibehållandet av ställande av säkerhet.

Frågan om borttagandet av fordran på uppbördssäkerhetens ställande behandlades av generalpoststyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 februari 1913, däri styrelsen anförde bland annat:

Om ock domhavandena i regel vore stämpelförsäljare, vore likväl försäljningsbestyret för dem icke någon med tjänsten förenad skyldighet utan beroende på vars och ens fria val. Anledningen härtill torde vara att söka i den stämpelförsäljaren nu åliggande skyldigheten att för sin uppbörd ställa behörigen godkänd borgen eller ock nedsätta vissa slag av värdehandlingar. Så länge detta villkor för befogenhet att sälja stämplat kvarstode, torde svårigen vederbörande kunna åläggas att mot sin vilja försälja stämplat. Då det emellertid från allmänhetens synpunkt vore av vikt, att stämpelförsäljningsplikt föreläge för nu ifrågasvarande kategori av tjänstemän, hade generalpoststyrelsen ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke i detta sammanhang lämpligen borde tagas under övervägande att, jämte borttagandet av fordran på uppbördssäkerhetens ställande, ålägga dessa tjänstemän utöva stämpelförsäljning. Vad beträffade postverkets tjänstemän, av vilka ett stort antal omhänderhade kontanta medel till högst betydliga belopp, behövde dessa numera icke ställa någon säkerhet för sin uppbörd.

I sammanhang härmed erinrade generalpoststyrelsen jämväl om kungörelsen den 4 december 1908 angående upphörande av skyldighet för vissa tjänstemän vid landsstaten att ställa uppbördssäkerhet.

Därest skyldigheten för stämpelförsäljare enligt 29 § att ställa uppbördsborgen borttoges, måste staten å andra sidan fastställa de skärpta kontrollföreskrifter, som kunde anses erforderliga för att trygga staten från förlust i avseende å de till betydande belopp uppgående stämpelmedlen. Enligt generalpoststyrelsens förmenande skulle lämpligen kunna ordnas så, att tjänstemännen erhöles ett bestämt kvartalsförskott av stämplat. Dessa förskott syntes visserligen i en del fall komma att uppgå till jämförelsevis stora summor, men dock icke till så avsevärda belopp, att de kunde hindra reformens genomförande. Generalpoststyrelsen hade tänkt sig, att veder-

börande tjänsteman skulle hos styrelsen avgiva förslag å förskottets storlek, och att generalpoststyrelsen skulle äga rättighet att efter för handen varande omständigheter meddela de beslut i fråga om förskottets storlek, som kunde finnas erforderliga. Stämpelförsäljaren hade sedan att successivt leverera inflytande stämpelmedel. Kommitterade hade föreslagit, att leverans skulle äga rum kvartalsvis. Ehuru väl med hänsyn till de jämförelsevis stora summor, som det här vore fråga om, skulle kunna ifrågasättas, huruvida icke, om borgen borttoges, den ordinarie leveransterrnen borde bestämmas till månad i stället för kvartal, hade generalpoststyrelsen i betraktande av det merarbete, som därigenom onekligen skulle påläggas ifrågavarande tjänstemän, ansett sig icke böra göra någon direkt framställning i sådant syfte. Tjänstemannen skulle äga att i mån av behov på rekvisition utfå nya stämplat, därvid generalpoststyrelsen hade att övervaka, att till honom icke utlämnades stämplat till högre värde, än som motsvarade sammanlagda beloppet av förskottet och inlevererade kontanta medel. Enligt den av kommitterade föreslagna lydelsen av 40 §, skulle inventering av tjänstemännens stämpelförråd verkställas sista söckendagen av året. Vid genomförande av förskottssystemet borde inventering äga rum vid varje leveransperiods slut för utrönande av behållningen utav osålda stämplat. Vidare borde såväl vederbörande länsstyrelse som generalpoststyrelsen äga befogenhet att när som helst, då förhållandena ansåges böra därtill föranleda, genom länsstyrelsen verkställa inventering och påfordra redovisning av stämpelförsäljare. Den risk uppbördsborgens borttagande, med iakttagande av dessa bestämmelser, kunde medföra för postverket, som ju skulle bära ansvaret för stämpelmedlens behöriga inflytande, syntes generalpoststyrelsen icke vara synnerligen stor. Styrelsen föreställde sig, att borgens borttagande skulle lika litet i detta fall, som då det gällde den egentliga postuppbörden, komma att för verket medföra några förluster av betydenhet.

Med stöd av det anförda hyste generalpoststyrelsen den åsikten, att det ur alla synpunkter vore önskvärt, att de tjänstemän, vilka hade att å tjänstens vägnar mottaga handling, som skulle vid företeendet inför offentlig myndighet förses med stämpel, befriades från skyldighet att ställa uppbördssäkerhet men samtidigt ålades att tillhandahålla allmänheten stämplat. Ej heller syntes förefinnas någon anledning att beträffande annan tjänsteman, som hade att å tjänstens vägnar stämpelbelägga utgående expeditioner, bibehålla kravet å uppbördssäkerhets ställande. I fråga om sättet för stämpelförsäljningens ordnande, då ordinarie tjänstinnehavare åtnjöt ledighet, skulle detta, enligt generalpoststyrelsens förmenande, lämpligen kunna ske i enahanda ordning, som tillämpades, då posttjänsteman, vilken mottagit förskott av frankotecken, vore tjänstledig. Härom stadgades i reglementet angående medelsredovisningen vid postkontoren, att då tjänsteman hade att i anledning av ledighet överlämna förskottet till annan, denne skulle till den ledige avgiva skriftligt erkännande om övertagande av ansvaret för förskottet, samt att, då ledigheten upphörde, erkännandet skulle återställas.

Enligt generalpoststyrelsens förslag skulle sålunda 28 och 29 §§ i stämpelförordningen erhålla följande ändrade innehåll:

»28 §. Ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar mottaga handling, som enligt II art. skall vid företeendet inför offentlig myn-

dighet förses med stämpel, är förpliktad att å det ställe, där handlingen skall mottagas, försälja till densamma erforderliga stämplat, och skola stämplatarna hos honom köpas och stämpelbeläggningen av honom verkställas.

29 §. Stämpelförsäljare, varmed i denna författning förstås såväl ämbets- eller tjänsteman, som jämlikt 28 § utövar stämpelförsäljning, som ock ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar stämpelbelägga utgående expeditioner, äger på anmälan hos generalpoststyrelsen mot kvitto utfå förskott av stämplat till erforderligt belopp, som efter hans förslag bestämmas av generalpoststyrelsen.

Då ordinarie tjänsteinnehavare undfår ledighet, skall han till den, vilken under ledigheten förordnats att helt eller delvis bestrida ämbetet eller tjänsten, överlämna förskottet, därvid den tillförordnade skall till den ordinarie tjänsteinnehavaren avgiva skriftligt erkännande om förskottets övertagande och ansvaret därför. Erkännandet, varav en avskrift skall genom den tillförordnades försorg insändas till generalpoststyrelsen, skall återställas, då ledigheten upphör.»

För den händelse stämpelförsäljarna icke skulle behöva ställa säkerhet för det förskott av stämplat, som tilldelats dem, syntes, på sätt förut antytts, vara nödvändigt, att influtna stämpelmedel redovisades månadsvis eller kvartalsvis och att intyg avgåves över behållningen av stämplat vid varje månads eller kvartals utgång. 40 § i kommitterades förslag innehölle allenast föreskrift om dylikt intyg beträffande sista kvartalet av året. Skulle kvartalsredovisning anses tillräcklig, torde för årets tre första kvartal ej vara nödvändigt, att inventering verkställdes genom länsstyrelsens försorg, utan syntes behållningen kunna styrkas av två ojäviga vittnen. I 40 § borde sålunda före kommitterades förslag intagas ett nytt stycke härom. De inventeringar, som enligt paragrafen den sista söckendagen varje år skulle ske hos stämpelförsäljarna, ansåge generalpoststyrelsen böra äga rum genom vederbörande länsstyrelses försorg. Under den förut angivna förutsättningen angående borttagandet av stämpelförsäljarnas uppbördssäkerhet skulle 40 § med erforderliga redaktionella ändringar böra erhålla ungefär följande lydelse:

»40 §. Stämpelförsäljare, som i förskott mottagit stämplat, är skyldig att senast inom åtta dagar efter utgången av vart och ett av årets tre första kalenderkvartal till generalpoststyrelsen insända en av två ojäviga personer styrkt förteckning över behållningen av stämplat vid näst föregående kvartals utgång.

Varje år å sista söckendagen skall genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg hos stämpelförsäljare, som erhållit stämplat i förskott, inventering anställas till utrönande, huru mycket av mottagna stämplat är osålt; och skola instrument över sistnämnda hos försäljningsmännen hållna inventeringar av Kungl. Maj:ts befallningshavande innan den 15 januari insändas till generalpoststyrelsen.

I förteckning eller inventeringsinstrument må hos domare på landet såsom osålda upptagas stämplat, som blivit använda till sådana, något årets ting tillhörande expeditioner, vilka vid förteckningens upprättande eller inventeringstillfället, enligt intyg av vederbörande vittnen, inventeringsförrättare, kronofogde eller länsman, ännu icke äro utlösta.

Jämväl å annan tid må, när omständigheterna därtill föranleda, inventering genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg hos stämpelförsäljare kunna äga rum, och skall då tillika redovisning avgivas för vad av mottagna stämplat icke finnes i behåll.»

Generalpoststyrelsens förslag funno emellertid icke stöd hos departementschefen vid anmälan den 14 mars 1913 av ärendet för Kungl. Maj:t, i det att departementschefen anförde följande:

Vad generalpoststyrelsen föreslagit syntes departementschefen icke framstå såsom en nödvändig konsekvens av det förslag till stämpelväsendets omläggning, som föreläge till avgörande. Vare sig stämpelväsendet fortfarande såsom dittills handhades av statskontoret eller, såsom vore ifrågasatt, överlämnades till postverket, torde behovet av reformer i angiven riktning få anses föreligga i lika hög eller lika ringa grad. Det gjorda uppslaget kunde således betraktas såsom alldeles oberoende av omlägningsförslaget och bedömas med hänsyn till den erfarenhet, som vunnits vid tillämpningen av gällande bestämmelser på detta område. Dessa erfarenheter syntes giva vid handen, att ett borttagande av skyldigheten att ställa borgen för den stämpeluppbörd, varom vore fråga och vilken, såsom jämväl generalpoststyrelsen framhållit, i vissa fall kunde röra sig om mycket stora belopp, icke kunde ifrågasättas utan samtidigt införande av en ganska omständlig, besvärlig och dyrbar kontroll i syfte att övervaka ett stort antal stämpelförsäljare, vilka visserligen till övervägande antal vore ordinarie tjänstemän, men till ej ringa antal även utgjordes av tillförordnade tjänst innehavare, understundom måhända i mindre god ekonomisk ställning. Det låte näppeligen tänka sig, att dessa mer eller mindre tillfälliga stämpelförsäljare kunde underkastas så noggrann kontroll som t. ex. tjänstemännen å ett postkontor eller i ett ämbetsverk, och den kontroll, som kunde utövas, komme helt säkert att draga en icke alldeles obetydlig kostnad. Då den dittills tillämpade anordningen att lämna stämpelförsäljare stämplat på kredit inom det belopp, för vilket säkerhet blivit av honom ställd, fungerat till belåtenhet och icke från stämpelförsäljares sida försports klagomål över skyldigheten att ställa uppbördssäkerhet i förhållande till den kredit, som av dem önskades, kunde departementschefen icke ansluta sig till generalpoststyrelsens förslag, vilket syntes honom ägnat att minska den trygghet för att uppburna stämpelmedel också inflöte i statens kassa, som dåvarande system onekligen erbjöde. Den av generalpoststyrelsen tänkta möjligheten, att, därest skyldigheten att ställa uppbördssäkerhet bleve avskaffad, vederbörande ämbets- eller tjänstemän skulle kunna åläggas att ombesörja stämpelförsäljning, som nu vore beroende av deras frivilliga åtagande, syntes departementschefen icke vara alldeles påtaglig. Vad t. ex. beträffade domhavande på landet torde väl kunna ifrågasättas, huruvida de lämpligen borde påtvingas såsom ett tjänsteåliggande skyldighet att vara uppbördsmän, och vad beträffade tjänstemännen vid rådstuvurätter, torde väl även för många fall bliva svårt att i en författning angiva, vilken eller vilka av dessa tjänstemän skyldigheten att verkställa stämpelförsäljningen borde påvila. Under alla förhållanden torde det kunna ifrågasättas, huruvida en skyldighet av ifrågavarande beskaffenhet lämpligen borde åläggas vederbörande genom en bestämmelse i stämpelförordningen. Ehuru departementschefen lika med generalpoststyrelsen ansåge det synnerligen önskvärt, att de stämplat, som erfordrades för beläggning av enskilda handlingar i de fall, som avsåges i 28 §, tillhandahölles allmänheten genom vederbörande tjänstemän, vilka hade att i

tjänsten mottaga sådana handlingar, hade han således icke ansett sig böra ifrågasätta den ändring i gällande bestämmelser, att nämnda tjänstemän under alla förhållanden *ålades* att ombesörja stämpelförsäljningen i fråga. Något behov av lagstadgad bestämmelse i sådan riktning kunde icke heller anses föreligga. Så vitt departementschefen hade sig bekant, hade de tjänstemän, som här avsåges, i regel frivilligt åtagit sig detta bestyr, och det funnes icke anledning förutsätta, att i och med stämpelväsendets överlämnande till postverket en tendens i motsatt riktning skulle visa sig. Finge ifrågavarande tjänstemän en skälig gottgörelse för de med stämpelförsäljningen förenade besvär och kostnader, och bleve de icke betungade med alltför besvärande kontrollanordningar genom täta inventeringar och dylikt, utöver vad som icke kunde undvikas, syntes de fortfarande som hittills få antagas vara villiga att stå allmänheten till tjänst med stämpelars tillhållande i de fall, då sådant syntes önskvärt.

Statskontoret och generalpoststyrelsen hava nu efter erinran om de i yttrandena till ämbetsverken gjorda uttalandena om stämpelsäkerhetens borttagande, i denna fråga för egen del i huvudsak anslutit sig till de synpunkter, som framfördes av generalpoststyrelsen i dess utlåtande den 13 februari 1913. De av departementschefen år 1913 framförda betänkligheterna häremot syntes numera icke böra tillmätas allt för stor vikt. Stämpeluppbörden syntes icke komma att röra sig om några mycket stora belopp, vilket vid berörda tillfälle anförts som ett huvudsakligt skäl mot förändringen; genom den begränsning av stämpelkrediten, varom ämbetsverken nu framställt förslag, komme nämligen kreditsummornas storlek att i högst avsevärd mån nedsättas. Ej heller bleve kontrollen, om den anordnades på sätt ämbetsverken föreslagit, vare sig besvärlig eller dyrbar, då den i själva verket ej komme att medföra några som helst extra kostnader. Vad häradshövdingarnas förste och andre notarier anginge, vilka väl i vanligaste fall komme att vikariera för häradshövdingarna, vore dessa numera avlönade och statsanställda och sålunda i en annan ställning än år 1913.

Angående förfarandet vid ombyte av stämpelförsäljare hava ämbetsverken yttrat följande:

»Beträffande stämpelförsäljares vikarier plägar i allmänhet i fråga om stämpelförsäljningen förfaras så, att vid kortare vikariat den ordinarie stämpelförsäljaren fortfarande själv handhar denna försäljning, rekvirerar stämpel och inlevererar stämpelmedel, vilken omständighet torde stå i samband med rätten till stämpelprovision. Vid längre vikariatsförordnanden, och då fråga är om ledigblivna befattningar, har hittills vikarien eller den, som förordnats uppehålla tjänsten, brukat ställa säkerhet för egen stämpeluppbörd. I och med säkerhetens borttagande torde i förstnämnda fall någon ändring i det vanliga förfaringssättet ej behöva förutsättas. Då däremot den ordinarie stämpelförsäljaren frånträder bestyret med stämpelförsäljningen, blir sakläget något annorlunda. Det stämpelförskott, som fastställts, avser nämligen en viss tjänstebefattning, vadan vid stämpelförsäljningens övertagande av någon tillförordnad denne ej kan erhålla någon ny kredit såsom nu med ny säkerhets ställande kan äga rum, utan han måste övertaga den ordinaries förskott. Några särskilda svårigheter härvid synas ej behöva befaras. Den nytillträdande övertager det kvarliggande stämpelför-

rådet av den ordinarie mot avlämnande av kvitto samt insänder till generalpoststyrelsen dels bestyrkt avskrift av detta kvitto, dels skriftligt erkännande om ansvarsskyldighet för vad han inom det fastställda förskottet på kredit utbekommer, dels ock handling, som bestyrker hans behörighet att bestrida tjänsten. Sedan den ordinarie till generalpoststyrelsen inlevererat influtna stämpelmedel, kan vikarien till fullo utnyttja förskottsbeloppet. I anslutning härtill torde böra i stämpelförordningen införas föreskrift därom, att då stämpelförsäljare definitivt avgår från sin tjänst eller annan förordnats att under viss tid uppehålla tjänsten under sådana omständigheter, att därmed förenas skyldigheten att handhava stämpelförsäljningen, den ordinarie tjänstemannen bör inom åtta dagar, efter det han lämnat tjänsten, till generalpoststyrelsen inleverera resterande influtna stämpelmedel.»

Ämbetsverken anse, att stämpelförsäljare böra befrias från skyldigheten att ställa uppbördssäkerhet men samtidigt åläggas att tillhandahålla allmänheten stämplat. Att, såsom stadsdomarnas förening föreslagit, rätt skulle medgivas stämpelförsäljare att utöver fastställt förskott av stämplat erhålla ytterligare kredit mot ställande av säkerhet, synes ämbetsverken mindre lämpligt med hänsyn därtill, att i så fall säkerligen åtskilliga stämpelförsäljare skulle påfordra extra krediter och därigenom fördelarna av begränsad stämpelkredit skulle kunna i avsevärd mån bortelimineras.

Ämbetsverken upplysa, att för närvarande 242 stämpelförsäljare ställt säkerhet bestående av borgensförbindelser; 81 stämpelförsäljare hade ingivit försäkringsbrev, utfärdade av därtill berättigade försäkringsaktiebolag (9 stämpelförsäljare hade både borgen och försäkringsbrev) och 21 stämpelförsäljare hade hos generalpoststyrelsen nedsatt obligationer representerande ett sammanlagt värde av omkring 175,000 kronor. Borgensförbindelserna medförde för statsverket åtskilligt arbete; fränsett att desamma skulle inom tio år förnyas, utsände generalpoststyrelsen årligen till överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser förteckningar, upptagande de å förbindelserna förekommande borgensmännens namn och borgensbeloppen, med begäran om upplysning, huruvida borgensmännen fortfarande levde och vore vederhäftiga för respektive borgensbelopp. I de fall, då nekande svar härå inginge till generalpoststyrelsen, anmodade styrelsen vederbörande stämpelförsäljare att inkomma med ny säkerhet. Borgensmännens antal uppginge nu till omkring 500 stycken. I ämbetsverkens utlåtande framhålles ock, att säkerheternas borttagande givetvis skulle medföra en lättnad i arbete för ifrågavarande myndigheter, och detta skulle även för stämpelförsäljarna själva utgöra en förmån. Ett försäkringsbrev medförde i allmänhet en kostnad av 1 procent, eller för exempelvis en försäkring å 10,000 kronor en årsutgift av 100 kronor. Jämväl anskaffandet av borgen syntes väl ofta vara förenat med besvär och kanske även med någon motprestation.

Stämpelförsäljningen borde enligt ämbetsverkens förmenande ordnas så, att generalpoststyrelsen efter vederbörandes hörande fastställde ett kreditbelopp, ett förskott, inom vilket stämpelförsäljaren ägde att utbekomma stämplat utan säkerhet. En var, som för sin tjänst hade behov av dylikt förskott, skulle

hos generalpoststyrelsen göra anmälan därom och därvid foga handling, som utvisade, att han utnämnts till eller förordnats å tjänst, varmed följde skyldighet att mottaga stämpelpfiktiga handlingar eller att stämpelbelägga utgående expeditioner. Vid övertagandet av stämpelförskott skulle han hava att till generalpoststyrelsen därå överlämna kvitto, vilket även skulle innehålla erkännande, att han vore för förskottet redovisningsskyldig. Leverering av stämpelmedel till generalpoststyrelsen skulle ske å de tider, som föreskrivas i 39 § i stämpelförordningen, och skulle generalpoststyrelsen hava att tillse, att stämplat icke utlämnades till högre värde, än som motsvarade sammanlagda beloppet av förskottet och inlevererade kontanta medel.

Kontrollföreskrifter.

I sammanhang med borttagande av skyldigheten att ställa säkerhet böra, anse ämbetsverken, i viss mån skärpta kontrollföreskrifter meddelas, så anordnade, att de medföra minsta möjliga såväl kostnad för statsverket som besvär för stämpelförsäljarna.

För närvarande stadgas i kontrollavseende i 40 § första stycket i stämpelförordningen, att varje år å sista söckendagen skall genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg hos stämpelförsäljare, som erhållit stämplat i räkning, inventering anställas till utrönande, »huru mycket av mottagna stämplat är osålt», samt i tredje stycket, att jämväl å annan tid må, när omständigheterna därtill föranleda, inventering i enahanda ordning hos stämpelförsäljare kunna äga rum, och skall då tillika redovisning avgivas »för vad av mottagna stämplat icke finnes i behåll». Någon dylik extra inventering har, såvitt ämbetsverken hava sig bekant, hittills icke ägt rum. Vid sådant tillfälle skall konstateras ej blott såsom vid decemberinventeringen, huru mycket av mottagna stämplat är osålt utan även att medel finnas tillgängliga för de försålda stämplatarna i den mån medel ej inlevererats till generalpoststyrelsen. Det är vidare i 40 § första stycket föreskrivet, att vid inventering hos domare på landet stämplat, som blivit använda till sådana, något årets ting tillhörande expeditioner, vilka vid inventeringstillfället, enligt intyg av förrättningsmannen (landsfiskal), ännu icke äro utlösta, i instrumentet över förrättningen upptagas såsom osålda. Denna föreskrift bör, anse ämbetsverken, ej vara inskränkt allenast till domare på landet, enär jämväl andra befattningshavare, såsom stadsdomare och hovrättsaktuarier, utsända stämpelbelagda expeditioner för indrivning av lösen och stämpel.

Inventering av stämpelförsäljares förråd av stämplat verkställes sålunda för närvarande endast en gång om året, sista söckendagen i december månad. Med stöd av denna kan generalpoststyrelsen vid varje års början kontrollera, huru stort belopp av influtna, icke till generalpoststyrelsen inlevererade kontanta stämpelmedel skolat finnas hos stämpelförsäljaren vid nästföregående årets utgång och följaktligen böra inlevereras inom de i 39 § första stycket och 41 § andra stycket i stämpelförordningen bestämda tider. Efter en erinran, att en motsvarande kontroll för årets tre första kvartal icke

låter sig göra, anföra ämbetsverken till närmare motivering för ändrade kontrollföreskrifter följande:

»Visserligen framgår av räkenskapshandlingarna, huruvida något belopp, och i så fall vilket, blivit för de tre kvartalen inlevererat. Då intet belopp alls inlevererats inom den i 39 § första stycket i stämpelförordningen föreskrivna tiden (inom åtta dagar efter varje kvartals slut), pläga påminnelser härom göras. Emellertid är det omöjligt konstatera, om inlevererat stämpelmedelsbelopp motsvarar de under nästföregående kvartal influtna medlen, detta beroende därpå, att generalpoststyrelsen ej kan veta, huru mycket av de till stämpelförsäljaren översända stämplarna äro sålda eller kvarligga osålda. I de fall då vid ett kvartals utgång den inlevererade summan syns anmärkningsvärt liten i förhållande till av stämpelförsäljaren rekvirerade och mottagna stämplars, bruka förfrågningar göras, vilka ofta haft till påföljd ytterligare inlevereringar av medel men också ibland meddelanden, att den av generalpoststyrelsen uppgivna skulden — skillnaden mellan värdet av mottagna stämplars och inlevererade medel — utgjordes av hos stämpelförsäljaren kvarliggande förråd av osålda stämplars. Önskligt synes följaktligen vara, att generalpoststyrelsen bereddes möjlighet att även för årets tre första kvartal kunna kontrollera, att föreskriven leverans av stämpelmedel behöri gen fullgjordes. Ett sådant önskemål torde svårligen kunna framställas såsom obehöri gen eller obehörligt, om man utgår från att stämpelmedlen, såsom statsmedel, böra hållas skilda från stämpelförsäljarens egna medel. Visserligen hava genom kungörelsen den 20 maj 1927 skärpta inbetalningsbestämmelser blivit stadgade, men, som ämbetsverken redan antytt, är kontrollen, att dessa bestämmelser efterlevas, otillfredsställande. Att även för årets tre första kvartal föranstalta inventeringar genom länsstyrelse eller annan myndighet torde bli va allt för kostsamt, och synes det vara tillräckligt att, såsom generalpoststyrelsen i sitt utlåtande den 13 februari 1913 framhöll, stämpelförsäljare för de tre första kvartalen till generalpoststyrelsen insänder intyg av två ojäviga personer över sammanlagda värdet av de vid kvartalets slut hos honom kvarliggande osålda stämplars samt stämplars, använda till expeditioner, vilka utsänts till magistrat, stadsfiskal eller landsfiskal för indrivning och ännu icke utlösts. Med ledning av dylikt intyg kan generalpoststyrelsen uträkna, för huru stort belopp stämplars blivit försålda, och sålunda kontrollera, att vederbörliga stämpelmedel inlevereras. Dessutom torde å sista söckendagen i december varje år såsom hittills inventering ske genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg, men synes denna inventering böra göras mera effektiv än vad nu är fallet. För närvarande intygat inventeringsförrättaren allenast 'huru mycket av mottagna stämplars är osålt', d. v. s. till huru stort värde stämplars finnas kvar i förråd hos stämpelförsäljaren, varemot ingen inventering av de kontanta medlen förekommer. Men för att ernå det med en verklig inventering avsedda ändamålet, synes böra föreskrivas, att inventeringsförrättaren vid decemberinventeringen skall uppräknat och förvissa sig om befintligheten av ej allenast osålda stämplars utan även vad av influtna stämpelmedel finnes kontant hos stämpelförsäljaren, samt häröver upprätta instrument, som insändes till generalpoststyrelsen.

Utöver decemberinventeringen bör genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg fortfarande, såsom för närvarande, extra inventering kunna verkställas och redovisning påfordras, vadan stadgandet i 40 § tredje stycket i stämpelförordningen synes böra bibehållas.

Då fall förekommit, att stämpelförsäljare i början av ett år och innan han tillfullo inlevererat stämpelmedel för det föregående året, från generalpoststyrelsen rekvirerat och bekommit stämplat i räkning samt på detta sätt kunnat balansera över stämpelskuld år ifrån år och genom ökad stämpelsäkerhet kunnat successivt utvidga kreditbeloppet, bör bestämmelse införas där- om, att stämpelförsäljare icke äger att under ett kvartal på kredit utbekomma några stämplat, förr än han tillfullo kontant inlevererat samtliga under det nästföregående kvartalet influtna stämpelmedel.

Uti 41 § andra stycket i stämpelförordningen stadgas, att icke levererad del av stämpelmedlen för ett år skall till generalpoststyrelsen inlevereras samtidigt med insändandet av årsredogörelsen, d. v. s. sist den 15 januari nästföljande år. Som det i 39 § är föreskrivet, att under varje kvartal influtna stämpelmedel skola inom åtta dagar efter kvartalets slut inlevereras, synes förstnämnda stadgande onödigt. Den i sammanhang härmed stadgade påföljden torde böra överflyttas till 39 § och gälla samtliga kvartal.

Blanketter till förenämnda kvitton å mottagna stämpelförskott och erkännanden angående redovisningsskyldighet för förskotten samt till nyssberörda intyg avseende de tre första kalenderkvartalen torde böra tillhandahållas av generalpoststyrelsen.»

Om stämpelförsäljningen anordnades på sätt ämbetsverken sålunda tänkt sig, anse ämbetsverken intet vara att erinra mot stämpelsäkerhetens borttagande.

Skyldighet för
vissa tjänste-
män att vara
stämpelför-
säljare.

Därest skyldigheten att ställa säkerhet borttages, förmena ämbetsverken, såsom förut antytts, att hinder ej borde möta för ändring av gällande bestämmelser därhän, att ämbets- eller tjänstemän, som hade att mottaga stämpelpfiktiga handlingar, *ålades* att ombesörja härför erforderlig stämpelförsäljning, samt anföra till vidare utveckling av skälen härför följande. *Samtliga* nämnda ämbets- eller tjänstemän hade under många år frivilligt åtagit sig detta bestyr. Först samtidigt med ikraftträdandet av kungörelsen den 20 maj 1927 hade denna praxis brutits, i det då en häradshövding hos generalpoststyrelsen anmält sig vilja upphöra med stämpelförsäljningen, till följd varav generalpoststyrelsen jämlikt stadgandet i 28 § tredje stycket i stämpelförordningen på annat sätt anordnat stämpelförsäljning vid de två tingsställen, som funnes inom denne häradshövdingens domsaga. Givetvis vore det såväl ur allmänhetens som också ur postverkets synpunkt lämpligast, att vederbörande ämbets- eller tjänsteman själv vore stämpelförsäljare. Skulle exempelvis i stora domsagor med avläggset liggande tingsställen häradshövdingarna avsäga sig stämpelförsäljningsbestyret, skulle detta otvivelaktigt komma att medföra beaktansvärda extrakostnader för statsverket. Det syntes därför vara önskligt, att i samband med övriga här föreslagna lagstiftningsåtgärder föreskrevs, att bemälda ämbets- eller tjänstemän hade skyldighet att vara stämpelförsäljare; ett arbete för vilket de enligt 42 § i stämpelförordningen åtnjote särskild ersättning i form av stämpelprovision. För den med stämpelförsäljningen förenade skriftväxlingen åtnjote stämpelförsäljare för närvarande ej fribrevsrätt, men om försäljningen bleve en med tjänsten

förenad skyldighet och sålunda ett tjänsteåliggande, bortfölla automatiskt portoskyldigheten, och tjänsteman, som redan åtnjöte tjänstebrevsrätt, skulle då äga använda sig därav jämväl beträffande de med stämpelförsäljningen förenade postförsändelser. Skyldigheten att tillhandahålla stämplat skulle följaktligen för stämpelförsäljarna medföra en, om ock mindre betydande, ekonomisk fördel.

Vad departementschefen år 1913 anfört mot förslaget om stämpelförsäljningen såsom ett tjänsteåliggande, syntes ej innebära några tungt vägande skäl. Bland annat hade departementschefen omnämnt svårigheten att i en författning angiva vilken eller vilka av tjänstemännen vid rådhusrätter skulle hava att verkställa stämpelförsäljningen; det förefölle ämbetsverken, som om någon dylik svårighet ej behövde utgöra hinder för införandet av obligatorisk stämpelförsäljning. Vad exempelvis Stockholms magistrat och rådhusrätt beträffade, funnes i befattningshavarnas tjänstereglemente föreskrivet, att registrator ävensom annan befattningshavare vid magistraten och rådhusrätten, åt vilken sådant av magistraten uppdroges, vore pliktig att vara stämpelförsäljare; dock att staden, där så påfordrades, vore skyldig för stämpeluppbörden ställa sådan säkerhet, som omförmäldes i 29 § stämpelförordningen. Med anledning av departementschefens yttrande, att något behov av lagstadgad bestämmelse i berörda riktning, nämligen att ålägga vederbörande tjänstemän att ombesörja stämpelförsäljningen, icke kunde anses föreligga, erinra ämbetsverken slutligen därom, att då nyligen en häradshövding av sagt sig bestyret med stämpelförsäljningen, sådant behov numera syntes få anses föreligga.

Med stöd av vad sålunda i ärendet förekommit hava ämbetsverken framlagt förslag om ändrad lydelse av vissa paragrafer i stämpelförordningen, vilket förslag torde få fogas såsom bilaga 2 vid statsrådsprotokollet, ävensom hemställt, att motsvarande ändringar skulle göras i förordningen om arvs- och skatt för gåva. Därutöver hava i förslaget till ändringar i stämpelförordningen, med anledning av kungörelsen den 20 maj 1927 enligt vilken stämpelmedel skola inlevereras över postgiro, beträffande 39 § vidtagits vissa jämkningar.

Ämbets-
verkens för-
fattnings-
förslag.

Enligt gällande bestämmelser äger stämpelförsäljare att inom beloppet för av honom ställd och av generalpoststyrelsen godkänd säkerhet erhålla stämplat på kredit. Rätten till stämpelkredit avser samtliga slag av stämplat och gäller oavsett om stämpelförsäljningen till allmänheten sker mot kontant betalning eller, såsom är regel beträffande dubbla beläggningstämplat, mot förskottsbetalning.

Departements-
chefen.

Såsom utredningen visar, uppgå de årskrediter, som för närvarande åtnjutas av stämpelförsäljare, i många fall till avsevärda belopp och hava tidigare varit än större. Under senare delen av år 1927 hava nämligen flera stämpelförsäljare begärt nedsättning av de för dem gällande kreditbeloppen. Detta förhållande står i samband med de den 20 maj 1927

utfärdade bestämmelserna angående skyldighet för stämpelförsäljare att anlita postgiroförörelsen, enligt vilka bestämmelser stämpelförsäljare har att inom viss kortare tid, efter det stämpelmedel influtit, insätta medlen å postgirokonto utan rätt för stämpelförsäljaren att därå åtnjuta ränta. Lika med ämbetsverken anser jag emellertid, att även åtskilliga av de nuvarande kreditbeloppen äro onödigt höga och att en allmän begränsning av stämpelkrediten utan olägenheter kan och jämväl bör vidtagas. Med hänsyn till det växlande kreditbehovet för olika stämpelförsäljare torde det vara lämpligt att, såsom ämbetsverken föreslagit, därvid stadga, att kreditbeloppet skall fastställas av generalpoststyrelsen efter stämpelförsäljarens hörande.

För begränsningen av stämpelkreditbeloppet torde beträffande helarkstämplor och enkla beläggningsstämplor de riktlinjer, som häradshövdingleföreningen uppdragit och till vilka statskontoret och generalpoststyrelsen anslutit sig, kunna tillämpas. Beträffande de dubbla beläggningsstämplorna, vilka i regel av allmänheten betalas i förskott, finnes strängt taget intet kreditbehov. I ärendet har emellertid upplysts, att åtskilliga stämpelförsäljare av tillmötesgående och till undvikande av det med uppbörden av förskott förenade besväret, särskilt i fråga om mindre stämpelbelopp, uppbära betalning först vid expeditionens utlämnande samt att därför något förråd även av ifrågavarande stämplor bör förefinnas hos stämpelförsäljarna. Med anledning härav och med hänsyn till den av ämbetsverken lämnade statistiken delar jag ämbetsverkens åsikt, att ett sammanlagt kreditbelopp för alla slag av stämplor för det stora flertalet stämpelförsäljare bör kunna fastställas till högst 5,000 kronor samt för en del därutöver till högst 10,000 kronor. Ett kreditbelopp över sistnämnda summa synes bliva erforderligt allenast för stämpelförsäljare vid de största städernas rådhusrätter.

Därest stämpelkreditbeloppen begränsas på sätt nu nämnts torde, såsom bevillningsutskottet vid 1927 års riksdag anført, det kunna ifrågasättas att eftergiva kravet å ställande av säkerhet för stämpelkredit. Frågan härom har sedan länge varit föremål för överbäggande och synes nu omsider hava kommit i det läge, att en lösning av densamma är möjlig. För vidtagande av åtgärd för säkerheternas avskaffande kan åberopas, att värden om desamma förorsakar statsverket ej obetydliga kostnader och besvär samt att ställandet av säkerhet ofta för stämpelförsäljarna medför kostnader. Ur statsverkets synpunkt lærer med hänsyn till såväl de jämförelsevis låga belopp, vartill stämpelkrediterna i regel skulle uppgå, som stämpelförsäljarnas tjänsteställning behov av säkerhet i framtiden i allmänhet icke föreligga. För de undantagsfall, där krediten skulle bliva fastställd till mera avsevärda belopp, lærer de av ämbetsverken föreslagna förändrade kontrollföreskrifterna i avseende å stämpelredovisningen, mot vilka jag icke har någon erinran, väsentligt öka statsverkets möjligheter till kontroll därå, att uppburna stämpelmedel verkligen inflyta. Det må ock

i detta sammanhang erinras, att lika litet i framtiden som hittills stämpelförsäljare skulle vara skyldig att ställa säkerhet för medel, uppburna i förskott för dubbla beläggningsstämplar, vilka medel ofta mångfaldigt överstiga de kreditbelopp, vilka i framtiden skulle bli fastställda.

I samband med frågan om uppbördssäkerhetens borttagande har varit under övervägande att införa skyldighet för ämbets- eller tjänsteman, som har att å tjänstens vägnar mottaga stämpel underkastad handling, att vara stämpelförsäljare. Så länge säkerhet avkräves stämpelförsäljare, kan det — låt vara att han för detta bestyr äger uppbära provision — med fog anses, att stämpelförsäljningen icke bör påtvingas tjänsteman såsom tjänsteplikt. Då samtliga ifrågavarande befattningshavare intill senaste tid frivilligt åtagit sig stämpelförsäljningen, har något egentligt behov av tvångsstadgande icke heller förelegat. Annorlunda blir förhållandet, därest å ena sidan risk föreligger att — såsom redan i ett fall inträffat — befattningshavare i frånvaro av sådant tvångsstadgande avsäger sig stämpelförsäljningen, varigenom postverket åsamkas väsentligt ökat besvär, och å andra sidan skyldigheten att ställa säkerhet bortfaller. Jag finner alltså lika med ämbetsverken, att stadgande nu bör meddelas om skyldighet för ifrågavarande befattningshavare att vara stämpelförsäljare.

I ämbetsverkens förslag till de ändringar i stämpelförordningen, som föranledas av de nu berörda ändringsförslagen och som avse 28 och 29 §§ samt 39—41 §§, har jag vidtagit vissa smärre formella jämkningar. Förslag till motsvarande ändringar i arvsskatteförordningen torde jag senare i dag få anmäla.

Uti 34 § 1 mom. tredje styckets senare del i stämpelförordningen stadgas, att ämbets- eller tjänsteman, som uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, åligger att med användande av tryckta, i löpande följd numrerade blanketter omedelbart och utan ersättning lämna kvitto å sålunda uppburna medel samt därvid anteckna kvittots huvudsakliga innehåll å en till blanketterna hörande, på samma sätt numrerad talong. I 39 § tredje stycket föreskrives, dels att stämpelförsäljare, som, enligt vad i 34 § sägs, uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, har att, så snart lämpligen ske kan och minst en gång i månaden, till generalpoststyrelsen inleverera vad sålunda må hava influtit, med bifogande därvid av den del av den i samma paragraf omförmälda talong, som motsvarar de utfärdade kvittona, dels ock att sålunda överlämnad del av talong skall i generalpoststyrelsen undergå behörig granskning.

Dessa författningsrum innehålla sålunda bestämmelser om skyldighet för vederbörande ämbets- eller tjänsteman, utom beträffande inleverering av stämpelmedel till generalpoststyrelsen, varom nu ej är fråga,

dels att å medel, som uppburits för dubbel beläggningsstämpel utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, lämna kvitto,

**Förändrad
redovisning
av vissa
stämpel-
medel.**

*Gällande be-
stämmelser.*

dels ock att till generalpoststyrelsen insända mot utgivna kvitton svarande talonger.

*Stämpelförordningen
1894.*

Skyldigheten att lämna kvitto å inbetalda stämpelmedel infördes första gången i förordningen den 9 augusti 1894 (nr 66 s. 1) angående stämpelavgiften, 34 § fjärde stycket, men var då beroende av att medlen åtföljdes av reversal; något stadgande om talonger förekom ej i nämnda förordning.

*Justitieombudsmannen
1903.*

Förslag till mera effektiv kontroll över stämpeluppbörden väcktes av justitieombudsmannen i den till 1903 års riksdag avgivna ämbetsberättelsen (sid. 43—56). I sådant syfte framhölls av justitieombudsmannen, hurusom en av förhållandena påkallad, föga omständlig åtgärd syntes vara att ålägga varje stämpelförsäljare, till vilken stämpelavgifter kunde komma att i förskott inbetalas, att föra anteckningar över influtna stämpelmedel eller åtminstone över de förskottsvis erlagda, varjämte skulle kunna föreskrivas, att vid de kvartalsvis skeende inlevereringarna av influtna stämpelmedel också borde till bestyrkande av leveransens riktighet överlämnas utdrag ur nyss nämnda anteckningar, dock att, om det skulle anses vara för stämpelförsäljaren allt för betungande att föra dylika anteckningar beträffande alla slag av stämplat, skyldigheten härutinnan, enligt justitieombudsmannens mening, möjligen kunde begränsas till dubbla beläggningsstämplar.

*Riksdagen
1903.*

I anledning av denna justitieombudsmannens framställning förklarade riksdagen i skrivelse den 20 februari 1903, nr 10, sig hava funnit det tydligt framgå, att de i stämpelförordningen förekommande bestämmelser om redovisning av stämpelmedel icke vore så fullständiga och klara, att de kunde anses fullt tillfredsställande. Enligt vad riksdagen vidare förmäde, komme härtill ytterligare, att alla föreskrifter saknades om kontroll däröver att av ämbets- eller tjänstemän, vilka hade att å tjänstens vägnar mottaga enskilda stämpelpliktiga handlingar, i förskott uppburna stämpelmedel bleve behörigen till statsverket inlevererade och således den enskilde, som inbetalt stämpelmedel, skyddad mot eventuell förlust genom bristande redovisning av uppbördsmanen. Det vore tydligt, fortsatte riksdagen, att kontrollföreskrifter i detta hänseende vore av behovet påkallade, och detta så mycket mera som riktigheten av en av justitieombudsmannen uttalad åsikt, att vid brist hos den redovisningsskyldige ämbets- eller tjänstemannen skadan måste drabba statsverket, väl icke kunde anses så erkänd, att utan en särskilt härom gällande lagstiftning ett dylikt statsverkets ansvar skulle inträda; och vid sådant förhållande hade riksdagen därför icke kunnat annat än finna justitieombudsmannens framställning böra föranleda till vidtagande av åtgärder i syfte att söka åstadkomma en effektiv kontroll över redovisningen av stämpelmedel. Huruvida i berörda avseende borde föreskrivas skyldighet för personer, vilka vore redovisningsskyldiga för stämpeluppbörd, och således jämväl för nyssnämnda ämbets- och tjänstemän att, i likhet med vad som vore genom kungörelse den 10 juli 1899 för annat fall stadgat,

föra kassajournal, eller, om någon annan form för kontrollen borde väljas, därom ansåge sig emellertid riksdagen icke äga anledning att för det dåvarande uttala sig; och anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till bestämmelser, varigenom en ej mindre för statsverket än även för den enskilde betryggande kontroll över redovisningen och inlevereringen till statsverket av stämpelmedel skulle kunna åvägabringas.

I förevarande ämne avgav statskontoret den 2 februari 1905 utlåtande, *Statskontoret*
1905.
däri bland annat anfördes följande:

Ovetenhet om tillvaron av stadgandet, att kvitto skulle på begäran lämnas å stämpelmedel (stämpelförordningen 1894 § 34), eller obenägenhet att synas på något sätt misstänksam hade sannolikt i många fall gjort och gjorde fortfarande, att kvitto å stämpelförskottsmedel icke ifrågasattes. Såväl ur ordnings- och kontrollsynpunkter som med hänsyn till den betalningskyldiges befogade anspråk på något erkännande av det honom avfordrade skattebeloppets mottagande syntes det emellertid befinnas önskvärt, att kvitto å dylika medel alltid och oberoende därav, huruvida särskild begäran därom framställdes eller icke, bleve avlämnat till inbetalaren. Vid sådant förhållande borde det, enligt statskontorets förmenande, knappast råda någon tvekan om lämpligheten och rättmätigheten av en sådan förändring av nämnda stadgande, att skyldighet att omedelbart avlämna kvitto å inbetalda stämpelförskottsmedel, varom fråga vore, ålades den, som å tjänstens vägnar hade att emottaga den handling, för vars stämpelbeläggning medlen vore avsedda, ävensom att denna skyldighet icke ställdes i beroende av det förhållande, huruvida de inlevererade medlen hade åtföljts av reversal eller icke. Genom införande av en dylik bestämmelse skulle, i den mån sådant vore förenligt med nuvarande uppbördssätt för stämpelskatt, i statskontorets tanke kunna anses sörjt för att enskild part icke skulle blottställas för krav å stämpelbelopp, som en gång blivit av honom erlagt, och, därest sådant krav skulle framställas, vara i tillfälle att styrka dess obefogenhet. För att ej föreskriften skulle komma att bliva alltför betungande, borde den kunna inskränkas till att gälla endast dubbla beläggningsstämplar, alldenstund beträffande övriga stämpelförskottsmedel, där sådana förekomme, gällande bestämmelse om kvittos avgivande finge anses tillfyllestgörande. I anledning av väckt fråga därom, att staten skulle uttryckligen ikläda sig garanti för medel, som till inköp av stämplat blivit av enskild person avlämnade till vederbörande tjänsteman, erinrade statskontoret om innebörden av en Kungl. Maj:ts dom den 19 augusti 1904, av vilken kunde anses framgå, att den, som å tjänstens vägnar emottagit och lagfört handling, som vid ingivandet skolat förseas med stämpel, vore ansvarig gentemot statsverket för det stadgade stämpelbeloppets redovisande, av vilket förhållande emellertid icke syntes kunna dragas någon slutsats, som vore ägnad att förringa den enskildes anspråk på eller behov av kvitto å ett för stämpelinköp förskottsvis erlagt belopp. Blevet det en ovillkorlig skyldighet för emottagaren av en viss stämpelpfiktig handling att genast meddela kvitto å de kontanta medel, som för handlingens förseende med stämplat till erforderligt belopp avlämnats, syntes det statskontoret ligga nära till hands att förbinda nämnda skyldighet med ett av ordningshänsyn fullt påkallat åliggande att föra räkning över sådan penninguppbörd. För dessa medel måste nämligen vederbörande tjänsteman, enligt statskontorets mening, under alla omständigheter

anses bära uppbördsmannaansvar gent emot såväl den person, som varit förpliktad att inbetala medlen, som staten, intill dess handlingen blivit belagd med stämplat till belopp motsvarande uppbördsmedlen; och statskontoret hemställde därför, att, i sammanhang med införande i stämpelförordningen av föreskrift om skyldighet för emottagare av stämpelförskottsmedel att därå meddela kvitto, det måtte utfärdas en bestämmelse, varigenom det ålades uppbördsmanen att bokföra alla dylika medel. Då det vore av vikt att icke utöver det nödvändiga betunga vederbörande domstolstjänstemän med de ifrågasatta nya bestyren, och då statskontoret föreställde sig, att detta besvär skulle i väsentlig grad underlättas genom användandet av för ändamålet avpassat blankettryck, hade statskontoret uttalat sig för meddelande av en föreskrift därom, att kvitto å förskottsmedel för inköp av stämplat skulle utfärdas å tryckt blankett enligt antaget formulär, i vilken händelse bokföringen av medlen borde kunna inskränka sig till en kvittots huvudsakliga innehåll motsvarande anteckning å en talong. För berörda ändamål borde alltså, enligt statskontorets mening, komma till användning blankett-häften, i vilka talongbladen, liksom kvittensblanketterna, skulle vara numrerade i löpande följd och för övrigt så inrättade, att de använda talongbladen med lätthet kunde avskiljas från de ännu obegagnade för att såsom verifikationer åtfölja den remiss av stämpelmedel, till vilken de hörde.

*Kungl. Maj:ts
proposition
1908.*

Härefter framlade Kungl Maj:t i proposition nr 160 till 1908 års riksdag förslag till ny stämpelförordning, vars 35 § tredje stycket innefattade ett med nu gällande likartat stadgande, vilket vann riksdagens godkännande och under samma paragrafnummer intogs i förordningen den 18 september 1908 (nr 108) angående stämpelavgiften.

*Stämpelför-
ordningen
1908.*

I nämnda förordning föreskrevs sålunda, att ämbets- eller tjänsteman, som uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel, utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, åläge *dels* att, med användande av tryckta i löpande följd numrerade blanketter, omedelbart och utan ersättning lämna kvitto å sålunda uppburna medel samt därvid anteckna kvittots huvudsakligaste innehåll å en till blanketterna hörande, på samma sätt numrerad talong, *dels ock* att, så snart lämpligen ske kunde och minst en gång i månaden, till statskontoret inleverera vad som sålunda influtit, med bifogande därvid av den del av nyssnämnda talong, som motsvarade de utfärdade kvittona.

*Stämpelför-
ordningen
1914.*

Uti nu gällande stämpelförordning återfinnas nyssnämnda föreskrifter till förra delen i 34 § 1 mom. tredje stycket och till senare delen i 39 § tredje stycket, därvid statskontoret ersatts med generalpoststyrelsen.

Såväl till 1908 som till 1914 års stämpelförordningar fogades formulär till talong och kvitto.

Jämlikt dessa föreskrifter åligger det stämpelförsäljare att vid mottagande av stämpelmedel av ifrågavarande slag i varje fall lämna kvitton, sålunda vare sig dylika begäras eller ej, ävensom att till generalpoststyrelsen insända motsvarande talonger.

Stämpelförsäljarna hava emellertid i stor utsträckning underlåtit att ställa sig dessa föreskrifter till efterrättelse. Detta missförhållande påpekades redan i justitieombudsmannens skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 december 1920, däri bland annat anfördes följande:

Justitieom-
budsman-
nen
1920.

Orsaken till att föreskrifterna om kvittenser och insändande av talonger icke alltid kommit att tillämpas, torde åtminstone delvis vara att söka däri, att de fastställda formulären blivit så vidlyftigt avfattade, att det visade sig alltför tidsödande och hindrande i arbetet att använda dem. Vid den brådskan och anhopning av göromål, som rådde under ett tingssammanträde, hade det visat sig ogörligt att medhinna ifyllandet av de dubbla formulären, och författningsföreskrifterna hade därför måst lämnas obeaktade. Som emellertid skälen för införandet av det ifrågavarande stadgandet i 34 § icke i någon mån förfallit, syntes någon åtgärd böra vidtagas, för att kvittots utskrivande förenklades och underlättades. Dittills hade det ankommit å varje stämpelförsäljare att på egen bekostnad anskaffa stadgade blanketter. Följden därav hade blivit, att blanketter av olika utseende och icke alltid av det innehåll, som föreskrivits, kommit till användning. Sålunda hade, jämväl efter det 1914 års förordning trätt i tillämpning, använts blanketter, varå icke utmärkts plats för uppgift å dagen för stämpelbeloppets mottagande. Det syntes justitieombudsmannen lämpligt, att ifrågavarande blanketter avgiftsfritt tillhandahölles vederbörande ämbets- eller tjänstemän genom generalpoststyrelsens försorg. Den kostnad, som därför skulle uppkomma, bleve lätt ersatt genom de fördelar, som med en effektivare redovisning vunnes. Användande av bläck vid kvittots utskrivande syntes icke behöva fordras. Blanketthäftena kunde lämpligen så anordnas, att det bleve möjligt att med mellanliggande karbonpapper utskriva kvittot och ifylla talongen samtidigt. Säsom förebild kunde tagas de orderböcker, vilka inom affärslivet användes i stor omfattning.

I anledning av denna framställning infordrades utlåtanden av statskontoret, generalpoststyrelsen och riksräkenskapsverket.

Statskontoret fann de av justitieombudsmannen föreslagna ändringarna böra vidtagas.

Generalpoststyrelsen anförde: Justitieombudsmannens förslag syntes lämpligt och kunde följaktligen av generalpoststyrelsen tillstyrkas. Från generalpoststyrelsens sida funnes intet att erinra mot att blanketter till kvitton å stämpelmedel, på sätt justitieombudsmannen föreslagit, utan avgift tillhandahölles vederbörande stämpelförsäljare genom styrelsens försorg. Dylika blanketter, numrerade och sammanförda till häften, borde anordnas så, att såväl talongen som kvittot samtidigt medelst inlagt färgat papper kunde utskrivas. De närmare bestämmelserna om dessa häftens anordnande och tillhandahållande borde meddelas av generalpoststyrelsen.

Riksräkenskapsverket framhöll, att mycket vore att vinna såväl ur kontrollsynpunkt som för underlättande av stämpelförsäljarnas arbete med redovisningen, därest blanketter, praktiskt uppställda, trycktes centralt på statsverkets bekostnad. Utarbetandet i detalj ävensom tryckningen av dessa blanketter borde, enligt verkets mening, lämpligen åligga generalpoststyrelsen och kostnaden för tryckning av blanketterna avföras å sjunde huvudtitelns förslagsanslag till stämpelomkostnader.

Utlåtanden
öfver justitie-
ombudsman-
nens fram-
ställning
1920.

Kungl. Maj:ts
proposition
1921.

Med stöd av vad sålunda förekommit framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 232 till 1921 års riksdag förslag till ändrad lydelse av 34 § 1 mom. tredje stycket och 39 § tredje stycket i stämpelförordningen. Enligt detta förslag skulle ämbets- eller tjänsteman, som uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel utan att samtidigt belägga handlingen med av honom kontant inköpta stämplat, omedelbart och utan ersättning lämna kvitto å sålunda uppburna medel med användande av blanketter, som avgiftsfritt skulle tillhandahållas honom av generalpoststyrelsen jämlikt av Konungen utfärdade bestämmelser. Stämpelförsäljare skulle i detta fall inom åtta dagar efter varje månads slut till generalpoststyrelsen inleverera vad sålunda kunde hava influtit under den tillämpliga månaden med bifogande därvid av de till blanketterna hörande talonger, som motsvarade de under månaden utfärdade kvittona. De överlämnade talongerna skulle undergå behörig granskning i generalpoststyrelsen.

Riksdagen
1921.

Riksdagen avslog emellertid propositionen i berörda avseenden och anförde i skrivelse den 17 juni 1921, nr 398, bland annat följande:

Riksdagens väsentligaste betänklighet mot Kungl. Maj:ts förslag i förevarande delar gällde de föreslagna ändringarna i 34 § 1 mom. tredje stycket. Dessa avsåge visserligen att för vederbörande domare underlätta uppfyllandet av en redan stadgad plikt, nämligen att lämna kvitto å stämpelmedel, uppburna utan att stämpelbeläggning samtidigt kommit till stånd. Men särskilt i större domsagor skulle det, även med de lättnader som ett bifall till Kungl. Maj:ts ändringsförslag i ifrågavarande del kunde medföra, säkerligen föranleda en för allmänheten högst besvärande tidsutdräkt, om kvitto komme att utfärdas å alla, även de minsta stämpelbelopp. Om riksdagen på sålunda anförda skäl funnit sig icke kunna bifalla vad Kungl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit, så hade riksdagen å andra sidan ansett de av justitieombudsmannen påvisade förhållandena vara av den art, att det vore synnerligen önskvärt att få erforderliga ändringar införda i författningen. Inom riksdagen hade därför varit ifrågasatt att söka åstadkomma ytterligare utredning i ärendet och därvid närmast att bereda de förefintliga sammanslutningarna mellan dels lantdomare och dels stadsdomare tillfälle att yttra sig. Med hänsyn till nödvändigheten att så vitt möjligt påskynda arbetet hade denna tanke emellertid uppgivits; och hade riksdagen stannat vid att lämna Kungl. Maj:ts förslag, i vad det rörde 34 § 1 mom. tredje stycket samt 39 §, utan bifall. Riksdagen förutsatte emellertid, att Kungl. Maj:t komme att ägna frågan fortsatt uppmärksamhet och därvid undersöka de olika utvägar, vilka kunde erbjuda sig för att avhjälpa här ifrågavarande missförhållanden, samt därefter för riksdagen framlägga förslag i ämnet.

Justitieom-
budsmannen
1926.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 oktober 1926 har nu justitieombudsmannen återupptagit frågan om talonger och kvitton för dubbla beläggningsstämplat och därom yttrat i huvudsak följande:

Det vore icke i sin ordning, att de enskilda till vederbörande myndigheter överlämnade betydande summor i förskott utan att alltid full garanti föreläge för sakens bevislighet, ej heller att en mera ingående kontroll saknades över dessa summors snara redovisning till generalpoststyrelsen. Erfaren-

heten torde hava ådagalagt, att den bristande efterlevnaden av föreskrifterna i 34 § 1 mom. tredje stycket stämpelförordningen haft sina huvudsakliga orsaker dels i det påbudna förfarandets omständlighet och dels i en ganska utbredd benägenhet hos allmänheten att visa myndigheterna sitt förtroende genom att avböja kvittenser. Denna erfarenhet syntes böra tillvaratagas. Det borde icke heller vara omöjligt att utfinna stadganden, varigenom så skedde. I den mån stämpelbeläggning ägde rum samtidigt med betalningen syntes, vare sig stämpelförsäljaren kontant köpt stämplarna eller han emottagit desamma i räkning, av den betalandes intresse icke påkallas något tillhandahållande åt honom av kvitto. Att däremot kvitto, då det begärdes. ovillkorligen borde utfärdas av den, som uppbure betalning för dubbel beläggningsstämpel utan att den ingivna handlingen samtidigt belades därmed, syntes uppenbart. Begärde den betalande åter intet kvitto, syntes detta visserligen icke böra medföra, att hans intresse av betalningens bevislighet i författningen lämnades obeaktat, men det syntes för sådant fall tillräckligt, om det sörjdes för att betalningen hos stämpelförsäljaren ordentligt bokfördes i en offentlig handling. Den nu föreskrivna ovillkorliga skyldigheten att utfärda kvitto kunde då få bortfalla. Vad man ville vinna syntes kunna ernås genom ett stadgande, att stämpelförsäljaren skulle föra en förteckning över inbetalningar, som gjorts för dubbla beläggningsstämplar, med angivande av dagen, då betalning skett, den betalandes namn och adress samt det inbetalta beloppets storlek, vilket allt borde omedelbart vid betalningens erläggande införas i förteckningen. I fråga om förteckningens tillförlitlighet och beskaffenhet i övrigt syntes böra gälla samma anspråk som för andra offentliga handlingar av motsvarande slag. Särskild vikt syntes böra läggas vid, att radering under inga förhållanden skedde, och att överstrykningar icke utfördes så, att läsning av den överstrukna texten omöjliggjordes. Skulle den nyss förordade förteckningen endast tjäna till att ersätta det obligatoriska utfärdandet av kvitton och de nu föreskrivna talongerna fortfarande ifyllas och insändas till generalpoststyrelsen, vore ju emellertid föga vunnet ur förenklingssynpunkt. Fördes en dylik förteckning, syntes den dock kunna fylla även det ändamål, för vilket de nu föreskrivna talongerna vore avsedda, nämligen att ligga till grund för kontrollen av att stämpelmedlen behörigen inlevererades. En dylik sammanhängande, i löpande följd uppställd förteckning, mot vars förande inga tekniska svårigheter förefölle kunna åberopas, syntes till och med bättre ägnad därför än de lösa talongerna, vilka, såsom nämnts, visat sig opraktiska; och intet skäl syntes finnas att använda de sistnämnda vid sidan av förteckningen. Insändes periodvis ett bestyrkt utdrag av förteckningen till generalpoststyrelsen, syntes detta utgöra en fullt tillfredsställande grundval för den avsedda kontrollen.

Justitieombudsmannen, som i berörda skrivelse även föreslagit avskaffande av de kvartalsvis skeende leveranserna av stämpelmedel till generalpoststyrelsen, har i ämnet slutligen anfört följande:

Om de i 34 § stämpelförordningen föreskrivna talongerna ersattes med den förutnämnda förteckningen över influatna stämpelmedel samt en enhetlig leveranstid i fråga om stämpelmedlen infördes och kvartalsleveranserna sålunda avskaffades, syntes följdriktigheten kräva, att förteckningen för kontrollens skull komme att upptaga icke allenast de inbetalningar för dubbla beläggningsstämplar, som gjordes utan att den ingivna handlingen samtidigt därmed stämpelbelades, utan också inbetalningar, som skedde i sam-

band med påläggning av sådana dubbla beläggningsstämplar, vilka av stämpelförsäljaren innehades i räkning. Förteckningen torde böra föras så, att därav framginge, i vad mån de influtna stämpelmedlen antingen redovisades genom inleverering eller genom tidigare av stämpelförsäljaren verkställt kontant inköp av stämplat eller också tilläventyrs av en eller annan anledning återbetalats till vederbörande, i vilket sistnämnda fall kvitto å återbetalningen lämpligen syntes böra företes.

Riksdagen
1927.

I bevillningsutskottets vid 1927 års riksdag av mig förut omförmälda betänkande nr 36, som vann riksdagens godkännande, har utskottet framhållit såsom önskvärd en utredning beträffande justitieombudsmannens omförmälda förslag om enhetliga redovisningsbestämmelser för stämpelförsäljare samt en mera effektiv kontroll över dessas efterlevande, än för närvarande kunde äga rum. En sådan utredning har också nu verkställts.

Utredning
1927.

Sedan justitieombudsmannens framställning överlämnats till statskontoret och generalpoststyrelsen, då åt dessa verk, på sätt förut nämnts, uppdrogs att verkställa utredning om stämpelförsäljares rätt att erhålla stämplat i räkning, har generalpoststyrelsen i den i berörda framställning avsedda frågan begärt yttranden från styrelserna för föreningarna Sveriges häradshövdingar och Sveriges stadsdomare. I sammanhang härmed har generalpoststyrelsen eventuellt föreslagit användandet av, i stället för talonger, en med kvitton kombinerad förteckning, liknande en i posttjänsten i bruk varande »journal över inlämnade postanvisningar».

Föreningen Sveriges häradshövdingar har genom sin styrelse i yttrande den 29 november 1927 anfört följande:

Vid bestämmande av sättet för redovisning av influtna förskottsavgifter för dubbla beläggningsstämplar vore det enligt styrelsens uppfattning en bjudande nödvändighet tillse, att detta sätt bleve så litet tidsödande och omständligt som möjligt. Arbetet med stämpeluppbörden finge nämligen ej mer än nödvändigt vore inkräkta på den tid, som måste ägnas åt domstolarnas egentliga arbetsuppgift. Svårigheterna för en mera detaljerad bokföring med avseende å denna uppbörd vore avsevärt olika i olika domstolar. I de domsagor, där kansliet och tingsstället vore belägna i samma stad eller annan mera central plats, där allmänheten vore van vid att ingiva handlingar, som skulle stämpelbeläggas, å kansliet emellan tingssammanträdena, kunde det utan större olägenhet gå för sig att antingen omedelbart vid handlingarnas mottagande stämpelbelägga dem eller bokföra beloppen och utfärda kvitton därå. Där åter handlingarna i regel inströmmade vid tingssammanträdena, inkräktade stämpeluppbörden på ett ganska menligt sätt på tiden för de egentliga rättegångsmålen, om ett mera omständligt arbete krävdes för kvittering och bokföring. Så t. ex. åtginge ofta flera timmar med dylikt arbete, innan förhandlingarna kunde börja, vilket givetvis för såväl rätten som parter och ombud vore synnerligen hindrande. Det vore uppenbart, att det vore sådana förhållanden, som föranlett, att bestämmelserna i 39 § i stämpelförordningen icke kommit att vinna avsedd tillämpning. Det i sammanhang med bestämmelserna fastställda formuläret för kvitto och talong vore nämligen synnerligen opraktiskt särskilt därigenom, att det förutsatte dubbelskrivning av egentligen samma sak utan att ändock motsvarande anteckning till egen

kontroll funnes kvar, enär såväl kvittot som talongen bortlämnades. I första rummet måste därför detta formulär ändras, om det krävdes, att kvitto alltid skulle lämnas i de fall, då stämpelbeläggning ej ägde rum omedelbart. Ändringen borde då ske därhän, att endast kvitto utskreves, men att detta skedde så, att samtidigt därav toges två blåkopior, varav en behölles fastsittande i blocket och den andra, motsvarande talongen, avsändes för redovisning, men även detta sätt inkräktade menligt på den dyrbara tiden vid tinget. Enligt justitieombudsmannens förslag skulle kvitto icke behöva utskrivas i andra fall än då sådant begärdes, och i stället för talongen skulle för redovisningen avlämnas styrkt avskrift av en för de influtna stämpelmedlen förd förteckning upptagande beloppen för *alla* avgifter för dubbla belägningsstämplar, vare sig stämplarna omedelbart äsattes eller ej, ävensom angivande dagen, då betalning skett, samt den betalandes namn och adress, och i denna förteckning skulle införing ske omedelbart i sammanhang med mottagande av betalning. Givetvis syntes detta redovisningssätt, särskilt om avskriften toges genom blåkopia, vara det enklaste, för såvitt ej kvitton mera allmänt måste utskrivas. Dock måste anmärkas, att förteckningen, om den skulle motsvara ändamålet att på enklaste sätt redovisa, icke borde upptaga avgifterna för de dubbla belägningsstämplar, vilka betalades först i sammanhang med expeditionen. Detta skulle nämligen medföra en tredubbel bokföring av sådana stämpelavgifter, ty de måste ändock alltid bokföras i expeditionslistan för tingsexpeditioner och i dagskassan. Ej heller borde väl i förteckningen upptagas avgift för stämpel, som omedelbart äsattes vid handlingens ingivande. I händelse förteckning av här angivet slag skulle föreskrivas i stället för talonger, syntes det böra medgivas rätt för den, som regelbundet utskreve kvitton å de i förskott uppburna avgifterna för dubbla belägningsstämplar och för redovisning avlämnade blåkopior av kvittona, att i förteckningen endast upptaga datum samt kvittots nummer och slutsumma. Beträffande ett av generalpoststyrelsen i ärendet framställt förslag om kvittensblankett av den typ, som användes för kvitton å postanvisningar och därmed förenad, genom blåkopia åstadkommen förteckning å varje mottaget belopp, kunde anmärkas, att dylikt förfaringsätt förutsatte, att inlämnaren av flera stämpelpfiktiga handlingar finge kvitto endast å summan av stämpelbeloppen. Man måste emellertid alltid uppskriva de olika beloppen, och även för egen kontroll vore det därför bättre att hava de särskilda beloppen införda i förteckningen, men då måste utrymmet för varje kvittensblankett bliva så stort, att endast två eller tre sådana finge plats på en sida av papperet. Därigenom åter skulle fördelen av den samtida förteckningen gå förlorad. Vid övervägande av de olika förslagen ville styrelsen för sin del förorda det av justitieombudsmannen framställda med den modifikationen, att i förteckningen endast upptoges stämpelavgifter för dubbla belägningsstämplar, då dessa ej omedelbart äsattes. Förteckningen borde föras i två kolumner, den ena för de olika avgiftsbelopp, samma person betalade, och den andra för summan av dessa belopp. Justitieombudsmannens förslag framställdes emellertid, innan bestämmelserna om insättning å postgiro utfärdades, och det syntes kunna ifrågasättas, om ej numera dessa bestämmelser skulle vara tillräckliga, i synnerhet om dessutom rätten att i räkning utbekomma stämplat begränsades. I sådant fall måste ju praktiskt taget alla dubbla belägningsstämplar betalas i sammanhang med rekvisition av desamma.

Föreningen Sveriges stadsdomare har den 9 december 1927 avgivit yttrande av följande innehåll:

Föreningen ifrågasätter, om den i 39 § stämpelförordningen stadgade kontrollen genom insändande till generalpoststyrelsen av däri omförmälda talonger eller annan, motsvarande anordning kunde vara nödig jämväl efter tillkomsten av kungörelsen den 20 maj 1927 angående skyldighet för stämpelförsäljare att anlita postgiroförörelsen, genom vilken stämpelförsäljarna ju fått en mycket stark press på sig att skyndsamt inbetala uppburna stämpelmedel. Skulle kontroll av ifrågavarande beskaffenhet likväl anses fortfarande böra bibehållas, borde den omfatta allenast i förskott inbetalda stämpelmedel samt bestämmelserna avse att möjliggöra kontroll över att stämpelförsäljarna icke onödigt länge dröjde med inleverering av i förskott inbetalda större stämpelbelopp. Anordnandet av en i detalj gående kontroll skulle nämligen förorsaka betydande arbete och kostnader utan motsvarande nytta. Över i förskott inbetalda stämpelmedel för dubbla beläggningsstämplar torde varje stämpelförsäljare redan föra eller låta föra förteckning. Det syntes då lämpligen kunna föreskrivas, att varje stämpelförsäljare skulle föra dylik förteckning enligt fastställt formulär, upptagande dagen för betalningen, den betalandes namn och titel eller adress, beloppets storlek samt, eventuellt, förkortad beteckning för det protokoll, vari den stämpelpfiktiga handlingen skulle behandlas (t. ex. lp, ip, bp, äp), varjämte förteckningen borde så anordnas, att man med användande av mellanliggande karbonpapper erhöile en kopia å perforerat papper. Förteckningen skulle avslutas och summeras för varje månad, varefter kopian avreves och insändes inom en vecka efter månadens slut. Mot uppställning, på sätt generalpoststyrelsen föreslagit, av en eventuell blankett till kvitto över i förskott uppburna stämpelmedel i huvudsaklig överensstämmelse med omförmälda förteckning hade föreningen icke något att erinra. Anordnades blankett till förteckning och kvitto på dylikt sätt, förutsatte detta, att kvitto alltid lämnades å medel, som skulle upptagas i förteckningen. I annat fall syntes den nuvarande bestämmelsen, att kvitto alltid skulle lämnas, då betalning mottoges utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelades, böra såsom onödig och tyngande utbytas mot föreskrift, att kvitto skulle lämnas endast då sådant begärdes. Båda systemen vore i kontrollavseende fullt tillfredsställande, och det syntes därför lämpligt, att stämpelförsäljaren berättigades använda vilketdera han önskade. Enär förteckningen komme att ersätta de nuvarande talongerna till kvitto, skulle naturligtvis insändande av talonger icke vidare ifrågakomma. Därest staten funne blanketter av dylikt eller annat slag erforderliga för kontroll å stämpelförsäljarna, syntes det skäligen böra åligga staten och ej stämpelförsäljarna att bekosta blanketterna, detta så mycket mer som staten genom tid efter annan utfärdade bestämmelser mer och mer inskränkt stämpelförsäljarnas inkomst av stämpelförsäljningen. Att blanketterna avgiftsfritt tillhandahölles stämpelförsäljarna hade ock föreslagits av såväl justitieombudsmannen som vederbörande departementschef i propositionen nr 232 till 1921 års riksdag.

Statskontoret och generalpoststyrelsen hava i sitt utlåtande den 20 december 1927 till en början erinrat, att alltsedan år 1908 förelegat skyldighet för ämbets- eller tjänsteman, som uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel, utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, dels att å de sålunda uppburna medlen omedelbart och utan ersättning lämna kvitto,

dels ock att till generalpoststyrelsen insända talonger motsvarande de utfärdade kvittona, men att dessa föreskrifter emellertid ingalunda alltid iakttagits av vederbörande ämbets- och tjänstemän. De befattningshavare, som kunde tänkas mottaga ifrågavarande förskottsmedel för dubbla beläggningsstämplar, uppginge till ett antal av omkring 260 och utgjordes av häradshövdingar, borgmästare, rådmän och landsstatstjänstemän. Antalet sådana befattningshavare, som år 1926 till generalpoststyrelsen insänt talonger utgjorde allenast 44 och för närvarande, sedan generalpoststyrelsen under sommaren 1927 utsänt ett cirkulär i ämnet, 76. Anledningen till att så få av vederbörande ämbets- och tjänstemän ställt sig stämpelförordningens föreskrifter till efterrättelse, syntes vara, att kvitton icke begärts vid medlens inbetalande, samt att bestyret med utskrivandet av kvitton och talonger förefallit allt för tidsödande.

Vad angår justitieombudsmannens förslag, att kvitto allenast i det fall skulle utfärdas av den, som uppbure betalning i förskott för dubbel beläggningsstämpel, att kvitto begärdes, samt att de inbetalda medlen skulle uppföras i en förteckning, hava ämbetsverken anmärkt, att det inom affärsvärlden torde vara otänkbart, att medel bytte ägare utan kvitto, och ämbetsverken kunde icke finna, att undantag från denna regel borde medgivas beträffande stämpelmedlen. Det syntes tvärtom med god ordning överensstämmande och ofrånkomligt, att i varje fall, då stämpelmedel förskottsvis inbetalades till en befattningshavare, denne skulle därå lämna kvitto. Det hade av justitieombudsmannen omnämnts, att en ganska utbredd benägenhet hos allmänheten förefunnes att visa myndigheterna sitt förtroende genom att avböja kvittenser; ett dylikt förfaringsätt kunde vid dödsfall eller andra oförutsedda fall medföra ödesdigra följder och borde såsom synnerligen olämpligt ej vidare få förekomma. Ur såväl allmänhetens som domarens egen synpunkt borde vara angeläget, att *varje* medelsbetalning, som ägde rum utan att handlingen samtidigt belades med stämpel, fastställdes genom kvitto och motsvarande anteckning. Mot förslaget att göra avlämnande av kvitto fakultativt måste ämbetsverken följaktligen inlägga en bestämd gensaga. Då åter kvitto begärdes, skulle enligt justitieombudsmannen skyldighet föreligga att utfärda sådant, men härvid uppstode givetvis ett extra tidsödande besvär, om ej särskilda anstalter träffats för underlättandet av kvittens utskrivande.

Ämbetsverken anse lämpligt, att någon mot kvittot svarande handling insändes till generalpoststyrelsen för att där granskas. Genom denna handling, som skulle utvisa dagen för stämpelmedlens inbetalning till ämbets- eller tjänstemannen, kunde kontrolleras, att inlevereringen av ifrågavarande stämpelmedel till generalpoststyrelsen icke fördröjdes; och denna kontroll vore den enda, som generalpoststyrelsen i sådant syfte vore i tillfälle att utöva.

Beträffande frågan, huru denna handling lämpligen bör vara beskaffad,

hava ämbetsverken inledningsvis framhållit, att det syntes vara otvivelaktigt, att det nu föreskrivna formuläret till kvitto och talong vore opraktiskt och föranledande onödig tidsutdräkt därigenom, att respektive uppgifter måste skrivas två gånger, dels å kvittot och dels å talongen; varefter ämbetsverken härutinnan anfört bland annat följande:

»Härvid torde det vara lämpligt att upptaga justitieombudsmannens tanke beträffande förändret av en förteckning å inbetalda medel, vilken förteckning emellertid bör vara kombinerad med kvittoblanketter. Genom en förteckning vinnes överskådlighet, och de inbetalda medlen kunna lättare hopsummeras än vid användandet av nuvarande talongsystem. Själva förteckningen bör vara i två exemplar, av vilka det ena behålles av stämpelförsäljaren och det andra insändes till generalpoststyrelsen. Medelst användning av kopiepapper erhålles på detta sätt genom en enda skrivning samtidigt dels kvitto till inbetalaren dels en förteckning för ämbetsmannen dels ock en förteckning till generalpoststyrelsen. Då man väl ej kan utgå från, att de ofta betydande medelsbelopp, vilka här kunna förekomma, mottagas utan några som helst anteckningar, kan, om berörda förteckningar anordnas på ett praktiskt sätt, det nu ifrågasatta förfaringsättet icke medföra några extra eller tidsödande besvärligheter. Ämbetsverken hava uppgjort — — — förslag till förteckningar med tillhörande kvittan, vilket förslag under hand delgivits förenämnda föreningars styrelser och av dem i huvudsak godkänts. — — —

Då tänkbart är, att ändringar i dessa förteckningar tid efter annan kunna bli önskvärda, synes för underlättandet härav formulär till förteckningarna icke böra, i likhet med vad är fallet beträffande de nu föreskrivna kvittona och talongerna, införas i stämpelförordningen utan böra efter generalpoststyrelsens hörande fastställas av Kungl. Maj:t.

De för närvarande föreskrivna talongerna skola av vederbörande ämbets- eller tjänstemän på egen bekostnad anskaffas. Blanketter till dessa talonger dels tillhandahållas av tryckerifirmor dels ock utföras på särskild beställning av stämpelförsäljare; i flera fall hava talongerna icke utförts i överensstämmelse med stämpelförordningens formulär. Såväl med hänsyn härtill som för att underlätta användandet av de nu föreslagna förteckningarna, torde i överensstämmelse med vad förut av olika myndigheter förordats, vara lämpligt, att blanketter till desamma tryckas av generalpoststyrelsen och jämte tillhörande kopiepapper kostnadsfritt tillhandahållas vederbörande stämpelförsäljare av generalpoststyrelsen.»

Emot justitieombudsmannens förslag, att i förteckningen skulle upptagas icke allenast förskottsinbetalningar utan även sådana inbetalningar, som gjordes i samband med handlings stämpelbeläggning, hava ämbetsverken lika med de båda föreningarna, anfört, att det vore ur redovisningssynpunkt lämpligare, att förteckningen komme att omfatta allenast de inbetalningar för dubbla beläggningsstämplar, som gjordes utan att den ingivna handlingen samtidigt därmed stämpelbelades.

Som den i 39 § tredje stycket i stämpelförordningen nu föreskrivna tidpunkten för inleverering av förskottsmedlen och insändande av redovisning därför, »så snart lämpligen ske kan och minst en gång i månaden», icke synts tillräckligt bestämd, hava ämbetsverken i detta sammanhang före-

slagit en omredigering av stadgandet därhän, att nämnda åliggande skall fullgöras senast inom åtta dagar efter varje månads slut. Då ej sällan kunde inträffa, att inbetalda förskottsmedel sedermera kunde befinnas otillräckliga eller ock överstiga det erforderliga beloppet, kunde en avräkning härutinnan vid månadens slut lämpligen ske, varom föreskrift synts ämbetsverken böra av Kungl. Maj:t meddelas i sammanhang med utfärdandet av bestämmelser angående de förenämnda förteckningarna.

Med stöd av det sålunda anförda hava statskontoret och generalpoststyrelsen föreslagit *dels* att 34 § 1 mom. tredje stycket och 39 § tredje stycket skola erhålla den ändrade lydelse, som framgår av bilaga 2 vid statsrådsprotokollet, *dels ock* att det vid stämpelförordningen fogade formulär till kvitto och talong måtte utgå.

Gällande bestämmelser om redovisning av stämpelmedel innebära bland annat skyldighet för ämbets- eller tjänsteman, som uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, att lämna kvitto å sålunda uppburna medel samt att till generalpoststyrelsen insända mot utgivna kvitton svarande talonger. *Departements-
chefen.*

I ärendet har utretts, att stämpelförsäljarna i stor utsträckning underlåta att ställa sig dessa föreskrifter till efterrättelse. Kvitto lämnas sålunda icke. Antalet befattningshavare, som insända talonger, är förhållandevis lågt, utgörande endast 76 av de 260 stämpelförsäljare, som kunna tänkas mottaga förskottsmedel för dubbla beläggningsstämplar. Från skilda håll vitsordas, att orsaken till att föreskrifterna om kvittenser och insändande av talonger icke i större utsträckning tillämpats, huvudsakligen äro att söka däri, att det fastställda formuläret blivit så vidlyftigt avfattat, att det visat sig alltför tidsödande och hindrande i arbetet att använda detsamma. En ganska utbredd benägenhet hos allmänheten synes också förefinnas att visa myndigheterna sitt förtroende genom att avböja kvitton.

Såväl ur ordnings- och kontrollsynpunkt som med hänsyn till den inbetalandes befogade anspråk på erkännande av det honom avfordrade stämpelbeloppets mottagande är det emellertid uppenbarligen önskvärt, att kvitto å dylika medel alltid lämnas. Ett eftergivande av de grunder, varå ifrågasvarande stadganden i stämpelförordningen vila, lärer därför icke böra ifrågakomma. I stället bör en utväg sökas till undanröjande i möjligaste mån av de hinder, som föranlett att föreskrifterna i fråga icke vunnit effektiv tillämpning.

I likhet med statskontoret och generalpoststyrelsen anser jag, att de i nämnda syfte nu ifrågasatta åtgärderna böra avse endast betalningen för dubbla beläggningsstämplar i fall, då handlingen icke stämpelbelägges samtidigt med betalningen. Jag kan lika litet som ämbetsverken biträda justitieombudsmannens förslag, att kvitto allenast på begäran skall i dylikt fall utfärdas. Ett bifall till detta förslag skulle innebära en åter-

gång till ett system, likartat det som redan år 1908 övergavs. Att någon mot kvittot svarande handling insändes till generalpoststyrelsen för att där granskas synes mig ock nödvändigt, då detta torde vara det enda möjliga sättet för effektiv kontroll därå, att insättning å postgirokonto och inleverering till generalpoststyrelsen av ifrågavarande stämpelmedel icke obehörigen fördröjes.

Den kontroll, som ligger i lämnande av kvitto och insändande till generalpoststyrelsen av en mot kvittot svarande handling, kan sålunda enligt min mening icke eftergivias. Av anförda skäl bör emellertid det nu föreskrivna formuläret till kvitto och talong upphävas och i stället för detta formulär införas ett annat, mot vilket det icke bör kunna riktas anmärkning, att detsamma är opraktiskt och i användandet föranleder onödig tidsutdräkt. Det av statskontoret och generalpoststyrelsen framlagda förslaget härom torde fylla rimliga krav i berörda avseenden. Detta förslag innebär, att i två exemplar föres en förteckning å inbetalda stämpelmedel, vilken förteckning kombineras med kvittoblanketter. Förteckningarna utskrivs med användande av kopiepapper på samma gång som kvittot. Av förteckningarna behåller stämpelförsäljaren en för egen bokföring och kontroll och insänder den andra till generalpoststyrelsen. Ämbetsverken hava under hand delgivit styrelserna för föreningarna Sveriges häradshövdingar och Sveriges stadsdomare detta förslag, som av föreningarna i huvudsak godkänts. Formulär till förteckningarna torde böra fastställas i administrativ ordning och blanketter till desamma tryckas av generalpoststyrelsen samt jämte kopiepapper av styrelsen kostnadsfritt tillhandahållas stämpelförsäljarna. Med denna anordning vinnes även den icke betydelselösa fördelen, att den nya redovisningshandlingen får ett för samtliga redogörare enhetligt innehåll.

Vad statskontoret och generalpoststyrelsen föreslagit i fråga om förtydligande av bestämmelsen i 39 § tredje stycket stämpelförordningen, avseende tiden för inlevererandet av förskottsmedel och insändande av redovisning därför m. m., giver ej anledning till erinran från min sida.

För genomförande av de nu föreslagna åtgärderna erfordras ändring endast i 34 § 1 mom. tredje stycket och 39 § tredje stycket, varjämte det vid förordningen fogade formuläret till kvitto och talong bör utgå. I ämbetsverkens förslag till ändringar i dessa paragrafer hava endast vidtagits redaktionella jämkningar.

I 26 § andra stycket av stämpelförordningen föreskrives, att ett exemplar av denna förordning skall för allmänheten finnas tillgängligt å varje postanstalt. Likaså skall enligt 18 § andra stycket i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper ett exemplar av denna förordning hållas för allmänheten tillgängligt å varje försäljningsställe. Motsvarande föreskrift finnes i 19 § tredje stycket i förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en sär-

Tillhandahållande å postanstalter av vissa stämpe'författningar.

Gällande bestämmelser.

skild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror.

Jämlikt av generalpoststyrelsen utfärdade bestämmelser skola alla i förenämnda förordningar omförmälda stämplat tillhandahållas å rikets samtliga postanstalter.

På grund av ifrågavarande föreskrifter hava exemplar av berörda förordningar utsänts till postanstalterna liksom även de varje år utkommande författningar, vilka innehållit ändringar i eller tillägg till förordningarna.

I skrivelse den 24 februari 1928 har generalpoststyrelsen framhållit, att som antalet postanstalter i riket vore ganska avsevärt eller tillhoppa 3,776, därav 237 postkontor, 70 postexpeditioner och 3,469 poststationer, utsändningarna av stämpelförfattningarna medförde såväl arbete som kostnader. Det kunde emellertid på goda skäl ifrågasättas, huruvida det vore nödvändigt, att förordningarna skulle finnas å samtliga postanstalter. Postkontoren syntes hava behov av dem, men vad postexpeditioner och poststationer anginge syntes dessa postanstalter utan olägenhet kunna undvara dem. Skulle mot förmodan dessa sistnämnda postanstalter i visst fall behöva någon upplysning ur förordningarna, kunde de erhålla sådan från det överordnade postkontoret.

Generalpoststyrelsen.

Med stöd härav har generalpoststyrelsen hemställt,

dels att 26 § andra stycket i stämpelförordningen måtte erhålla följande lydelse: »Ett exemplar av denna förordning skall för allmänheten finnas tillgängligt å varje postkontor; och skall av generalpoststyrelsen utfärdad förteckning över de valörer, i vilka stämplat tillhandahållas, finnas för allmänheten tillgänglig å varje postanstalt»;

dels ock att 18 § andra stycket i förordningen den 6 november 1908 och 19 § tredje stycket i förordningen den 17 maj 1923 måtte erhålla denna lydelse: »Ett exemplar av denna förordning skall hållas för allmänheten tillgängligt å varje postkontor».

Då generalpoststyrelsens förslag synes ägnat att medföra kostnadsbesparing och dess genomförande icke torde komma att vålla olägenheter, tillstyrker jag bifall till framställningen, dock med den begränsning, att enär årets riksdag redan beslutat fortsatt tillämpning av förordningen om lyxstämpelavgiften, varom Kungl. Maj:t den 2 innevarande månad utfärdat författning, de av generalpoststyrelsen föreslagna ändringarna nu böra avse endast den allmänna stämpelförordningen och fondstämpelförordningen.

Departementschefen.

De sålunda tillstyrkta författningsändringarna torde böra träda i kraft den 1 juli 1928.

Med hänsyn särskilt till angelägenheten av att de till förhindrande av inteckningsförfalskning avsedda åtgärderna snarast möjligt genomföras, har jag ansett mig böra utgå från att ändringarna i stämpelförordningen

Ikraftträdande.

i hithörande delar träda i kraft den 1 juli 1928. Det nära sambandet mellan dessa ändringar och vissa andra nu föreslagna synes böra föranleda, att förslaget jämväl i övriga delar, beträffande vilkas ikraftträdande jag icke förut uttalat mig, sättes i tillämpning vid sagda tid. Då generalpoststyrelsen före ikraftträdandet har att vidtaga vissa tidskrävande åtgärder, är det önskvärt, att författning i ämnet kan utfärdas under förra hälften av maj månad.

Hemställan.

Föredraganden uppläser härefter upprättade förslag till

1:o) förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften; och

2:o) förordning om ändrad lydelse av 18 § i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper

samt hemställer, att förslagen måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Einar Regnér.

Bilaga 1.**Statskontorets och generalpoststyrelsens förslag**

till

ändringar i förordningarna den 19 november 1914 angående stämpelavgiften samt om arvsskatt och skatt för gåva.

Förslag angående åtgärder till skydd mot in-teckningsförfalskning m. m.

Stämpelförordningen.*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:*

8 §.

Skuldebrev skall, då det för vinnande av in-teckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, för-ses med stämpel av 25 öre för varje fulla 100 kronor av det kapitalbelopp, för vilket in-teckning eller betalning sökes;

dock är skuldebrev fritt från sådan stämpel, då på grund därav fordran bevakas i konkurs eller in-teckning sökes i järnväg eller då detsamma skall vara försett med stämpel lika med obligation i enlighet med vad här nedan sägs.

Då in-teckning beviljas, skall skuldebrevet åsättas, förutom den stämpel, varmed detsamma, enligt vad ovan sägs, må bära för-ses, in-teckningskontrollstämpel av 25 öre, där sådan stämpel icke förut är å skuldebrevet anbragt.

Då in-teckning förnyas och skuldebrevet icke är försett med in-teckningskontrollstämpel, skall detsamma åsättas sådan stämpel av 25 öre.

Skuldebrev, som till rätten in-gives för sådant ändamål, som om-förmäles i 21 eller 34 § av förordningen den 16 juni 1875 angående in-teckning i fast egendom eller 10 § av lagen den 14 juni 1907 om in-teckning i tomträtt och vatten-fallsrätt, skall för-ses med in-teckningskontrollstämpel av 25 öre.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

17 §.

Därest handling, vilken för vinnande av lagfart, in-teckning, inskrivning eller betalning varit inför offentlig myndighet företedd och därvid blivit försedd med stämpel, ånyo i samma avseende som tillförene ingives, äge förnyad stämpelbeläggning ej rum, dock med undantag för de i 14 § om-förmälda fall ävensom för det fall, då in-teckning, som meddelats på grund av skuldebrev eller annat fordringsbevis, till följd av uraktlåten förnyelse förfallit eller av domstol dödats och ny in-teckning därefter ej blivit sökt, på landet sist vid det ting, som infaller näst efter ett år, och i stad inom ett år.

Där på grund av skuldebrev eller annat fordringsbevis betalning sökes för belopp, för vilket in-teckning tillförene varit sökt, eller där in-teckning sökes för belopp, för vilket betalning tillförene varit sökt, sker ej förnyad stämpelbeläggning.

Äskas med avseende å in-teckning i fast egendom, tomträtt eller vatten-fallsrätt sådan åtgärd, som omförmäles i 21, 26, 27 eller 34 § av förord-ningen den 16 juni 1875 angående in-teckning i fast egendom eller i 10 eller 14 § av lagen den 14 juni 1907 om in-teckning i tomträtt och vattenfallsrätt, skall den handling, som för sådant ändamål ingives jämte den gamla in-teckningshandlingen, icke beläggas med stämpel; ej heller skall stämpel läggas å handling, för vilken in-teckning meddelas på grund av 4 § i lagen den 8 april 1927 om in-teckningshavares rätt till betalning ur ersättning, som ut-går på grund av brandförsäkringsavtal.

Vad ovan sägs angående stämpel-frihet gäller icke i avseende å den in-teckningskontrollstämpel, varmed enligt 8 § i vissa fall skuldebrev skall förses.

22 §.

1. Stämplat skola vara att tillgå av följande slag, nämligen:

a) helarksstämplat,

b) enkla och dubbla beläggnings-stämplat samt

c) bank- och växelstämplat.

I vilka valörer dessa stämplat skola tillhandahållas, bestämmas av gene-ralpoststyrelsen.

Dessutom äger stämpling av blanketter till aktiebrev, lottbrev, andels-bevis och delaktighetsbevis i inländska bolag samt obligationer, som utfärdas här i riket, rum i den ordning, 27 § föreskriver.

1. Stämplat skola vara att tillgå av följande slag, nämligen:

a) helarksstämplat, av vilka de, som äro avsedda för utdrag av in-teckningsprotokoll, skola förses med särskilt stämpeltryck utvisande deras användning,

b) enkla och dubbla beläggnings-stämplat,

c) in-teckningskontrollstämplat samt

d) bank- och växelstämplat.

I vilka valörer dessa stämplat skola tillhandahållas, bestämmas av gene-ralpoststyrelsen; dock att in-teck-ningskontrollstämplat endast skola finnas i valör av 25 öre.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

23 §.

Till utdrag av inteckningsprotokoll skola användas de under 22 § 1 mom. a) omförmälda särskilda helarksstämplor.

Till handlingar, som för vinnande av lagfart, inteckning eller inskrivning vid domstol företes, till äktenskapsförord, morgongåvobrev och avhandlingar om lösöreköp, vilka till underdomstol ingivas, skola begagnas dubbla beläggingsstämplor.

Om användande av inteckningskontrollstämplor stadgas i 8 § under rubriken för skuldebrev.

Till växel och annan handling, som enligt 8 § skall lika med växel stämpelbeläggas, skola i annat fall än där fråga är om utgörande av den särskilda stämpel, varmed handlingen skall förses, då på grund därav betalning sökes hos offentlig myndighet, användas sådana bank- och växelstämplor,

om vilka i 22 § 1 mom. c) förmäles.

om vilka i 22 § 1 mom. d) förmäles.

Enahanda bank- och växelstämplor skola användas för stämpelbeläggning av sådant, i 8 § under rubriken för depositionsräkning omförmält och enligt vad under rubrikerna för checkräkning, kapitalräkning och sparkasseräkning sägs därmed likställt räntebesked eller annan anteckning, varigenom insättare tillgodoföres eller erkänner sig hava mottagit ränta å insatta medel. För beläggning av andra än nu nämnda handlingar må stämplor, som nyss sagts, icke användas.

25 §.

Då handling förses med beläggingsstämpel, skall denna med *angivande* av datum makuleras genom lämplig påteckning, färg- eller svartstämpling.

Då handling förses med beläggingsstämpel, skall denna, med *tydligt angivande* av datum, makuleras genom lämplig påteckning, färg- eller svartstämpling *eller perforering*; *börande därvid tillses att påteckningen, stämplingen eller perforeringen kommer delvis å beläggingsstämpeln och delvis å handlingen.*

Den, som till offentlig myndighet ingiver handling, som skall förses med dubbel beläggingsstämpel, skall, där icke enligt 34 § 1 mom. fjärde stycket stämpeln skall makuleras av vederbörande ämbets- eller tjänsteman, makulera den med nr 1 märkta delen, varemot den andra delen makuleras av ämbets- eller tjänstemannen.

26 §.

Generalpoststyrelsen skall å samtliga postanstalter tillhandahålla allmänheten stämplor av de särskilda

Generalpoststyrelsen skall å samtliga postanstalter tillhandahålla allmänheten stämplor av de särskilda

Nuvarande lydelse:

slag, som enligt denna författning skola vara att tillgå.

Föreslagen lydelse:

slag, som enligt denna författning skola vara att tillgå; dock att *hel- arksstämplar till utdrag av inteckningsprotokoll och inteckningskontrollstämplar endast må tillhandahållas vederbörande befattningshavare vid underrätt, samt dubbla beläggningsstämplar endast må utlämnas till bemälda befattningshavare eller sådan tjänsteman hos länsstyrelse eller överståthållar- ämbetet, vilken är ansvarig för stämpelbeläggning av deklaration, som omförmäles i kungl. förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva; och må de sålunda särskilt omförmälda slagen av stämplat endast direkt från generalpoststyrelsen tillhandahållas.*

Ett exemplar av denna förordning jämte av generalpoststyrelsen utfärdad förteckning över de valörer, i vilka stämplat tillhandahållas, skola för allmänheten finnas tillgängliga å varje postanstalt.

Därest å postanstalt befintligt stämpelförråd icke innehåller stämplat av det slag eller i de valörer, som enligt författningen och generalpoststyrelsens förteckning skola vara att tillgå samt i gjord rekvisition begäras, åligger det postanstaltens föreståndare att så snart ske kan anskaffa och rekvirenten tillhandahålla de rekvirerade stämplatarna ävensom att underrätta rekvirenten om dagen, då stämplatarna kunna till honom utlämnas.

Huru försäljning av stämplat i vissa fall ombesörjes av ämbets- och tjänstemän (stämpelförsäljare), stadgas i 28 och 33 §§.

Arvsskatteförordningen.

43 §.

Då ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar emottaga handling, som enligt 42 § skall vid ingivandet fördes med stämpel, tillhandahåller stämplat, skola de till handlingen erforderliga stämplat hos honom köpas; börande i sådant fall ämbets- eller tjänstemannen verkställa stämpelbeläggningen.

Ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar mottaga handling, som enligt 42 § skall vid ingivandet fördes med stämpel, åligger att tillhandahålla de till handlingen erforderliga stämplat, och skola dessa hos honom köpas; börande stämpelbeläggningen verkställas av ämbets- eller tjänstemannen.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

44 §.

Är bouppteckning eller fideikommissbrev icke vid ingivandet *behörigen åsatt stämpel* och erläggas ej genast efter erhållen tillsägelse penningar till det felande *stämpelbeloppet eller, där ämbets- eller tjänstemannen ej är stämpelförsäljningsman, nämnda stämpelbelopp, må handlingen ej mottagas.*

45 §.

Är deklaration icke vid ingivandet till Kungl. Maj:ts befallningshavande *försedd med stämpel till erforderligt belopp eller åtföljes densamma icke av penningar till stämpels anskaffande*, äger Kungl. Maj:ts befallningshavande förordna om uttagande av skattebeloppet i den ordning, som om uttagande av oguldna kronoutskylder är stadgad.

Är deklaration icke vid ingivandet till Kungl. Maj:ts befallninghavande *åtföljd av penningar till stämpeln*, äger Kungl. Maj:ts befallningshavande förordna om uttagande av skattebeloppet i den ordning, som om uttagande av oguldna kronoutskylder är stadgad.

Bilaga 2.

Statskontorets och generalpoststyrelsens förslag

till

ändringar i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Förslag om begränsning av stämpelförsäljares rätt att erhålla stämplat i räkning och om förändrad redovisning av vissa stämpelmedel.

*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:*

28 §.

Ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar mottaga handling, som enligt II kap. skall vid företeendet inför offentlig myndighet förse med stämpel, *vare, därest han hos generalpoststyrelsen anmält, att han tillhandahåller dylika stämplat, berättigad och förpliktad* att å det ställe, där handlingen skall mottagas, försälja till densamma erforderliga stämplat, och skola i sådant fall stämplat hos honom köpas och stämpelbeläggningen av honom verkställas.

Har anmälan, varom ovan sägs, gjorts av ordinarie tjänst innehavare, medför densamma enahanda rättighet och förpliktelse jämväl för den, som under ledighet för honom förordnats att helt eller delvis bestrida ämbetet eller tjänsten, därest icke den tillförordnade hos generalpoststyrelsen gör anmälan, att han icke vill utöva stämpelförsäljningen.

Därest ordförande i häradsrätt icke är stämpelförsäljare, åligger det generalpoststyrelsen att föranstalta därom, att under pågående lagtima ting stämplat tillhandahållas allmänheten å tingsstället eller i dess närhet.

Ett exemplar av denna förordning ävensom av förordningen om arvsskatt och skatt för gåva skall tillställas ämbets- eller tjänsteman, som i denna paragraf avses, och av denne hållas tillgängligt för envar, som önskar därav taga del.

Ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar mottaga handling, som enligt II kap. skall vid företeendet inför offentlig myndighet förse med stämpel, *åligger* att å det ställe, där handlingen skall mottagas, försälja till densamma erforderliga stämplat, och skola stämplat hos honom köpas och stämpelbeläggningen av honom verkställas.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

29 §.

Har stämpelförsäljare, varmed i denna förordning förstås såväl ämbets- eller tjänsteman, som jämlikt 28 § utövar stämpelförsäljning, som ock ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar stämpelbelägga utgående expeditioner, hos generalpoststyrelsen för sin uppbörd ställt av styrelsen godkänd borgen eller ock nedsatt obligationer eller avlämnat försäkringsbrev i enlighet med därom gällande föreskrifter, äge han efter rekvisition hos generalpoststyrelsen erhålla stämplat i räkning inom det belopp, för vilket säkerhet blivit av honom ställd.

Stämpelförsäljare, varmed i denna förordning förstås såväl ämbets- eller tjänsteman, som enligt 28 § utövar stämpelförsäljning, som ock ämbets- eller tjänsteman, vilken har att å tjänstens vägnar stämpelbelägga utgående expeditioner, äge på anmälan hos generalpoststyrelsen för sin tjänst utfå förskott av stämplat till erforderligt belopp mot avlämnande av kvitto och skriftligt erkännande om ansvarighet därför. Vid dylik anmälan skall, då så påfordras, fogas handling, utvisande att med tjänsten följer skyldighet att mottaga stämpelpfiktiga handlingar eller att stämpelbelägga utgående expeditioner. Förskottsbeloppet fastställles efter stämpelförsäljarens hörande av generalpoststyrelsen.

Då vid ledighet för ordinarie tjänstinnehavare vikarien övertager stämpelförsäljningen, skall vikarien mottaga inneliggande förråd av stämplat mot kvitto samt till generalpoststyrelsen insända dels bestyrkt avskrift av detta kvitto dels skriftligt erkännande om ansvarighet för vad han inom det fastställda förskottet på kredit utbekommer dels ock handling, som bestyrker hans behörighet att bestrida tjänsten. Då ledigheten upphör, skall den ordinarie tjänstinnehavaren därom göra anmälan till generalpoststyrelsen.

Vad sålunda stadgats, gäller även, då tjänst övertages av ny innehavare.

34 §.

1. Ämbets- eller tjänsteman, notarius publicus eller mäklare, till vilken stämpel underkastad handling ingives, bör tillse, att handlingen är behörigen försedd med stämpel, och att stämpeln är makulerad på sätt i 25 § föreskrives.

Är anmälan om köp av fartyg eller fartygslott icke, då den inkommer till kommerskollegium, försedd med stämpel till behörigt belopp och erlägges ej genast efter erhållen tillsägelse penningar till det felande stämpelbeloppet, åligger det kommerskollegium att hos vederbörande ämbetsmyndighet på-

Nuvarande lydelse:

kalla åtgärd för uttagande av stämpelavgiftsbeloppet jämte såsom stämmoböter tre procent därå i den ordning, som om uttagande av oguldna kronoutskylder är stadgad. Av stämmoböterna skola en tredjedel, dock högst 100 kronor, tillkomma den, som verkställer indrivningen, och återstoden tillfalla statsverket.

Är annan handling, som i denna paragraf avses, icke behörigen försedd med stämpel och erlægges ej genast efter erhållen tillsägelse penningar till det felande stämpelbeloppet *eller, där ämbets- eller tjänstemannen ej är stämpelförsäljare, nämnda stämpelbelopp*, må handlingen icke mottagas. Ämbets- eller tjänsteman, som uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel, utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, åligger att med användande av tryckta, i löpande följd numrerade blanketter omedelbart och utan ersättning lämna kvitto å sålunda uppburna medel *samt därvid anteckna kvittots huvudsakliga innehåll å en till blanketterna hörande, på samma sätt numrerad talong*.

Då ämbets- eller tjänsteman jämlikt 28 § verkställer stämpelbeläggning av handling, som ingives till offentlig myndighet, åligger honom ock att utan ersättning makulera stämpeln. Är i annat fall stämpel till ingiven handling ej vederbörligen makulerad, bör ämbets- eller tjänstemannen, notarius publicus eller mäklaren besörja fullgörandet därav mot ersättning för besväret därmed av 5 öre för varje stämpel; dock må denna ersättning ej beräknas för flera stämplat än det minsta antal, som för handlingen erfordras.

39 §.

Stämpelförsäljare, som i räkning mottagit stämplat, åligger att inom åtta dagar efter varje kvartals slut till generalpoststyrelsen inleverera under kvartalet influtna stämpelmedel. *Stämpelmedel, som levereras, åtföljas av reversal i två exemplar, av vilka det ena kvitterat återställes till stämpelförsäljaren.*

Sådana reversal skola ock avlämnas av stämpelförsäljare, som vid inköp av stämplat mot kontant betalning, önskar erhålla kvitto å de inbetalda medlen.

Föreslagen lydelse:

Är annan handling, som i denna paragraf avses, icke behörigen försedd med stämpel och erlægges ej genast efter erhållen tillsägelse penningar till det felande stämpelbeloppet, må handlingen icke mottagas. Ämbets- eller tjänsteman, som uppburit betalning för dubbel beläggningsstämpel, utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, åligger att med användande av blanketter, *som avgiftsfritt tillhållas honom av generalpoststyrelsen jämlikt av Konungen utfärdade bestämmelser*, omedelbart och utan ersättning lämna kvitto å sålunda uppburna medel.

Stämpelförsäljare, som i förskott mottagit stämplat, åligger att inom åtta dagar efter varje kvartals slut till generalpoststyrelsen inleverera under kvartalet influtna stämpelmedel. *Då vid ledighet vikarie övertager stämpelförsäljningen, och vid avgång från tjänst skall inom åtta dagar efter ledighetens inträffande eller upphörande eller efter avgången då ännu icke levererad del av influtna stämpelmedel till generalpoststyrelsen inlevereras, därvid även redovisning skall lämnas för förskottet. Innan sådan leverering*

Nuvarande lydelse:

Stämpelförsäljare, som, enligt vad i 34 § sägs, uppburit betalning för dubbel belägningsstämpel utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, åligger att, *så snart lämpligen ske kan och minst en gång i månaden*, till generalpoststyrelsen inleverera vad sålunda må hava influtit, *med bifogande därvid av den del av den i samma paragraf omförmälda talong, som motsvarar de utfärdade kvittona. Sålunda överlämnad del av talong skall* i generalpoststyrelsen undergå behörig granskning.

(Se 41 § andra stycket.)

Angående skyldighet för stämpelförsäljare att anlita postgironörelsen förordnar Kungl. Maj:t.

Föreslagen lydelse:

skett, varom i detta stycke sägs, må för tjänsten erforderliga stämplat allena mot kontant betalning utlämnas.

Stämpelförsäljare, som, enligt vad i 34 § sägs, uppburit betalning för dubbel belägningsstämpel, utan att handlingen samtidigt därmed stämpelbelagts, åligger att *senast inom åtta dagar efter varje månads slut* till generalpoststyrelsen inleverera, vad sålunda må hava under månaden influtit, *och samtidigt till generalpoststyrelsen insända förteckningar, som svara mot de under månaden utfärdade kvittona, och vilka skola föras i enlighet med av Konungen givna bestämmelser. Berörda förteckningar skola* i generalpoststyrelsen undergå behörig granskning.

Där stämpelförsäljare ej inom föreskriven tid inlevererar stämpelmedel, anses han hava försålt alla av honom mottagna stämplat; och åligger i följd härav generalpoststyrelsen att genast låta indriva det däremot svarande, dittills icke redovisade belopp jämte laga ränta därå.

40 §.

Stämpelförsäljare, som i förskott mottagit stämplat, är skyldig att senast inom åtta dagar efter utgången av vart och ett av årets tre första kalenderkvartal till generalpoststyrelsen insända ett av två ojäviga personer avgivet intyg över sammanlagda värdet av de vid nästföregående kvartals utgång hos honom befintliga osålda stämplat.

Varje år å sista söckendagen skall genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg hos stämpelförsäljare, som erhållit stämplat i *räkning*, inventering anställas till utrönande, *huru mycket av mottagna stämplat är osålt; och må därvid hos domare på landet stämplat, som blivit använda till sådana, något*

Varje år å sista söckendagen skall genom Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg hos stämpelförsäljare, som erhållit stämplat i *förskott*, inventering anställas till utrönande *dels av värdet av osålda stämplat, dels ock av kontanta behållningen av influtna, icke levererade stämpelmedel. Inom den 15*

Nuvarande lydelse:

årets ting tillhörande expeditioner, vilka vid inventeringstillfället, enligt intyg av förrättningsmannen, (kronofogde eller länsman) ännu icke äro utlösta, i instrumentet över förrättningen upptagas såsom osålda.

Inom den 15 januari skola av Kungl. Maj:ts befallningshavande till generalpoststyrelsen insändas instrumenten över de hos försäljningsmännen sålunda hållna inventeringar.

Jämväl å annan tid må, när omständigheterna därtill föranleda, inventering i enahanda ordning hos stämpelförsäljare kunna äga rum, och skall då tillika redovisning afgivas för vad av mottagna stämplat icke finnes i behåll.

Förteckning för varje län över stämpelförsäljare, som äga erhålla stämplat i *räkning*, skall generalpoststyrelsen årligen under loppet av november månad upprätta och tillställa Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande.

Stämpelförsäljare, som i *räkning* mottagit stämplat eller som för uppbörd av kontant inköpta stämplat önskar komma i åtnjutande av ersättning, varom i 42 § stadgas, skall föra och för kalenderår avsluta redogörelse över mottagna stämplat och vad därför i penningar inflyter; börande av stämpelförsäljare, som i *räkning* mottagit stämplat, redogörelsen jämte kvittenserna å vad under året i penningar levererats vara avlämnad till generalpoststyrelsen sist den 15 januari nästföljande år vid vite av en krona för varje dag stämpelförsäljaren därutöver med redogörelse utebliver.

Föreslagen lydelse:

januari skola av Kungl. Maj:ts befallningshavande till generalpoststyrelsen insändas instrumenten över de hos stämpelförsäljarna sålunda hållna inventeringar.

Jämväl å annan tid må, när omständigheterna därtill föranleda, inventering i enahanda ordning hos stämpelförsäljare kunna äga rum.

Stämplat till expeditioner, vilka hos stämpelförsäljaren kvarligga outlösta eller enligt kvitto av vederbörande förrättningsman utsänts för indrivning och ännu icke äro utlösta, må i det i första stycket omnämnda intyg och i inventeringsinstrument särskilt upptagas såsom stämplat till outlösta expeditioner.

Förteckning för varje län över stämpelförsäljare, som äga erhålla stämplat i *förskott*, skall generalpoststyrelsen årligen under loppet av november månad upprätta och tillställa Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande.

41 §.

Stämpelförsäljare, som i *förskott* mottagit stämplat eller som för uppbörd av kontant inköpta stämplat önskar komma i åtnjutande av ersättning, varom i 42 § stadgas, skall föra och för kalenderår avsluta redogörelse över mottagna stämplat och vad därför i penningar inflyter; börande av stämpelförsäljare, som i *förskott* mottagit stämplat, redogörelsen jämte kvittenserna å vad under året i penningar levererats vara avlämnad till generalpoststyrelsen sist den 15 januari nästföljande år vid vite av en krona för varje dag stämpelförsäljaren därutöver med redogörelse utebliver.

Nuvarande lydelse:

Samtidigt härmed skall jämväl ännu icke levererad del av stämpelmedlen för året inlevereras till generalpoststyrelsen, vid påföljd i annat fall, att stämpelförsäljaren anses hava försålt alla av honom mottagna stämplat; och åligger i följd härav generalpoststyrelsen att genast låta indriva det däremot svarande, dittills icke redovisade belopp jämte laga ränta därå.

Föreslagen lydelse:

(Se 39 § tredje stycket.)

Stämpelförsäljare vare berättigad att till generalpoststyrelsen återleverera osålda stämplat mot återbekommande av för dem erlagd betalning efter avdrag av det belopp, som han må hava såsom provision för samma stämplat uppburit.